

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος: 2023 – 2024

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ:

ΞΥΠΟΛΥΤΟΥ ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ (Α.Μ. 524750)

ΤΜΗΜΑ:

ΦΙΤΔΕ-ΟΔΠ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΜΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του/της φοιτητή φοιτήτριας (συγγραφέας/δημιουργός) που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, μεταφόρτωση (downloading), ανάρτηση (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ ΞΥΠΟΛΥΤΟΥ
*Ο ρόλος των έμφυλων ταυτοτήτων
στη διαμόρφωση του σύγχρονου παγκόσμιου κινηματογράφου
και της σύγχρονης κοινωνιολογικής επιστήμης*

ΞΥΠΟΛΥΤΟΥ ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ

Επιτροπή Επίβλεψης Πτυχιακής / Διπλωματικής

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια:

«Δρ. Μαρμάνη Κ. Φωτεινή»

Σύμβουλος Καθηγήτρια ΕΑΠ»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Πρωτοπαπαδάκης Ευάγγελος»

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

«Βλαχάκης Γεώργιος »

»

Για την εκπόνηση της εργασίας μου, σημαντικό και χρήσιμο ήταν το υλικό που μου πρόσφερε η επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα Μαρμάνη Φωτεινή και την ευχαριστώ θερμά για τη βοήθεια και καθοδήγησή της καθ' όλο το διάστημα της ασχολίας μου με τη διπλωματική μου εργασία. Επίσης ευχαριστώ και τους καθηγητές - μέλη της τριμελούς επιτροπής της διπλωματικής μου εργασίας, για την αμέριστη συμπαράστασή τους και τη για τη σημαντική υποστήριξή τους με υλικό και οδηγίες που μου έδωσαν.

1 Περίληψη

Η ενσωμάτωση του διεθνούς κινηματογράφου και της queer θεωρίας στην παρούσα εργασία, θα παράσχει μια ολοκληρωμένη προοπτική σχετικά με τις διακρίσεις που βιώνουν άνδρες και γυναίκες στην κοινωνία. Παράλληλα θα μελετηθεί πώς αυτές αντικατοπτρίζονται στις ταινίες.

Συχνά οι γυναίκες απεικονίζονταν στον παγκόσμιο κινηματογράφο ως αντικείμενα επιθυμίας ή ως δευτερεύοντες χαρακτήρες με λιγότερη ορμή και βάθος από τους άντρες συμπρωταγωνιστές τους. Ο διεθνής κινηματογράφος έχει διαιωνίσει αλλά και ασκήσει κριτική στις έμφυλες διακρίσεις. Ταινίες από διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα ενίσχυσαν τις παραδοσιακές νόρμες των φύλων ή ενδυνάμωσαν τα στερεότυπα, τονίζοντας την ανάγκη για μια παγκόσμια ανάλυση της αναπαράστασης του φύλου στον κινηματογράφο.

Ο κινηματογράφος, μέσα από την ιστορία του, έχει πολλαπλές φορές αντιμετωπίσει προκλήσεις στην ανταπόκρισή του στο θέμα του φύλου και των σεξουαλικών μειονοτήτων. Υπάρχουν πολλές ταινίες που έχουν προβάλει την ετεροκανονικότητα και την κανονικότητα, περιθωριοποιώντας παράλληλα τις εμπειρίες και τις ταυτότητες των queer ατόμων. Κάποιες άλλες ταινίες αμφισβήτησαν αυτά τα κοινωνικά στερεότυπα και διεύρυναν την αναπαράσταση για queer χαρακτήρες και ιστορίες.

Υπάρχουν συγκεκριμένα παραδείγματα από ταινίες που απεικονίζουν αυτές τις περιπτώσεις διακρίσεων. Πολλοί χαρακτήρες στις ταινίες προσδιορίστηκαν με βάση το φύλο τους και περιορίστηκαν από κοινωνικές προσδοκίες. Επιπλέον, η απουσία των γυναικών ή ακόμα και η διαστρεβλωμένη απεικόνισή τους, καθώς και των queer ατόμων αντανakλά ευρύτερες κοινωνικές ανισότητες.

Τέλος, θα καταδειχθεί η συμβολή της επιστήμης της κοινωνιολογίας στο να φωτίσει τις πλευρές αυτής της κοινωνικής ανισότητας με στόχο να την αμβλύνει.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ : Φυλετικές Διακρίσεις – Κινηματογράφος – Qeer Και Lgbtq+ – Κοινωνικές Προεκτάσεις Στον Κινηματογράφο – Ισότητα Φύλων

2 Abstract

The integration of international cinema and queer theory in this work will provide a comprehensive perspective on the discriminations experienced by men and women in society. Simultaneously, it will explore how these discriminations are reflected in films.

Often, women were depicted in global cinema as objects of desire or as secondary characters with less drive and depth than their male counterparts. International cinema has both perpetuated and criticized gender discriminations. Films from different cultural backgrounds either reinforced traditional gender norms or strengthened stereotypes, emphasizing the need for a global analysis of gender representation in cinema.

Cinema has historically excluded or distorted gender and sexual minorities. Many films have perpetuated heteronormativity, marginalizing the experiences and identities of queer individuals. Some films, however, challenged these social stereotypes and expanded the representation of queer characters and stories.

Specific examples from films illustrating these instances of discrimination will be highlighted. Many characters in films were defined by their gender and limited by social expectations. Furthermore, the absence or distorted portrayal of women and queer individuals reflects broader social inequalities.

Lastly, the study will demonstrate the contribution of sociology in illuminating aspects of this social inequality with the aim of mitigating it.

KEYWORDS: Gender Discrimination – Cinema – Queer and LGBTQ+ – Social Implications in Cinema – Gender Equality

3 Περιεχόμενα

1	Περίληψη	iv
2	Abstract.....	v
4	Σκοπός της Έρευνας	x
5	Εισαγωγή	xi
6	Πρόλογος	xv
7	Μεθοδολογία	xxi
8	Πρώτο Μέρος	1
8.1	Έμφυλες Ταυτότητες Στα Ρεύματα του Κινηματογράφου	1
8.1.1	Γερμανικός Εξπρεσιονισμός Στον Κινηματογράφο	1
8.1.2	Έμφυλες Ταυτότητες Και Φιλμ Νουάρ	2
8.1.3	Άλφρεντ Χίτσκοκ Και Έμφυλες Ταυτότητες	3
8.1.4	Ρώσικος Κινηματογράφος Και Έμφυλες Ταυτότητες	4
8.1.5	Ιταλικός Νεορεαλισμός Και Έμφυλες Διακρίσεις.....	7
8.2	Nouvelle Vague.....	9
8.2.1	Nouvelle Vague και Έμφυλες Ταυτοτητες	9
8.2.2	Nouvelle Vague και Μπεργκμαν	10
8.3	Ορσον Γουέλς Και Έμφυλες Ταυτότητες	12
8.4	Σεργκέι Αιζενστάιν Και Έμφυλες Ταυτότητες	12
8.5	Νέος Γερμανικός Κινηματογράφος Και Έμφυλες Ταυτότητες	13
8.6	Παραδείγματα Έμφυλων Διακρίσεων Σε Διεθνείς Ταινίες Του Σύγχρονου Κινηματογράφου.	14
8.7	Έμφυλες Διακρίσεις Στην Εποχή Των: Κόπολα, Σπίλμπεργκ, Σκοτσέζε Και Ταραντίνο 18	
8.8	Έμφυλες Διακρίσεις Και Ασιατικός Κινηματογράφος	20
8.9	Κινούμενα Σχέδια Και Έμφυλες Διακρίσεις.....	24
8.10	Δυο Ταινίες Και Δυο Σειρές Με Επίκεντρο Τις Γυναίκες Στον Παγκόσμιο Πόλεμο ...	25
8.11	Έμφυλες Διακρίσεις Και Ελληνικός Κινηματογράφος.....	27
8.12	Γυναίκες Χωρίς Σύνορα 7 ^ο Φεστιβάλ Wift Gr	29

8.13	Το Κρυμμένο Γυναίκειο Βλέμμα Στο Ελληνικό Σινεμά.....	29
8.13.1	Η γυναίκα σκηνοθέτρια στην Ελλάδα	30
8.13.2	Αθηνά Ραχήλ Τσαγγάρη και ελληνικό weird wave	31
8.13.3	32
8.13.4	Είναι τελικά οι γυναίκες καλές σκηνοθέτριες;	32
8.13.5	Φεμινισμός στην μεγάλη οθόνη.....	32
8.14	Κινηματογράφος και φεμινιστική κριτική	32
8.14.1	Το κίνημα του φεμινισμού στον κινηματογράφο	32
8.15	Θεωρία Του Κινηματογράφου Και Κριτική Των Έμφυλων Διαφορών	33
8.16	Η Laura Mulvey και το βλέμμα στον κινηματογράφο.....	33
8.17	Θεωρία Queer.....	34
8.17.1	Η Θεωρία Queer Στον Διεθνή Κινηματογράφο.....	34
8.17.2	Η Θεωρία Queer Στον Ελληνικό Κινηματογράφο.....	35
8.17.3	Η Θεωρία Queer Στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο.....	36
8.17.4	Αισθητική Queer Και Τζάρμαν.....	39
8.17.5	Θεωρία Queer Και Almodovar	40
8.17.6	Θεωρία Queer Και Παζολίνι	40
9	Δεύτερο Μέρος: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις Και Μελέτες Για Την Εκπροσώπηση Των Γυναικών Στον Κινηματογράφο Και Την Θεωρία Queer.....	42
9.1	Κοινωνιολογία: Βιρτζίνια Γουλφ Και Η Θεωρία Queer	42
9.2	Judith Butler και Θεωρία Του Φύλου	43
9.3	Simone De Beauvoirs και Το Δεύτερο Φύλο.....	44
9.4	Helene Cixous - Η Γυναικεία Γραφή	45
9.5	Kate Millet – Φεμινιστική Θεωρία	46
9.6	Bahar Kilir Adlice And Isil Coklar Okutkan : Η Εκπροσώπηση Των Γυναικών Στον Κινηματογράφο	46
9.7	Karen Ross: Gender And Media	47
9.8	Anneke Smelik	48
9.9	Janey Place: Women In Film Noir	49
9.10	Harry Benshoff και Sean Griffin.....	50

9.11	Oxford Handbook of Queer Cinema - Ronald Gregg και Amy Villarejo	51
9.12	Niall Richardson και Sadie Wearing.....	52
9.13	Carla Scarano D' Antonio: The Handmaids Tale	52
9.14	Sheryl Sandberg	53
9.15	Annamarie Jagoses: Queer Theory An Introduction.....	54
9.16	Judith Halberstrams The Queer Art of Failure.....	55
9.17	Meg John Barker και Julia Scheele.....	55
9.18	Gender queer and Non Binary Genders - Meg John Barker	56
9.19	Sara Ahmed	57
9.20	Carolyn M Byerly: The Geography of Women and Media Scholarship	58
9.21	Dreaming of Electric Femmes Fatales: Ridley Scotts Blade Runner: Final Cut and images of Women in Film Noir.....	58
9.22	Ann Kaplan The Place of Women in Film Noir.....	59
9.23	Andrada Fatu Tutoveanu: Women in film noir.....	59
10	Πίνακες Και Διαγράμματα.....	61
10.1	Πίνακας 1 : Ταινίες Που Μελετήθηκαν (Αύξουσα Χρονολογική Σειρά).....	61
10.2	Πινάκας 2 : Ταινίες Ανά Είδος.....	64
10.3	Γράφημα 1: Ποσοστό Ταινιών Ανά Είδος	66
10.3.1	67
10.4	Γράφημα 2 : Ποσοστό Βραβευμένων Ταινιών Ανά Είδος.....	67
10.5	ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΤΑΙΝΙΕΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ 68	
10.6	Πινάκας 4 : ταινίες ανά δεκαετία με διάκριση το φύλο του σκηνοθέτη :	69
10.6.1	69
10.7	Γράφημα 3 : Ποσοστό Σκηνοθεσίας ανά Φύλο	69
10.8	Γράφημα 4 : Ποσοστό Βραβευμένων Ταινιών Ανά Φύλο Και Δεκαετία.....	70
10.9	Πινάκας 5 : Βραβευμένες Ταινίες Εμφυλίων Διακρίσεων.....	71
10.10	Πινάκας 6 : Βραβευμένες Ταινίες με Επίκεντρο τις Έμφυλες και Κοινωνικές Διακρίσεις:	71
10.11	Πινάκας 7 : Ταινίες Queer	74

10.12	Γράφημα 5: Ταινίες Queer Καί Φύλο Σκηνοθέτη	76
10.13	Πινάκας 8 : Έμφυλες Διακρίσεις : Βιβλία Και Μελέτες.....	76
10.13.1	77
10.13.2	77
10.14	Γράφημα 6 : Βιβλιογραφία Ανά Δεκαετία	77
11	Συμπεράσματα	78
12	Προτάσεις Για Περαιτέρω Ερευνα	80
13	Τρίτο Μέρος :Επίλογος.....	81
13.1	Υπεύθυνη Δήλωση	81
14	Φιλμογραφία	82
14.1	Queer Ταινίες	85
15	Βιβλία και μελέτες αναφορικά με τις έμφυλες ταυτότητες και την θεωρία queer.	87
16	Βιβλιογραφία	88
	Fischer, R., & Hembus, J. (1985). Der neue deutsche Film 1960–1980 (in German). Citadel-Filmbücher. ISBN: 3442102111.....	91

4 Σκοπός της Έρευνας

Η μελέτη αυτή στοχεύει στην εκτενή εξερεύνηση της ιστορικής αναπαράστασης του φύλου στον κινηματογράφο, αναλύοντας τον σχετικό αριθμό των ανδρών και γυναικών σκηνοθετών και σκηνοθετριών καθώς επίσης και τις βραβεύσεις αυτών. Η έρευνα εξετάζει τον συσχετισμό μεταξύ του φύλου των σκηνοθετών και των σκηνοθετριών και θεματικών στοιχείων, καθώς επίσης και των κοινωνικών απεικονίσεων και συνεπειών στις ταινίες. Επιπλέον, η μελέτη επιχειρεί να εντοπίσει τους συσχετισμούς μεταξύ του φύλου των σκηνοθετών και των σκηνοθετριών και της αναγνώρισης του έργου τους, εξετάζοντας περιπτώσεις όπου ταινίες που σκηνοθετούνται από άνδρες λαμβάνουν επαίνους σε κατηγορίες και κατ'επέκταση ρόλους που παραδοσιακά συνδέονται με τις γυναίκες. Ο τελικός στόχος είναι να διερευνήσει τις προοπτικές αλλά και τις κοινωνικές διαφορές με γνώμονα τις έμφυλες ταυτότητες στην κινηματογραφική βιομηχανία και την ευρύτερη κοινωνική τους επίδραση.

5 Εισαγωγή

Οι διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών στην κοινωνία που συχνά αναφέρονται ως διάκριση φύλου ή σεξισμός αποτελεί ένα βαθιά ριζωμένο και φλέγον ζήτημα που κυριαρχεί εδώ και αιώνες. Εκδηλώνεται με διάφορες μορφές και μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες για το άτομο τόσο σε κοινωνικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο.

Μία από τις πιο καλά τεκμηριωμένες μορφές διάκρισης λόγω φύλου είναι η μισθολογική διαφορά, όπου οι γυναίκες, κατά μέσο όρο, κερδίζουν λιγότερα από τους άνδρες για την ίδια εργασία. Αυτή η μισθολογική ανισότητα, επηρεάζεται από παράγοντες όπως ο επαγγελματικός διαχωρισμός, τα στερεότυπα και οι άνισες ευκαιρίες για επαγγελματική ανέλιξη.

Ακόμα οι γυναίκες προσλαμβάνονται συχνά σε επαγγέλματα με χαμηλότερες απολαβές και παραδοσιακά γυναικεία εκπροσώπηση, ενώ οι άνδρες κυριαρχούν σε τομείς υψηλότερης αμοιβής. Αυτή η επαγγελματική διάκριση, οφείλεται εν μέρει σε κοινωνικές προσδοκίες και προκαταλήψεις.

Η κοινωνία δηλαδή, έχει δημιουργήσει περιοριστικές προσδοκίες αναφορικά με το πώς πρέπει να συμπεριφέρονται οι άνδρες και οι γυναίκες. Το γεγονός αυτό δρα ανασταλτικά στην δημιουργία έμφυλης ισότητας και ίσων ευκαιριών στην ζωή.

Ακόμη η έμφυλη βία, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής και της σεξουαλικής παρενόχλησης, αφορά κατά κανόνα το γυναικείο φύλο.

Επιπλέον, οι γυναίκες συχνά υποεκπροσωπούνται σε θέσεις εξουσίας και λήψης αποφάσεων, είτε στην πολιτική, ή σε άλλους ηγετικούς και ζωτικής σημασίας ρόλους. Αυτή η έλλειψη γυναικείας εκπροσώπησης διαιωνίζει την ανισότητα των φύλων.

Συν τοις άλλοις, τα κορίτσια και οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, γεγονός που μπορεί να σταθεί εμπόδιο στις ευκαιρίες τους για προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη.

Συχνά οι γυναίκες αναμένεται να αναλάβουν δυσανάλογο μερίδιο και στις ευθύνες για την ανατροφή των παιδιών τους, γεγονός που μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη στην οικονομική τους ανεξαρτησία.

Πολλές φορές η διάκριση λόγω φύλου μπορεί επίσης να εκδηλωθεί στην υγειονομική περίθαλψη, με τις γυναίκες να λαμβάνουν μη βέλτιστη ιατρική περίθαλψη ή να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την πρόσβαση σε μαιευτικές κλινικές. Μάλιστα δώδεκα (12) κρίσιμοι τομείς έχουν εντοπιστεί ως εμπόδιο για την εξέλιξη των γυναικών και ως εκ τούτου απαιτούν συγκεκριμένες ενέργειες:

- γυναίκες και φτώχεια
- εκπαίδευση και κατάρτιση για τις γυναίκες
- γυναίκες και υγεία
- βία κατά των γυναικών
- γυναίκες και ένοπλες συγκρούσεις
- γυναίκες και οικονομία
- γυναίκες, εξουσία και λήψη αποφάσεων
- θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση των γυναικών
- ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών
- γυναίκες και μέσα ενημέρωσης
- γυναίκες και περιβάλλον
- το κορίτσι-παιδί (Marmani, 2021)

Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου αφορούν στην νομική προστασία. Επιπλέον μέσα από εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες θωρακίζεται η υπεράσπιση της έμφυλης ισότητας και η αμφισβήτηση των παραδοσιακών ρόλων και στερεοτύπων των φύλων.

Είναι αναμφισβήτητο το γεγονός ότι έχει σημειωθεί πρόοδος σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δράσης. Παρόλα αυτά όμως, οι διακρίσεις λόγω φύλου παραμένουν ένα σύνθετο και βαθιά ριζωμένο κοινωνικό πρόβλημα που απαιτεί συνεχείς προσπάθειες για την εξομάλυνσή του. Στο σημείο αυτό παραθέτω την αρχική υπόθεση και το συμπέρασμα της έρευνας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σύμφωνα με τις οποίες γυναίκες που διαμένουν στα κέντρα εκπληρώνουν τον «στερεότυπο» τους ρόλο: φροντίδα παιδιών, μαγειρική και άλλες οικιακές εργασίες. Ωστόσο, δεν ενθαρρύνονται για τη λήψη αποφάσεων σε κεντρικές θέσεις

που είναι εξίσου σημαντικές, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης ή της εκπαίδευσης των παιδιών τους, τις επαγγελματικές ευκαιρίες κ.λπ. (Marmani, 2023).

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι η απεικόνιση των διαφορετικών ταυτοτήτων φύλων, καθώς και των έμφυλων διακρίσεων στην μεγάλη οθόνη γίνεται ολόένα και πιο θεμελιώδης με στόχο να μπορεί να αντικατοπτρίσει τις πραγματικές εμπειρίες των ατόμων. Συγκεκριμένα οι κινηματογραφιστές εξερευνούν ένα ευρύ φάσμα ταυτοτήτων φύλου, συμπεριλαμβανομένων μη δυαδικών, τρανσέξουαλ και genderqueer χαρακτήρων, συμβάλλοντας σε ένα ρεαλιστικό καθρέφτισμα της κοινωνίας.

Επιπλέον θέματα που σχετίζονται με τις έμφυλες ταυτότητες, όπως η εξερεύνηση του σεξουαλικού προσανατολισμού, οι διακρίσεις και η αποδοχή έχουν γίνει κεντρικά σε πολλές πλοκές ταινιών. Αυτές οι αφηγήσεις συχνά αμφισβητούν τους κοινωνικούς κανόνες και αποτελούν αντικείμενο για γόνιμη συζήτηση σημαντικών κοινωνικών ζητημάτων.

Είναι γεγονός ότι η ταυτότητα φύλου των κινηματογραφιστών και οι προσωπικές τους εμπειρίες μπορούν να επηρεάσουν τις ιστορίες που επιλέγουν να πουν και τον τρόπο που τις αφηγούνται. Ως παράδειγμα, οι γυναίκες σκηνοθέτριες φέρνουν μοναδικές προοπτικές που εμπλουτίζουν την κινηματογραφική ποικιλομορφία.

Ακόμα η αναπαράσταση διαφόρων ταυτοτήτων φύλων στον κινηματογράφο μπορεί να προσελκύσει ένα ευρύτερο κοινό. Άτομα κοινωνικά καταπιεσμένα ή με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό, μπορούν να ταυτισθούν βλέποντας οικείες προς εκείνους εμπειρίες να αντικατοπτρίζονται στην μεγάλη οθόνη.

Συνοψίζοντας, θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς ότι πολλές ταινίες που επικεντρώνονται στις έμφυλες ταυτότητες έχουν διακριθεί, αυξάνοντας την συμβολή τους στην παγκόσμια κινηματογραφική βιομηχανία.

Και αυτό συμβαίνει γιατί αποτελούν μια ζωτική πτυχή του σύγχρονου παγκόσμιου κινηματογράφου, καθώς διαμορφώνουν συνειδήσεις ως προς την κοινωνική ισότητα και δικαιοσύνη.

Επιλέχθηκαν ταινίες που καλύπτουν όσο το δυνατόν όλο το χρονολογικό εύρος της ιστορίας του κινηματογράφου. Παράλληλα τίθενται τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα: πόσες ταινίες σκηνοθετήθηκαν από άντρες και πόσες από γυναίκες; Πόσες ταινίες βραβεύτηκαν; Ποια τα ποσοστά βραβευμένων ανδρών σκηνοθετών και γυναικών σκηνοθετριών σε αναλογία με την εποχή και το θέμα της ταινίας; Πώς μέσω των βραβευμένων ταινιών ευαισθητοποιείται η κοινή γνώμη για θέματα έμφυλων διακρίσεων; Κατά πόσον η βιβλιογραφία ασχολείται με το φαινόμενο queer, τις έμφυλες διακρίσεις και την διαφορετικότητα;

Στόχος της παρούσας διπλωματικής είναι να καταδείξει όσο το δυνατόν σαφέστερα την πρόοδο που έχει συντελεστεί με το πέρασμα των χρόνων στο ζήτημα των έμφυλων ταυτοτήτων. Πώς δηλαδή οι γυναίκες σκηνοθέτριες κερδίζουν το χαμένο έδαφος των προηγούμενων χρόνων. Παράλληλα διαφαίνεται το πώς η ύπαρξη έμφυλων διαφορών έχει αποτελέσει βασικό αντικείμενο έμπνευσης για πολλούς σκηνοθέτες και σκηνοθέτριες, από τα πρώτα κιόλας χρόνια δημιουργίας του κινηματογράφου.

6 Πρόλογος

Οι βασικές μου σπουδές έχουν μια ανθρωποκεντρική κατεύθυνση, αλλά σχετίζονται περισσότερο με την ελληνική γλώσσα και ειδικότερα με την κλασική παιδεία.

Πάντα όμως επιθυμούσα έντονα να ασχοληθώ συστηματικά με την μελέτη της έβδομης τέχνης, γιατί ήταν τέτοια τα παιδικά μου βιώματα. Ο πατέρας μου μας ενέταξε από νωρίς στην μαγεία του κινηματογράφου, με την προβολή κλασικών και διαχρονικών ταινιών που άφησαν ανεξίτηλο το σημάδι τους στην παγκόσμια πολιτιστική μας κληρονομιά.

Από την άλλη πάντα με ενδιέφερε να αναλύω τις ταινίες που έβλεπα, γιατί τις αντιμετώπιζα, σαν ένα λογοτεχνικό κείμενο που πέρα από την διακειμενικότητα που μπορεί να το διαπνέει, μεταδίδει στον αναγνώστη αξίες και ιδανικά, όπως και το ήθος μιας εποχής.

Η ηθογραφία και η φωτογραφία αποτελούν τις πτυχές που πάντα με γοήτευαν σε κάθε ταινία.

Θεωρώ δηλαδή την έβδομη τέχνη σαν ένα ζωντανό και πάρα πολύ γλαφυρό κείμενο που μέσω της φωτογραφίας, μιλά κατευθείαν στην ψυχή του θεατή. Επιπλέον η συγγένειά της με τις εικαστικές τέχνες είναι αξιοσημείωτη. Άρα πέρα από την πνευματική εξύψωση και την ψυχική ανάταση, προσφέρει και μια αισθητική τέρψη.

Παράλληλα πάντα με ενδιέφερε η επιστήμη της Κοινωνιολογίας, υπό το πρίσμα της μελέτης των ατομικών διαφορών και αποκλίσεων. Στόχος μιας ευνομούμενης κοινωνίας είναι η κοινωνική ισότητα και δικαιοσύνη. Όμως δυστυχώς αυτό το ιδανικό δεν επιτυγχάνεται τόσο εύκολα σε όλες τις κοινωνίες και διαχρονικά υπήρχε ένας έμφυλος διαχωρισμός και μια προκατάληψη στο διαφορετικό. Σε αυτό δηλαδή που αποκλίνει από μια κοινωνική νόρμα.

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να καταδείξω τις διακρίσεις αυτές στον κινηματογράφο, μέσω της κατηγοριοποίησης των ταινιών ανά ρεύμα αλλά και χρονολογία. Λαμβάνοντας υπόψιν την εποχή, το φύλο του σκηνοθέτη αλλά και το ποσοστό βραβεύσεων των ταινιών, αποπειράθηκα να συσχετίσω τις παραπάνω μεταβλητές με την κυριαρχία των έμφυλων ταυτοτήτων ανά περίπτωση. Όπως προαναφέρθηκε οι ταινίες αποτελούν ζωντανά κείμενα και απτές αναπαραστάσεις του κόσμου που μας περιβάλλει. Ακόμα είναι μια μαρτυρία, μια ζωντανή κραυγή και μια διαμαρτυρία για όσα συμβαίνουν σε κάθε εποχή.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία μέρη:

Στο πρώτο μέρος αναλύονται και περιγράφονται 126 ταινίες. Από αυτές οι 101 θίγουν έμφυλα ζητήματα και οι υπόλοιπες 24 τη θεωρία queer.

Κάθε ενότητα αποτελείται από τα βασικότερα ρεύματα του κινηματογράφου σε συνάρτηση πάντα με τις έμφυλες διακρίσεις:

- Γερμανικός εξπρεσιονισμός- ηρωίδες παγιδευμένες σε κόσμους εφιαλτικούς
- Φιλμ Νουάρ- femme fatale
- Άφρεντ Χίτσκοκ-γυναίκες ευάλωτες αλλά και ανεξάρτητες
- Ρώσικος κινηματογράφος –η πολυπλοκότητα των ανθρωπίνων σχέσεων
- Ιταλικός νεορεαλισμός – περιθωριοποίηση γυναικών και ο αντιναζιστικός αγώνας τους
- Nouvelle Vague – οι προκλήσεις που δέχεται μια γυναίκα σε μια πατριαρχική κοινωνία
- Nouvelle Vague και Μπέργκμαν- οι προσδοκίες των γυναικών σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία
- Όρσον Γουελς-θέματα ελέγχου και χειραγώγησης
- Σεργκέϊ Αϊζενστάιν-κοινωνικά θέματα ταξικών συγκρούσεων αλλά και ο ρόλος των φύλων
- Νέος Γερμανικός κινηματογράφος-κοινωνικές προκαταλήψεις που βαραίνουν τόσο τους άντρες όσο και τις γυναίκες
- Σύγχρονος κινηματογράφος-καταπίεση αλλά και οι αγώνες για την γυναικεία χειραφέτηση
- Κόπολα, Σπιλμπεργκ, Σκορσέζε, Ταραντίνο-φεμινισμός αλλά και στιλιζαρισμένη βία
- Ασιατικός κινηματογράφος-εστίαση στους ρόλους των γυναικών μέσα στην οικογένεια στην μεταπολεμική Ιαπωνία , καθώς και στις υπόλοιπες ασιατικές χώρες
- Κινούμενα σχέδια-έμφυλες διακρίσεις αλλά και επανάσταση με το σκίτσο της Brave που απέχει από το πρότυπο ομορφιάς των πριγκηπισσών της Disney
- Δύο ταινίες και δύο σειρές με επίκεντρο τις γυναίκες στον Β΄Παγκόσμιο πόλεμο-η συμβολή των γυναικών στον αγώνα κατά των ναζί

- Ελληνικός Κινηματογράφος-δυναμική εξουσίας μεταξύ των δύο φύλων-χειραγώγηση των γυναικών σε μια πατριαρχική κοινωνία, αλλά και χειραφέτησή τους
- Φεστιβάλ Γυναίκες χωρίς Σύνορα-η γυναικεία εκπροσώπηση σε σημαντικούς τομείς της ανθρώπινης δράσης
- Ελληνικός queer κινηματογράφος-ζητήματα ταυτότητας και αποδοχής
- Παγκόσμιος κινηματογράφος-ταινίες απελευθέρωσης που πηγαίνουν κόντρα στο κατεστημένο
- Queer Movie Nights- ταινίες σεξουαλικής απελευθέρωσης και αποδοχής
- Τζάρμαν-αισθητισμός,μοντερνισμός και παραβατικότητα
- Αλμοδοβάρ-αναζήτηση σεξουαλικής ταυτότητας
- Παζολίνι – κριτική στην ετεροκανονικότητα
- Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι σημαντικότερες κοινωνιολογικές μελέτες που αφορούν τις έμφυλες διακρίσεις και την θεωρία queer :
 - Βιρτζίνια Γουλφ και θεωρία queer
 - Judith Butler και θεωρία του φύλου
 - Simone de Beauvois και το δεύτερο φύλο
 - Helene Cixous και γυναικεία γραφή
 - Kate Millet -Φεμινιστική θεωρία
 - Bahar Killir Adlice και Okutan- Celluloid Ceilling-τα εμπόδια που συναντούν οι γυναίκες στον χώρο εργασίας
 - Karen Ross: Gender and Media-εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στα ΜΜΕ
 - Anneke Smelik- φεμινιστική θεωρία και εκπροσώπηση των γυναικών στον κινηματογράφο
 - Janey Place - women in film Noir-περιγραφή του εύθραυστου αυτών των χαρακτήρων
 - Harry Benshoft και Griffin - ανάλυση του queer cinema
 - Oxford Handbook of Queer Cinema-Ronald Gregg και Amy Villarejo- η αλληλεπίδραση του queer κινηματογράφου με άλλα είδη ταινιών

- Nail Richardson και Jadie- έμφαση στον κινηματογραφιστή Derek Jarman και κριτική στα MME
- Carla D' Antonio: The Handmaids Tale-μυθιστόρημα που περιγράφει την απουσία της προσωπικής αυτονομίας και την χειραγωγή των γυναικών
- Sherzl Sandberg- Lean in women, work and will to lead-ενθάρρυνση των γυναικών για την διεκδίκηση μιας θέσης στο εργατικό δυναμικό
- Annamarie Jagoses- θεωρία queer-αποδόμηση της έμφυλης παραδοσιακής νόρμας
- Judith Halberstrans – the queer Art of Failure-απόρριψη κανονιστικών δομών ως προς το φύλο
- Meg John Barker και Julia Scheele -περίπλοκες σχέσεις μεταξύ σεξουαλικότητας και φύλου
- Meg John Barker - gender queer and non binary genders-το μη δυαδικό μοντέλο για το φύλο
- Sara Ahmed-Art and Culture- η υποκειμενικότητα του σεξουαλικού προσανατολισμού
- Carolyn M.Byerly-the geography of women and media scholarship-ανησυχία για την κυριαρχία μιας ανδρικής ιδεολογίας στα διάφορα πολιτιστικά προϊόντα
- Susan Doll και Geg Faller - Blade Runner and women in film noir -η αναβίωση της femme fatale
- Ann Kaplan- The Place of Women in Film Noir- καταστροφική η σεξουαλικότητα των γυναικών στα film noir
- Andrada Fatu Tutoveanu- Women in Film Noir.- το μοτίβο της καταστροφικής γυναίκας αποτελεί ένα από τα παλιότερα θέματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας
- Στο τρίτο μέρος χρησιμοποιήθηκαν μέσω του Excel, 8 πίνακες που απεικονίζουν ταινίες ανά φύλο σκηνοθέτη και ανά δεκαετία, καθώς και την βιβλιογραφία αναφορικά με τις έμφυλες διακρίσεις. Πιο αναλυτικά:
 - Πίνακας 1: ταινίες που μελετήθηκαν με αύξουσα χρονολογική σειρά

- ο Πίνακας 2: ταινίες ανά είδος
- ο Πίνακας 3 :ταινίες ανά είδος και αριθμός βραβευμένων ταινιών
- ο Πίνακας 4 :ταινίες ανά δεκαετία με διάκριση το φύλο του σκηνοθέτη
- ο Πίνακας 5 :βραβευμένες ταινίες έμφυλων διακρίσεων
- ο Πίνακας 6: βραβευμένες ταινίες με επίκεντρο τις έμφυλες και κοινωνικές διακρίσεις
- ο Πίνακας 7 :ταινίες Queer
- ο Πίνακας 8: έμφυλες διακρίσεις-βιβλία και μελέτες
- ο Ακόμα απεικονίζονται 6 γραφήματα που δηλώνουν τα εξής:
- ο Γράφημα 1 :ποσοστό ταινιών ανά είδος
- ο Γράφημα 2: ποσοστό βραβευμένων ταινιών ανά είδος
- ο Γράφημα 3 :ποσοστό σκηνοθεσίας ανά φύλο
- ο Γράφημα 4: ποσοστό βραβευμένων ταινιών ανά φύλο και δεκαετία
- ο Γράφημα 5 :ταινίες queer και φύλο σκηνοθέτη
- ο Γράφημα 6: βιβλιογραφία ανά δεκαετία

Στο πρώτο μέρος θα καταδειχθεί μέσω μιας σύντομης παρουσίασης των 126 ταινιών, πώς διάφορα μοτίβα έμφυλων διαφορών επαναλαμβάνονται και πώς οδηγούν τελικά στις έμφυλες διακρίσεις. Παράλληλα διαφαίνεται και μια τάση για απελευθέρωση από κοινωνικές νόρμες, κυρίως στις ταινίες queer, αλλά και σε αρκετές σύγχρονες διεθνείς ταινίες, όπως και σε έργα του νέου γερμανικού κινηματογράφου.

Στο δεύτερο μέρος με την παράθεση των σημαντικότερων κοινωνιολογικών μελετών γύρω από την θεωρία queer και τις έμφυλες διακρίσεις, διαφαίνεται μια απελευθερωτική τάση, μια εγκατάλειψη της παραδοσιακής νόρμας και των στερεοτύπων. Παράλληλα το φεμινιστικό κίνημα όπως αποτυπώνεται στις σελίδες των ερευνητών, έρχεται να κερδίσει το χαμένο έδαφος σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία. Ζητούμενο δηλαδή της παράθεσης συγκεκριμένων χωρίων από βιβλία και μελέτες, είναι να αναδειχθούν τα προβλήματα από την υποεκπροσώπηση των γυναικών αλλά και από την περιθωριοποίηση των queer ατόμων.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ ΞΥΠΟΛΥΤΟΥ

Ο ρόλος των έμφυλων ταυτοτήτων

***στη διαμόρφωση του σύγχρονου παγκόσμιου κινηματογράφου
και της σύγχρονης κοινωνιολογικής επιστήμης***

Ακολουθούν: η μεθοδολογία, τα συμπεράσματα, καθώς και η φιλμογραφία και η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής.

7 Μεθοδολογία

Για το πόνημα αυτό παρακολουθήθηκαν 126 ταινίες ως επί των πλείστων μεγάλου μήκους από διαφορετικές εποχές και κινηματογραφικά ρεύματα. Ταξινομήθηκαν χρονολογικά, ανά ρεύμα και ανά φύλο σκηνοθέτη και σκηνοθέτριας, καθώς επίσης θεματικά και με το κριτήριο του εάν έχουν λάβει διακρίσεις ή όχι.

Η παρούσα έρευνα, αν και κυρίως βιβλιογραφική, χρησιμοποιεί κάποια απλά στατιστικά μέσα, ώστε να αναδείξει την ύπαρξη ή μη ισότητας ευκαιριών, αλλά και την αναλογία αυτών στον χώρο και στον χρόνο της εξέλιξης της τέχνης του κινηματογράφου. Το πρόγραμμα που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση, ταξινόμηση και δημιουργία γραφημάτων είναι το Microsoft Excel.

8 Πρώτο Μέρος

8.1 Έμφυλες Ταυτότητες Στα Ρεύματα του Κινηματογράφου

8.1.1 Γερμανικός Εξπρεσιονισμός Στον Κινηματογράφο

Ο γερμανικός εξπρεσιονιστικός κινηματογράφος είναι γνωστός για το μοναδικό οπτικό του στυλ και τα θεματικά του στοιχεία και παρέχει επίσης ενδιαφέροντα παραδείγματα διάκρισης φύλου και ρόλων στο πλαίσιο των ταινιών. Σύμφωνα μάλιστα με τον LoBrutto ο Cesare από την ταινία *The Cabinet of Dr. Caligari*, συμβολίζει εκείνους που δεν έχουν δικό τους μυαλό και πρέπει να ακολουθήσουν τα μονοπάτια των άλλων (LoBrutto, 2005)

Στο γερμανικό εξπρεσιονιστικό σινεμά, ιδιαίτερα σε ταινίες όπως το: *The Cabinet of Dr. Caligari* (1920) του Βίνε και το *Nosferatu* (1929) του Μόρναου, οι διακρίσεις λόγω φύλου αποδίδονται διακριτικά μέσω της απεικόνισης γυναικείων χαρακτήρων. Ο *Caligari* θεωρείται η πεμπτουσία του γερμανικού εξπρεσιονιστικού κινηματογράφου και μακράν το πιο διάσημο παράδειγμα αυτού (Barlow, 1982). Αυτές οι ταινίες συχνά παρουσιάζουν γυναίκες σε ευάλωτους ρόλους. Για παράδειγμα, γυναικείοι χαρακτήρες απεικονίζονται ως ηρωίδες σε αγωνία, παγιδευμένες στους εφιαλτικούς κόσμους που δημιουργούνται από εξπρεσιονιστές κινηματογραφιστές.

Στην ταινία : *The Cabinet of Dr. Caligari* ο γυναικείος χαρακτήρας είναι ένα κλασικό παράδειγμα αυτής της τάσης. Υπόκειται στις ιδιοτροπίες και τον έλεγχο ανδρικών μορφών αυθεντίας, αντανakλώντας τα κοινωνικά πρότυπα της εποχής. Η έλλειψη δράσης και η αδυναμία που επιδεικνύει, αντικατοπτρίζουν την περιορισμένη ελευθερία αλλά και τις ελάχιστες ευκαιρίες για ανέλιξη κοινωνική ή επαγγελματική, που γνώρισαν οι γυναίκες στις αρχές του 20ου αιώνα στη Γερμανία.

Ομοίως στον *Νοσφεράτου* η ευπάθεια της Έλεν και η απόλυτη θυματοποίησή της από τον βρικόλακα Κόμη Ορλόκ μπορούν να θεωρηθούν ως αντανάκλαση της δυναμικής των φύλων της εποχής. Η ηρωίδα δηλαδή, αντικείμενο ανδρικής επιθυμίας και κινδύνου, ενισχύει τους

παραδοσιακούς ρόλους των φύλων και την ιδέα ότι οι γυναίκες συχνά απεικονίζονται ως αντικείμενα προς προστασία ή κατοχή στον εξπρεσιονιστικό κινηματογράφο.

Ενώ ο γερμανικός εξπρεσιονιστικός κινηματογράφος φημίζεται για τις πρωτοποριακές εικαστικές του τεχνικές και τα θέματα του υπαρξισμού και του ψυχολογικού τρόμου, αντικατοπτρίζει επίσης τους κανόνες φύλου και τις διακρίσεις που επικρατούσαν στην εποχή του, ρίχνοντας έτσι άπλετο φως στο ιστορικό πλαίσιο των ρόλων και των ανισοτήτων των φύλων.

8.1.2 Έμφυλες Ταυτότητες Και Φιλμ Νουάρ

Στο φιλμ νουάρ συχνά απεικονίζονται οι ρόλοι και οι σχέσεις των φύλων με διακριτούς τρόπους. Εδώ είναι ένα δείγμα των ίδιων κοινών θεμάτων και στοιχείων διάκρισης φύλου στο φιλμ νουάρ. Οι ταινίες αυτού του είδους, συχνά παρουσίαζαν έναν αρχέτυπο χαρακτήρα γνωστό ως *femme fatale*. (Film Noir, 2021). Αυτές οι γυναίκες συχνά απεικονίζονται ως σαγηνευτικές, χειριστικές και ηθικά διφορούμενες, χρησιμοποιώντας τη γοητεία τους για να οδηγήσουν τους άνδρες πρωταγωνιστές σε επικίνδυνες καταστάσεις. Χαρακτηριστικά και αντιπροσωπευτικά δείγματα των ανωτέρω τάσεων κυριαρχούν στις ταινίες: *Double Indemnity* (1946), *The postman always rings twice*, *Gilda* (1946), *Milred Pierce* (1945), *The Killers* (1946).

Οι γυναικείοι χαρακτήρες στο φιλμ νουάρ μερικές φορές απεικονίζονταν ως ευάλωτοι και χρειάζονταν ανδρική προστασία. Βρίσκονταν παγιδευμένοι σε επικίνδυνες καταστάσεις βασιζόμενοι σε άντρες ήρωες για να τους σώσουν: χαμηλά ντεκολτέ, καπέλα, μάσκα, κραγιόν, καμαρίνια, μπουντουάρ, καλώντας τον θυρωρό με το μικρό του όνομα, ψηλά τακούνια, κόκκινα φορέματα, γάντια μέχρι τον αγκώνα.

(Ebert, A Guide to Film Noir, 1995)

Το φιλμ νουάρ παρουσιάζει συχνά αγώνες εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Οι άντρες είναι συνήθως σε θέση ισχύος, ενώ οι γυναίκες μπορεί να καταφύγουν σε τεχνάσματα και στην χειραγωγή για να αποκτήσουν τον έλεγχο.

Επίσης υπογραμμίζει τα κοινωνικά πρότυπα όσον αφορά την ηθική. Οι αντρικοί χαρακτήρες συχνά εμπλέκονται σε ηθικά παραπτώματα, χωρίς να αντιμετωπίζουν σοβαρές συνέπειες, ενώ οι γυναίκες κρίνονται πιο σκληρά για παρόμοια συμπεριφορά.

Επιπλέον, οι γυναικείοι χαρακτήρες στο φιλμ νουάρ δέχονταν μια επιδερμική αντιμετώπιση, με την κάμερα να εστιάζει στα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά. Αυτή η τάση, ενίσχυε μερικές φορές τους παραδοσιακούς ρόλους και τα στερεότυπα των φύλων.

Τέλος οι γυναίκες στο φιλμ νουάρ συχνά απεικονίζονται με περιορισμένες ευκαιρίες καριέρας και υποβιβάζονται σε στερεότυπους ρόλους, όπως γραμματείς ή σερβιτόρες.

8.1.3 Άλφρεντ Χίτσκοκ Και Έμφυλες Ταυτότητες

Ο Άλφρεντ Χίτσκοκ, ένας διάσημος σκηνοθέτης γνωστός για τις σύνθετες ταινίες του, εξερεύνησε επίσης τη δυναμική του φύλου στο πλούσιο έργο του. Ο κριτικός κινηματογράφου Ρόμπιν Γουντ έγραψε ότι το νόημα μιας ταινίας του Χίτσκοκ υπάρχει στη μέθοδο και στην εξέλιξη από πλάνο σε πλάνο. Μια ταινία του Χίτσκοκ είναι ένας οργανισμός, με το σύνολο να υπονοείται σε κάθε λεπτομέρεια και κάθε λεπτομέρεια να σχετίζεται με το σύνολο (Wood, 2002). Ακολουθούν μερικά παραδείγματα διάκρισης λόγω φύλου και θέματα που σχετίζονται με άνδρες και γυναίκες στις ταινίες του Hitchcock. Οι κυριότερες ταινίες όπου παρουσιάζεται αυτή η διάκριση είναι το Notorious (1946), η ταινία Marnie (1964), η Rebecca (1940), το Suspicion (1941) και τέλος το Vertigo (1958). Στο Psycho (1960) μάλιστα παρουσιάζεται η ισχυρή μητρική φιγούρα που ασκεί έλεγχο και εξουσία στον πρωταγωνιστή.

«Ισχυροί γυναικείοι χαρακτήρες» : ο Χίτσκοκ συχνά παρουσίαζε δυνατές και ανεξάρτητες πρωταγωνίστριες στις ταινίες του. Αυτοί οι χαρακτήρες απηφούσαν τους παραδοσιακούς ρόλους και τις προσδοκίες των φύλων, αμφισβητώντας την ιδέα ότι η θέση της γυναίκας ήταν υποδεέστερη. Μάλιστα ο Bidisha έγραψε στην εφημερίδα The Guardian το 2010: «Υπάρχει ο βρικόλακας, ο αλήτης, ο ρουφιάνος, η μάγισσα και το καλύτερο από όλα :η μαμά δαίμονας. Μην ανησυχείτε, όλοι τιμωρούνται στο τέλος (Bidisha, 2017).

Από την άλλη, απεικόνιζε γυναίκες σε ευάλωτες ή επικίνδυνες καταστάσεις, κορυφώνοντας το σασπένς και την ένταση στις ταινίες του. Μερικές φορές μάλιστα φαίνονται να χρησιμοποιούν τη σεξουαλικότητά τους ως εργαλείο επιβίωσης ή χειραγώγησης, κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ενίσχυση των στερεότυπων του φύλου. Παράλληλα όμως προβάλλει και την αδικημένη γυναίκα σε πολλές από τις ταινίες του. Για παράδειγμα στην ταινία Psycho, ο χαρακτήρας της Janet Leigh κλέβει 40,000 \$ και δολοφονείται από τον Norman Bates, έναν

απομονωμένο ψυχοπαθή. Η Tippi Hedren, μια ξανθιά, φαίνεται να είναι το επίκεντρο των επιθέσεων στο *The Birds* (Chandler, 2006).

Η γυναίκα πρωταγωνίστρια κατηγορήθηκε άδικα ή παρεξηγήθηκε και έπρεπε να περιηγηθεί σε έναν κόσμο όπου οι άντρες συχνά αμφισβητούσαν την αξιοπιστία της. Το συγκεκριμένο θέμα αντικατοπτρίζει τις προκλήσεις που αντιμετώπιζαν οι γυναίκες σε μια πατριαρχική κοινωνία.

Ακόμη ο Χίτσκοκ είχε ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο περίπλοκων μητρικών φιγούρων στις ταινίες του. Αυτοί οι χαρακτήρες είχαν συχνά σημαντικό αντίκτυπο στους άνδρες πρωταγωνιστές και μερικές φορές ασκούσαν εξουσία πάνω τους, απεικονίζοντας πολύπλοκους μητρικούς ρόλους (Psycho, 1960).

Τέλος, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το ζήτημα των έμφυλων ταυτοτήτων στον Χίτσκοκ αποτελεί αντικείμενο συνεχούς συζήτησης και ανάλυσης. Και ενώ δημιούργησε εμβληματικούς και περίπλοκους γυναικείους χαρακτήρες, το έργο του αντικατόπτριζε επίσης μερικά από τα πρότυπα και τα στερεότυπα φύλου που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής.

Ένα από τα σταθερά του θέματα ήταν η πάλη μιας προσωπικότητας διχασμένης ανάμεσα στην «τάξη και το χάος» (Wood, *Hitchcock's Films Revisited*, 2002) γνωστή ως η έννοια του "διπλού", η οποία είναι μια σύγκριση ή αντίθεση μεταξύ δύο χαρακτήρων ή αντικειμένων: το διπλό αντιπροσωπεύει μια σκοτεινή ή καλή πλευρά. (Evans, 2004). Εν κατακλείδι, θα έλεγε κανείς ότι οι ταινίες του φημίζονται για το ψυχολογικό τους βάθος και μελετώνται διαρκώς για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων, ως προς την απεικόνιση της δυναμικής του φύλου και των κοινωνικών στάσεων της εποχής.

8.1.4 Ρώσικος Κινηματογράφος Και Έμφυλες Ταυτότητες

Ο Αντρέι Ταρκόφσκι, ο διάσημος Ρώσος σκηνοθέτης, είναι γνωστός για την ποιητική και φιλοσοφική του προσέγγιση στον κινηματογράφο. Ευρέως θεωρείται ως ένας από τους μεγαλύτερους και πιο σημαντικούς σκηνοθέτες στην ιστορία του κινηματογράφου. Οι ταινίες του εξερευνούν πνευματικά και μεταφυσικά θέματα και διακρίνονται για τον αργό ρυθμό και τις μεγάλες λήψεις, τις ονειρικές οπτικές εικόνες και την ενασχόληση με τη φύση και τη μνήμη (James N. , 2019), (Petric, 1989). Αν και οι ταινίες του μπορεί να μην απεικονίζουν ρητά τις

διακρίσεις φύλου, συχνά παρέχουν βαθιές γνώσεις για την πολυπλοκότητα των ανθρώπινων σχέσεων και τους ρόλους ανδρών και γυναικών μέσα σε αυτές.

Οι ταινίες του Ταρκόφσκι όπου διερευνώνται αυτά τα θέματα είναι ο Andrei Rublev (1966) και η Νοσταλγία (1983). Ειδικότερα στην ταινία Andrei Rublev

εξερευνάται η ζωή και οι αγώνες του εμβληματικού Ρώσου ζωγράφου. Ενώ η ταινία επικεντρώνεται κυρίως στην τέχνη και την πνευματικότητα, παράλληλα απεικονίζει και τους ρόλους των γυναικών και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε μια ταραχώδη ιστορική περίοδο. Ο Ταρκόφσκι ήταν, σύμφωνα με τον συμφοιτητή του Shavkat Abdusalmon, γοητευμένος από τις ιαπωνικές ταινίες. Ήταν έκπληκτος από το πώς κάθε χαρακτήρας στην οθόνη είναι εξαιρετικός και πώς καθημερινά γεγονότα, όπως ένας σαμουράι που κόβει ψωμί με το σπαθί του ανυψώνονται σε κάτι ξεχωριστό και τίθενται στο προσκήνιο. Ο Ταρκόφσκι έχει επίσης εκφράσει ενδιαφέρον για την τέχνη του χαϊκού και την ικανότητά του να δημιουργεί «εικόνες με τέτοιο τρόπο ώστε να μην σημαίνουν τίποτα πέρα από τον εαυτό τους» (Tarkovsky, 1989).

Από την άλλη η ταινία Νοσταλγία (1983), ακολουθεί τις εμπειρίες ενός Ρώσου ποιητή στην Ιταλία και εξερευνά θέματα πολιτισμικού εκτοπισμού και τη δυναμική της σχέσης του με μια ντόπια γυναίκα.

Άλλες αξιοσημείωτες και αξιόλογες ρωσικές ταινίες που απεικονίζουν τις έμφυλες ταυτότητες είναι οι εξής:

Όταν οι γερανοί πετούν (1957), σε σκηνοθεσία του Μιχαήλ Καλατόζοφ. Αυτή η κλασική σοβιετική ταινία εξερευνά τον αντίκτυπο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην ζωή ενός νεαρού ζευγαριού. Επιπλέον εξετάζει τις προκλήσεις των γυναικών κατά τη διάρκεια του πολέμου και τις διακρίσεις που αντιμετώπιζαν συχνά. Ο Woll σημειώνει ότι ο Γάλλος σχολιαστής της Απελευθέρωσης, αντιπαρέβαλε επιδοκιμαστικά την αγνότητα και την αυθεντικότητα της Samoilova με εκείνη της Brigitte Bardot, μιας γαλλικής γυναικείας εικόνας. Επίσης αναφέρει ότι η Samoilova θυμήθηκε ότι έλαβε ένα ρολόι από τους οπαδούς της Ανατολικής Γερμανίας κατά τη διάρκεια ενός φεστιβάλ εκεί. Το δώρο είχε την επιγραφή: «Επιτέλους βλέπουμε στη σοβιετική οθόνη ένα πρόσωπο, όχι μια μάσκα» (Woll, 2003).

Burnt by the sun (1957) σε σκηνοθεσία Nikita Mikhalkov. Η ταινία διαδραματίζεται στη δεκαετία του 1930 και απεικονίζει τη ζωή ενός Σοβιετικού αξιωματικού και της οικογένειάς του.

Αγγίζει θέματα πολιτικής καταπίεσης και προδοσίας, αλλά και τον ρόλο των γυναικών σε μια κοινωνία που υφίσταται ριζικές αλλαγές. Ο Kenneth Turan των Los Angeles Times έγραψε: «Αυτό που κάνει καλύτερα το *Burnt by the Sun* είναι το να συνυφαίνει κομψά τα προσωπικά και πολιτικά θέματα της αγάπης, της εμπιστοσύνης και της προδοσίας» (Turan, 1995). Ο David Denby, γράφοντας για το περιοδικό New York είπε ότι ενώ αρχικά βρήκε ότι η ταινία είχε «πάρα πολύ ηλιοφάνεια», κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «το *Burnt by the Sun* είναι ένα εξαιρετικά ισχυρό έργο» (Denby, 1995).

The Return (2003), σε σκηνοθεσία Andrey Zvyagintsev. Αυτή η ταινία εξερευνά την τεταμένη σχέση μεταξύ ενός πατέρα και των δύο γιων του. Ενώ η εστίαση γίνεται σε αντρικούς χαρακτήρες, η ταινία υπογραμμίζει έμμεσα τον αντίκτυπο της συμπεριφοράς τους στις γυναίκες του περιβάλλοντός τους.

Ακόμα με την ταινία του *Η Έλενα* (2011), εξερευνά τη δυναμική της τάξης και του φύλου σε μια ρωσική οικογένεια. Ο Jim Hoberman αναφέρθηκε στην Έλενα ως «την πιο ζωντανή επίκληση... της σύγχρονης κοινωνίας της Μόσχας». Σύμφωνα με τον Hoberman, «ο Zvyagintsev έχει χαρτογραφήσει έναν κόσμο που κυβερνάται από αχαριστία και απουσία δικαιοσύνης» (Hoberman, 2013). Ο ίδιος σκηνοθέτης με την ταινία του *Leviathan* (2014), πραγματεύεται θέματα διαφθοράς και εξουσίας σε μια ρωσική παράκτια πόλη. Αν και δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στις διακρίσεις λόγω φύλου, απεικονίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναικείοι χαρακτήρες σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία. Ο Βλαντιμίρ Πόζνερ, βετεράνος Ρώσος δημοσιογράφος, δήλωσε: «Ο,τιδήποτε θεωρείται επικριτικό προς τη Ρωσία με οποιονδήποτε τρόπο θεωρείται αυτόματα είτε ως άλλη μια δυτική προσπάθεια δυσφήμισης της Ρωσίας και της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, είτε είναι έργο κάποιου είδους πέμπτης φάλαγγας Ρωσόφοβων που πληρώνονται από τη Δύση για να κάνουν την αντιρωσική δουλειά τους ή είναι απλώς οι ίδιοι βαθιά αντί-ρωσικοί» (MacFarquhar, 2015).

Οι συγκεκριμένες ταινίες του ρωσικού κινηματογράφου, προσφέρουν μια ματιά σε έναν περίπλοκο και εξελισσόμενο ρόλο ανδρών και γυναικών στη ρωσική κοινωνία και παρέχουν πολύτιμες γνώσεις για τις διακρίσεις και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες.

8.1.5 Ιταλικός Νεορεαλισμός Και Έμφυλες Διακρίσεις

Ο ιταλικός νεορεαλιστικός κινηματογράφος συχνά απεικονίζει κοινωνικά ζητήματα και ανισότητες, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών. Οι πιο σύγχρονοι θεωρητικοί του ιταλικού νεορεαλισμού τον χαρακτηρίζουν λιγότερο ως ένα συνεπές σύνολο υφολογικών χαρακτηριστικών και περισσότερο ως τη σχέση μεταξύ της κινηματογραφικής πρακτικής και της κοινωνικής πραγματικότητας της μεταπολεμικής Ιταλίας. Ο Millicent Marcus σκιαγραφεί την έλλειψη συνεπών κινηματογραφικών στυλ νεορεαλιστικού κινηματογράφου (Marcus, 1987).

Την άνοιξη του 1945, ο Μουσολίνι εκτελέστηκε και η Ιταλία απελευθερώθηκε από τη γερμανική κατοχή. Αυτή η περίοδος, γνωστή ως «Ιταλική Άνοιξη», βοήθησε στην απαγκίστρωση από παλιές τεχνικές στον κινηματογράφο, συμβάλλοντας σε μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση στη δημιουργία ταινιών. Έτσι ο ιταλικός κινηματογράφος πέρασε από τη χρήση περίτεχνων σκηνικών, σε γυρίσματα σε τοποθεσίες στην ύπαιθρο και στους δρόμους της πόλης με ρεαλιστικό στυλ (Thompson & Bordwell, 2010). Χρησιμοποιώντας την ψυχανάλυση, ο Vincent Rocchio χαρακτηρίζει τον νεορεαλιστικό κινηματογράφο ως συνεπή που γεννά τη δομή του άγχους στη δομή της ίδιας της πλοκής (Rocchio, 1999).

Ακολουθεί ένα δείγμα ιταλικών νεορεαλιστικών ταινιών που αγγίζουν το θέμα των έμφυλων διακρίσεων: *Roma citta aperta* (1945), σε σκηνοθεσία Ρομπέρτο Ροσελίνι. Αυτή η κλασική νεορεαλιστική ταινία που διαδραματίζεται κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, απεικονίζει τους αγώνες των γυναικών υπό τη ναζιστική κατοχή στη Ρώμη, αναδεικνύοντας την ανθεκτικότητα και το θάρρος τους. Ο Ρομπέρτο Γκαστόνε Ζεφίρο Ροσελίνι (8 Μαΐου 1906 - 3 Ιουνίου 1977) ήταν Ιταλός σκηνοθέτης, σεναριογράφος και παραγωγός. Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους σκηνοθέτες του ιταλικού νεορεαλιστικού κινηματογράφου, συμβάλλοντας στο κίνημα με ταινίες όπως *Rome, Open City* (1945), *Paisan* (1946) και *Germany, Year Zero* (1948). Έγινε επίσης γνωστός για τις ταινίες του με πρωταγωνίστρια την Ίνγκριντ Μπέργκμαν: *Στρόμπολι* (1950), *Ευρώπη '51* (1952), *Ταξίδι στην Ιταλία* (1954), *Φόβος* (1954) και *Ιωάννα της Λωραίνης στην πυρά* (1954) (Gallagher, 1998). Ο Bosley Crowther, κριτικός κινηματογράφου για τους *New York Times*, έδωσε στην ταινία μια πολύ θετική κριτική και έγραψε: «Ωστόσο, το συνολικό αποτέλεσμα της εικόνας είναι μια αίσθηση πραγματικής εμπειρίας, που επιτυγχάνεται

τόσο από την ερμηνεία όσο και από το σενάριο και τη σκηνοθεσία. Η εξαιρετική ερμηνεία είναι αυτή του Aldo Fabrizi ως ιερέα, ο οποίος αγκαλιάζει με αξιοπρέπεια και ανθρωπιά ένα πολύ απαιτητικό κομμάτι. Ο Marcello Pagliero είναι επίσης εξαιρετικός, ως ηγέτης της αντίστασης, και η Anna Magnani φέρνει ταπεινότητα και ειλικρίνεια στο ρόλο της γυναίκας που σκοτώνεται. (Crowther, 1946) (Gottlieb & Andrew, 2004).

Ο κριτικός κινηματογράφου William Wolf επαίνεσε ιδιαίτερα τη σκηνή όπου πυροβολείται η Pina, δηλώνοντας ότι «λίγες σκηνές στον κινηματογράφο έχουν τη δύναμη εκείνης στην οποία η Magnani, με τα χέρια απλωμένα, τρέχει προς την κάμερα μέχρι θανάτου» (Wakeman, 1987).

La Ciociara (1960) σε σκηνοθεσία Vittorio de Sica και με πρωταγωνίστρια την Sophia Loren. Αυτή η ταινία ακολουθεί μια μητέρα και μια κόρη, που στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν από τις κακουχίες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αντιμετωπίζουν έμφυλες διακρίσεις. Η ιστορία είναι φανταστική, αλλά βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα του 1944 στη Ρώμη και το αγροτικό Λάτσιο, κατά τη διάρκεια του Μαροκινάτου (Sullo, 1952).

Mama Roma (1962) σε σκηνοθεσία Pier Paolo Pasolini. Η ταινία εξερευνά τη ζωή μιας πρώην πόρνης που προσπαθεί να ξεφύγει από το παρελθόν της και να προσφέρει μια καλύτερη ζωή στον γιο της. Ουσιαστικά αφηγείται τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες σε περιθωριοποιημένες κοινότητες.

Το Mamma Roma (1962), με πρωταγωνίστρια την Anna Magnani απεικονίζει την ιστορία μιας εκδιδόμενης μητέρας και του γιου της και υπήρξε μια προσβολή στα δημόσια ιδεώδη της ηθικής εκείνης της εποχής. Γενικότερα, τα έργα του Παζολίνι με την απaráμιλλη ποιήσή τους εφαρμοσμένη σε σκληρές πραγματικότητες, έδειξαν ότι ήταν λιγότερο απομακρυσμένες από τις περισσότερες καθημερινές ζωές και συνέβαλαν σε αλλαγές στην ιταλική ψυχή (Pier Paolo Pasolini, Il Caos (collected articles) , 1995).

Τέλος ο σπουδαίος σκηνοθέτης Federico Fellini είναι γνωστός για τις σουρεαλιστικές και συχνά αυτοβιογραφικές εξερευνήσεις του. Οι ταινίες του παρέχουν πληροφορίες για τη δυναμική του φύλου και τους ρόλους των ανδρών και των γυναικών στην κοινωνία. Χαρακτηριστικό δείγμα των ανωτέρω αποτελεί το έργο Juliet of the spirits (1965).

Η ταινία εστιάζει στον εσωτερικό κόσμο μιας γυναίκας που ονομάζεται Juliet. Καθώς αξιοποιεί τις επιθυμίες της (και τους δαίμονές της) αποκτά σιγά-σιγά μεγαλύτερη αυτογνωσία και

οδηγείται στην ανεξαρτησία, αν και, σύμφωνα με τη Masina (σύζυγος του Fellini), το νόημα του τέλους είναι συζητήσιμο (Ebert, 2001). Το έργο αυτό άπτεται θεμάτων γυναικείας ταυτότητας αλλά και κοινωνικών προσδοκιών. Στους New York Times, ο Stephen Holden έγραψε για μια αναβίωση της ταινίας το 2001 (Holden, 2001).

8.2 Nouvelle Vague

8.2.1 Nouvelle Vague και Εμφυλες Ταυτοτητες

Η Nouvelle Vague ήταν ένα κινηματογραφικό κίνημα στη Γαλλία στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και στις αρχές της δεκαετίας του 1960, που έφερε καινοτόμες και αντισυμβατικές τεχνικές στο προσκήνιο του κινηματογράφου. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από μια ομάδα Γάλλων κριτικών κινηματογράφου και σινεφίλ που συνδέονταν με το περιοδικό Cahiers du cinéma στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και του 1960. Αυτοί οι κριτικοί απέρριψαν την Tradition de qualité («Παράδοση της ποιότητας») του κυρίαρχου γαλλικού κινηματογράφου, (Grant B. K., 2007) που έδινε έμφαση στη χειροτεχνία πάνω από την καινοτομία και στα παλιά έργα πάνω από τον πειραματισμό (Grant, 2007). Ενώ το κίνημα είναι πρωταρχικά γνωστό για τις στιλιστικές καινοτομίες του, ασχολήθηκε επίσης με διάφορα κοινωνικά και πολιτιστικά ζητήματα, όπως οι διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ακολουθούν κάποια αντιπροσωπευτικά δείγματα αυτής της τάσης:

Cleo from 5 to 7 (1962) σε σκηνοθεσία Agnes Varda. Σε αυτήν την ταινία η πρωταγωνίστρια Cleo, περιμένει τα αποτελέσματα ενός ιατρικού τεστ. Η ταινία περιγράφει μια γυναίκα που συμβιβάζεται με τη θνητότητά της, ένα κοινό μοτίβο για την Varda. Σε ένα βαθύτερο επίπεδο, η Cléo από 5 έως 7 αντιμετωπίζει την παραδοσιακή οπτική της γυναίκας ως αντικείμενο. (Emma, 1999). Η σκηνοθέτης εξετάζει τις εμπειρίες και τις αλληλεπιδράσεις της ηρωίδας, ρίχνοντας φως στις κοινωνικές προσδοκίες και τους περιορισμένους ρόλους των γυναικών της εποχής της.

Ο σκηνοθέτης Μάρτιν Σκορσέζε περιέγραψε τη Βάρντα ως «έναν από τους θεούς του κινηματογράφου» (Reporter, 2019).

Vivre Sa vie, (1962) σε σκηνοθεσία του Jean-Luc Godart. Αυτή η ταινία αφηγείται το δράμα μιας γυναίκας που στρέφεται στην πορνεία για να κερδίσει τα προς το ζην. Η συγγραφέας και κριτικός πολιτισμού Susan Sontag περιέγραψε το Vivre sa vie ως «μια τέλεια ταινία» και «ένα

από τα πιο εξαιρετικά, όμορφα και πρωτότυπα έργα τέχνης που γνωρίζει» (Sontag, 1964). Το βιβλίο της *Against Interpretation* (1966) περιλαμβάνει ένα δοκίμιο για την ταινία. Στο δοκίμιό του για την ταινία που περιλαμβάνει το βιβλίο *The Great Movies*, ο Roger Ebert έγραψε: «Η επίδραση της ταινίας είναι εκπληκτική. Είναι σαφής και χωρίς συναισθηματισμούς» (Ebert, Ebertroger.com, 2001). Απεικονίζει δηλαδή τις προκλήσεις, αλλά και τις διακρίσεις που αντιμετωπίζει κάθε γυναίκα σε μια πατριαρχική κοινωνία. Οι επικριτές της ιστοσελίδας συμφωνούν: «Η συναρπαστική ερμηνεία της Άννα Καρίνα παρέχει μια εξανθρωπιστική άγκυρα στο στιλιστικά εκρηκτικό πορτρέτο μιας πόρνης του Jean-Luc Godard» (Rottentomatoes.com).

Οι Ομπρέλες του Χερβούργου (1964) σε σκηνοθεσία Jacques Demy. Αυτό το μιούζικαλ εξερευνά τη ρομαντική σχέση μεταξύ μιας γυναίκας και ενός μηχανικού κατά τη διάρκεια του πολέμου της Αλγερίας. Το *Umbrellas* είναι η μεσαία ταινία σε μια άτυπη «ρομαντική τριλογία» των ταινιών του Demy που μοιράζονται μερικούς από τους ίδιους χαρακτήρες. Το γεγονός αυτό αποτυπώνεται στην συνολική εμφάνιση μετά τη *Lola* (1961) και πριν από το *The Young Girls of Rochefort* (1967) (Weinraub, 1998). Η ταινία αγγίζει θέματα σχέσεων και αλλά και έμφυλων ταυτοτήτων.

8.2.2 Nouvelle Vague και Μπεργκμαν

Επηρεασμένος από την *Nouvelle Vague* ο Ίνγκμαρ Μπεργκμαν, ο διάσημος Σουηδός σκηνοθέτης, συχνά εξερευνούσε πολύπλοκες διαπροσωπικές σχέσεις και τη δυναμική των φύλων στις ταινίες του. Οι ταινίες του έχουν περιγραφεί ως «βαθιά προσωπικοί διαλογισμοί στους μυριάδες αγώνες που αντιμετωπίζει η ιδιοσυγκρασία και η ψυχή» (Ankeny, 2021).

Ακολουθούν μερικές από τις ταινίες του, όπου οι διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι κεντρικό θέμα ή απεικονίζονται σε περίοπτη θέση:

Persona (1966). Σε αυτό το ψυχολογικό δράμα, η σχέση μεταξύ μιας νοσοκόμας και της ασθενούς της, γίνεται αντικείμενο μελέτης της ταυτότητας, της δυναμικής της εξουσίας και της ασάφειας των ορίων μεταξύ δύο γυναικών. Η αινιγματική ταινία έχει ονομαστεί το Έβερεστ της κινηματογραφικής ανάλυσης. Σύμφωνα με τον ιστορικό κινηματογράφου Peter Cowie, «Όλα όσα λέει κανείς για το *Persona* μπορεί να αντικρουστούν. Ακόμα και το αντίθετο μπορεί να ισχύει» (Li, 2014).

Η επιμονή του οράματος έδειξε στον Μπέργκμαν ότι θα μπορούσε να είναι μια ταινία. Έτσι σχεδίασε ένα «πορτρέτο της μητέρας του... ο μεγάλος αγαπημένος των παιδικών μου χρόνων». (Gado, 1986) Η Κάριν έχει το ίδιο όνομα με τη μητέρα του Μπέργκμαν (Gado, 1986) αλλά και οι τέσσερις πρωταγωνίστριες προορίζονται να εκπροσωπήσουν πτυχές της προσωπικότητάς της (Gado, 1986).

Ο Ingmar διαπίστωσε επίσης ότι η μητέρα του θα μπορούσε να είναι χειριστική (Hart, 2008), (Cardullo, 2012).

Cries and Whispers (1972). Εδώ ο Μπέργκμαν εμβαθύνει στις ζωές τριών αδερφών και στις περίπλοκες σχέσεις τους. Η ταινία εξερευνά θέματα οδύνης, αγάπης και συναισθηματικής καταστολής, ρίχνοντας φως στις διακρίσεις αλλά και τις προσδοκίες που έχουν οι γυναίκες στην κοινωνία.

Σκηνές από έναν γάμο (1974). Αρχικά μια τηλεοπτική μίνι σειρά που μετατράπηκε αργότερα σε ταινία, εξετάζει την εξελισσόμενη δυναμική ενός παντρεμένου ζευγαριού, απεικονίζοντας τις συναισθηματικές και ψυχολογικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες.

Η ταινία The Silence, (1963) εξερευνά την τεταμένη σχέση μεταξύ δύο αδερφών που ταξιδεύουν σε μια άγνωστη χώρα, τονίζοντας το θέμα της έλλειψης ανθρώπινης επικοινωνίας που οδηγεί σε κοινωνικό τέλμα. Η Σιωπή θεωρείται η τρίτη ταινία μιας τριλογίας που περιλαμβάνει το Through a Glass Darkly και το Winter Light και επικεντρώνεται σε πνευματικά ζητήματα (Crowther, 1964). Ο Μπέργκμαν γράφει: «Αυτές οι τρεις ταινίες ασχολούνται με την κοινωνική αδιέξοδο. Μέσα από ένα ποτήρι σκοτεινό: κατακτημένη βεβαιότητα. Χειμερινό φως :διεισδυτική βεβαιότητα. Η σιωπή του Θεού: το αρνητικό αποτύπωμα. Επομένως, αποτελούν μια τριλογία» (Steene, 2005).

Η Φθινοπωρινή Σονάτα(1978) παρουσιάζει μια τεταμένη σχέση μητέρας -κόρης και εμβαθύνει σε θέματα αγανάκτησης, ενοχής και κοινωνικών πιέσεων στις γυναίκες, προκειμένου να συμμορφωθούν σε προκαθορισμένους ρόλους.

Τέλος με την ταινία Through a Glass Darkly (1961) περιγράφονται οι διακοπές μιας οικογένειας σε ένα απομονωμένο νησί. Στόχος της είναι να εμβαθύνει στην επιδεινούμενη ψυχική

κατάσταση μιας από τις πρωταγωνίστριες, εγείροντας ερωτήματα σχετικά με τους ρόλους των φύλων.

8.3 Ορσον Γουέλς Και Έμφυλες Ταυτότητες

Ο Όρσον Γουέλς, ο εμβληματικός σκηνοθέτης και ηθοποιός, εξερεύνησε μια ποικιλία θεμάτων στις ταινίες του, συμπεριλαμβανομένης της δυναμικής μεταξύ ανδρών και γυναικών. Αν και οι ταινίες του μπορεί να μην αντιμετωπίζουν άμεσα τις διακρίσεις ανάμεσα στα δύο φύλα, συχνά παρουσιάζουν περίπλοκες σχέσεις και αγώνες εξουσίας. Ακολουθούν μερικές ταινίες του Orson Welles όπου μπορούν να παρατηρηθούν τέτοια μοτίβα:

Citizen Kane (1941). Η κύρια εστίαση αυτού του αριστουργήματος είναι η ζωή του Charles Foster Kane και οι σχέσεις του με τις γυναίκες, ιδιαίτερα με τη δεύτερη σύζυγό του Susan Alexander. Όμως παράλληλα αντανακλά θέματα ελέγχου και χειραγώγησης, αλλά και την επίδραση του πλούτου και της εξουσίας στη δυναμική του φύλου.

Η ταινία *Magnificent Ambersons* (1942), βασίζεται στο μυθιστόρημα του Booth Tarkington. Εξερευνά την προκλητική κοινωνική δυναμική μιας εύπορης οικογένειας στις αρχές του 20ου αιώνα, συμπεριλαμβανομένων των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες μέσα στην οικογένεια καθώς εξελίσσονται οι παραδοσιακοί ρόλοι.

Η κυρία από την *Σαγκάη* (1947). Ο Όρσον Γουέλς σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε σε αυτό το φιλμ νουάρ όπου περίπλοκες σχέσεις, περιβάλλουν τον χαρακτήρα Έλσα Μπάνιστερ, που υποδύεται η Ρίτα Χάγουορθ.

8.4 Σεργκέι Αϊζενστάιν Και Έμφυλες Ταυτότητες

Ο Σεργκέι Αϊζενστάιν, ο πρωτοπόρος Σοβιετικός σκηνοθέτης, ήταν γνωστός για τις καινοτόμες και συχνά πολιτικά φορτισμένες ταινίες του. Η παιδαγωγική του Αϊζενστάιν, όπως και οι ταινίες του, ήταν πολιτικά φορτισμένες και περιέχουν αποσπάσματα από τον Βλαντιμίρ Λένιν συνυφασμένα με τη διδασκαλία του (Nizhniĭ, 1962). Ενώ η δουλειά του επικεντρώθηκε κυρίως σε ευρύτερα κοινωνικά και πολιτικά θέματα, μερικά από αυτά περιέχουν στοιχεία που απεικονίζουν διακρίσεις ή και την δυναμική του φύλου. Στις αρχικές του ταινίες, ο Αϊζενστάιν δεν χρησιμοποίησε επαγγελματίες ηθοποιούς. Οι αφηγήσεις του απέφευγαν μεμονωμένους

χαρακτήρες και αντιμετώπιζαν ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα, ιδιαίτερα τις ταξικές συγκρούσεις (Seton, 1952). Ακολουθούν μερικές ταινίες όπου τέτοιες τάσεις μπορούν να παρατηρηθούν:

Οκτώβρης (1928). Αυτή η ταινία απεικονίζει τα γεγονότα της Οκτωβριανής Επανάστασης στη Ρωσία. Ενώ το επίκεντρο είναι η πολιτική αναταραχή, υπάρχουν σκηνές που δείχνουν τη συμμετοχή των γυναικών στην επανάσταση και τους ρόλους των φύλων της εποχής. Η ταινία γίνεται ταυτόχρονα μια μαρτυρία για την Ιστορία της εποχής και αναπόσπαστο κομμάτι της, με την έννοια ότι το μοντάζ, το storyboard, η αισθητική της είναι όλα ένα καθαρό προϊόν του επαναστατικού συστήματος, τόσο με την έννοια της προβολής της επανάστασης όσο και με τον εξυψωμένο τρόπο αυτής της προβολής (Conésa, 2000).

Que Viva Mexico! (Wikipedia, 1930). Η ταινία δεν ολοκληρώθηκε ποτέ όσο ο κορυφαίος σκηνοθέτης βρισκόταν στην ζωή. Ο Jay Leyda και η Zina Voynow το αποκαλούν το «μεγαλύτερο κινηματογραφικό σχέδιο του Eisentein και τη μεγαλύτερη προσωπική του τραγωδία (Leyda & Voynow, 1982). Εξερευνά την κουλτούρα και την ιστορία του Μεξικού. Μερικά από τα τμήματα της ταινίας αγγίζουν τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων και τις σχέσεις τους μέσα στη μεξικανική κοινωνία. Περιγράφεται η ιστορία της μεξικανικής επανάστασης μέσα από τις εμπειρίες των γυναικών στρατιωτών που ακολούθησαν και πολέμησαν με τους άνδρες τους (Eisenstein, 1972).

8.5 Νέος Γερμανικός Κινηματογράφος Και Έμφυλες Ταυτότητες

Η ταινία Fear Eats the Soul (1974), σε σκηνοθεσία του Rainer Werner Fassbinder, είναι πράγματι ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα από το κίνημα του Νέου Γερμανικού Κινηματογράφου. Εξερευνά διάφορα θέματα, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων ρατσισμού και διακρίσεων λόγω φύλου. Οι χαρακτήρες εμφανίζονται επίσης συχνά στην οθόνη με υπερβολικούς τρόπους. Επίσης βρίσκονται σε απόσταση από την κάμερα για να τονίσουν πόσο μακριά από την κοινωνία αισθάνονται η Emmi και ο Ali, ενώ το διαμέρισμά τους είναι γυρισμένο με κλειστοφοβικό τρόπο, για να συμβολίσουν τον φόβο που αισθάνονται στη σχέση και την καθημερινή τους ζωή (Gorfinkel & Peucker, 2012).

Στην ταινία ο κεντρικός χαρακτήρας, η Emmi είναι μια ώριμη Γερμανίδα. Η σχέση της με τον Ali, έναν πολύ νεότερο μετανάστη, γίνεται το επίκεντρο της ιστορίας. Το έργο εμβαθύνει στις

προκαταλήψεις και τις διακρίσεις που αντιμετωπίζουν και οι δύο λόγω της διαφοράς ηλικίας τους, το πολιτισμικό τους υπόβαθρο και το γεγονός ότι βρίσκονται σε μια αντισυμβατική ρομαντική σχέση.

Η ταινία υπογραμμίζει πώς αυτές οι κοινωνικές προκαταλήψεις επηρεάζουν τόσο τους άνδρες όσο και οι γυναίκες. Παράλληλα ενσαρκώνει την κοινωνική καταπίεση ενάντια στα περιθωριοποιημένα άτομα (Ebert, Great Movie: Ali: Fear Eats the Soul, 1997).

Άπτεται δηλαδή του θέματος των ανισοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων λόγω φύλου, ως μέρος των κοινωνικών προκαταλήψεων.

Στην ταινία Marriage of Maria Braun (1978), ο Fassbinder μιλά για τη ζωή της Maria Braun. Είναι μια ισχυρή και πολυμήχανη γυναίκα που παίρνει τον έλεγχο της ζωής της σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία. Το ταξίδι των χαρακτήρων αντανakλά τους αγώνες αλλά και τους περιορισμούς που οι γυναίκες αντιμετώπισαν συχνά την περίοδο αυτή, καθώς και την ανθεκτικότητα και την προσαρμοστικότητα που επέδειξαν. Ο γάμος της Maria Braun πραγματεύεται πτυχές των διακρίσεων λόγω φύλου στην μεταπολεμική Γερμανία,

στο ευρύτερο πλαίσιο της αφήγησης του σκηνοθέτη για έναν αγώνα της γυναίκας για ανεξαρτησία. Ο François Truffaut σχολίασε το 1980 στα Cahiers du cinéma ότι η ταινία είναι «ένα πρωτότυπο έργο επικών και ποιητικών ποιότητων» επηρεασμένο από την Περιφρόνηση του Γκοντάρ, τον Μπρεχτ, τον Βέντεκιντ και τον Ντάγκλας Σιρκ. Μάλιστα ιδιαίτερα συγκινητική είναι η ιδέα του για έναν άνδρα που βλέπει τους άνδρες και τις γυναίκες με την ίδια συμπάθεια (Fischer & Hembus, 1985).

8.6 Παραδείγματα Έμφυλων Διακρίσεων Σε Διεθνείς Ταινίες Του Σύγχρονου Κινηματογράφου.

Vegabond (1985). Η ταινία σκηνοθετημένη από την Ανιές Βαρντά, αφηγείται την ιστορία μιας νεαρής γυναίκας που επιλέγει μια ζωή αλητείας και ανεξαρτησίας. Εξερευνά τις εμπειρίες της στο περιθώριο της κοινωνίας και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ως γυναίκα.

The Gleaners and I (2000). Μια ταινία -ντοκιμαντέρ της Ανιές Βαρντά που εξερευνά τις ζωές συλλεκτών που ψάχνουν μέσα στα χωράφια και στους δρόμους για πεταμένα αντικείμενα. Προσφέρει έναν προβληματισμό για τη ζωή των γυναικών στο περιθώριο της κοινωνίας. Η

ταινία συμπεριλήφθηκε για πρώτη φορά το 2022 στη δημοσκόπηση των κριτικών για τη λίστα του Sight and Sound με τις καλύτερες ταινίες όλων των εποχών, στο νούμερο 67 (BFI, 2022).

Εκτός από την Ανιές Βαρντά και ο Κισλόφσκι είναι γνωστός για τις ταινίες του, που προκαλούν κοινωνικό προβληματισμό και συχνά εμβαθύνουν στην πολυπλοκότητα των ανθρώπινων σχέσεων και των κοινωνικών ζητημάτων. Οι ταινίες του προσφέρουν λεπτή εξερεύνηση της δυναμικής του φύλου και των εμπειριών ανδρών και γυναικών. Ακολουθούν χαρακτηριστικά δείγματα αυτής του της προσπάθειας:

Three Colours: Blue (1993). Αυτή η ταινία ακολουθεί τη διαδικασία πένθους μιας γυναίκας που ονομάζεται Τζούλι. Η ηρωίδα προσπαθεί να απομονωθεί κοινωνικά μετά τον χαμό του συζύγου και της κόρης της. Το έργο αυτό αγγίζει θέματα προσωπικής ελευθερίας, ανεξαρτησίας και γυναικείας ανθεκτικότητας. Η κριτική αναφέρει: «Το Three Colors: Blue περιέχει μερικά από τα πιο οπτικά συναρπαστικά και συναισθηματικά ηχηρά έργα του σκηνοθέτη Krzysztof Kieslowski και μπορεί να υπερηφανεύεται για μια εξαιρετική ερμηνεία από την Juliette Binoche (Rotten Tomatoes)».

Δίχως τέλος (1985). Ενώ δεν αφορά αποκλειστικά τις διακρίσεις λόγω φύλου, η ταινία περιγράφει τις εμπειρίες μιας γυναίκας της οποίας ο σύζυγος πεθαίνει και εμπλέκεται σε νομικά και πολιτικά ζητήματα στην Πολωνία. Συνεπώς, θίγει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες σε μια ανδροκρατούμενη και γραφειοκρατική κοινωνία. Η ταινία περιγράφει την κατάσταση του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία μετά την απαγόρευση του συνδικάτου Αλληλεγγύη, το 1981 (Internet Movie Database).

Σημαντική είναι και η συμβολή της Σαντάλ Άκερμαν στην εκπροσώπηση των έμφυλων διακρίσεων στον σύγχρονο παγκόσμιο κινηματογράφο. Με την ταινία της Ζαν Ντιλμάν (1975), περιγράφει το εξουθενωτικό και μονότονο 24ωρο μιας νοικοκυράς. Όχι άδικα η ταινία αυτή αποτελεί την αντιπροσωπευτικότερη στιγμή του φεμινιστικού σινεμά.

Μάλιστα στην δεκαετή δημοσκόπηση των κριτικών που δημοσίευσε το περιοδικό Sight and Sound του Βρετανικού Ινστιτούτου Κινηματογράφου το 2022, ανακηρύχθηκε η καλύτερη ταινία όλων των εποχών. Τέλος είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι είναι η πρώτη φορά που μια ταινία σκηνοθετημένη από γυναίκα βρίσκεται στην πρώτη δεκάδα της λίστας (Mulvey, 2022).

Ακολουθούν παραδείγματα από έντεκα ταινίες όπου αγγίζουν ουσιαστικά και εύγλωττα το ζήτημα των έμφυλων διακρίσεων:

Στην ταινία *The colour Purple* (1985), σκηνοθετημένη από τον Στίβεν Σπίλμπεργκ εξερευνάται η διασταύρωση των διακρίσεων φυλής και φύλου μέσα από την ιστορία της Celie μιας Αφροαμερικανίδας που αντιμετωπίζει καταπίεση και κακοποίηση. Η ταινία βασίζεται στο μυθιστόρημα της Alice Walkers και αφηγείται τις κοινωνικές δυσκολίες των Αφροαμερικανών στις αρχές του 20ου αιώνα. Παράλληλα διερευνά τα ζητήματα ρατσισμού, σεξισμού αλλά και γυναικείας ενδυνάμωσης. Γυρισμένη στις κομητείες Άνσον και Γιούνιον στη Βόρεια Καρολίνα, η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας νεαρής Αφροαμερικανίδας ονόματι Σίλι Χάρις και τις βάνουσες εμπειρίες που υπέστη, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής βίας, της αιμομιξίας, της σεξουαλικής κακοποίησης, της φτώχειας, του ρατσισμού και του σεξισμού (Corliss, 1985). Άλλο παράδειγμα αποτελεί η ταινία *Norma Rae* (1979), του Μάρτιν Ριτ, με πρωταγωνίστρια τη Sally Field. Η ταινία βασίζεται στην αληθινή ιστορία της Κρίσταλ Λι Σάτον (Leifermann, 1975).

Αναφέρεται στην ιστορία μιας γυναίκας που γίνεται πρόεδρος ενός εργατικού σωματείου σε ένα κλωστοϋφαντουργείο, τονίζοντας τις διακρίσεις λόγω φύλου στον χώρο εργασίας.

Χαρακτηριστική είναι και η ταινία *Erin Brockovich* (2000), βασισμένη σε αληθινή ιστορία. Εδώ η Τζούλια Ρόμπερτς υποδύεται μια εργαζόμενη γυναίκα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει σε μια ανδροκρατούμενη βιομηχανία.

North Country της Niki Caro (2005). Η Charlize Theron πρωταγωνιστεί σε αυτή την εμπνευσμένη από αληθινά γεγονότα ταινία. Υποδύεται μια γυναίκα ανθρακωρύχο που δέχεται σεξουαλική παρενόχληση και αντιμετωπίζει ρατσιστική συμπεριφορά λόγω φύλου. Ο ρόλος της McDormand σε αυτή την ταινία είναι διαφορετικός και πολύ πιο θλιβερός (Ebert, Rogerebert.com, 2005).

Suffragette της Σάρα Γκαβρόν (2015). Αυτό το ιστορικό δράμα επικεντρώνεται στο πρώιμο φεμινιστικό κίνημα στο Ηνωμένο Βασίλειο και στον αγώνα για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών. «Η Meryl Streep θα συμμετάσχει μαζί με την Carey Mulligan στο δράμα για τα δικαιώματα των γυναικών "Suffragette"» (Sneider, 2014).

Mona Lisa Smile, του Μάικ Νιούελ (2003). Διαδραματίζεται το 1950 και εξερευνά τους ρόλους των φύλων και τις κοινωνικές προσδοκίες καθώς μια καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης προκαλεί της μαθήτριάς της να σκεφτούν πέρα από τους παραδοσιακούς κανόνες.

Iron Jawed Angels της Katja von Garnier (2004). Η ταινία αντλεί τον τίτλο της από τον βουλευτή της Μασαχουσέτης Joseph Walsh, ο οποίος το 1917 αντιτάχθηκε στη δημιουργία μιας επιτροπής για την αντιμετώπιση του δικαιώματος ψήφου των γυναικών (Times, 1917).

Ακόμη μια ταινία για το κίνημα των σουφραζετών, όπου καταγράφει τις θαρραλέες προσπάθειες των γυναικών που αγωνίστηκαν για το δικαίωμα ψήφου στις Ηνωμένες Πολιτείες το Working girl (1988). Με πρωταγωνίστρια τη Μέλανι Γκρίφιθ, αυτή η δραματική κομεντί τονίζει τον σεξισμό στο χώρο εργασίας, καθώς μια γραμματέας αλλάζει ταυτότητα για να μπορέσει να επιβιώσει σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία.

Mulholland Drive (2001), σκηνοθετημένη από τον David Lynch. Εδώ η ταινία εξερευνά τη σκοτεινή πλευρά του Χόλιγουντ και αγγίζει θέματα χειραγώγησης και εκμετάλλευσης που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες ηθοποιοί. Από την άλλη, ο Justin Theroux παρατηρεί ότι ο Ντέιβιντ δουλεύει από το υποσυνείδητό του» (Arnold, 2001).

The Accused (1988). Η Τζόντι Φόστερ υποδύεται ένα θύμα βιασμού που βιώνει την κοινωνική προκατάληψη και αναζητά την απονομή δικαιοσύνης.

Η ταινία πιστώθηκε ως μία από τις πρώτες mainstream ταινίες που ασχολήθηκε με τη φρίκη του βιασμού και τις συνέπειές του στη ζωή ενός θύματος. Η ερμηνεία της Φόστερ σηματοδότησε την ανακάλυψή της σε ρόλους ενηλίκων, κερδίζοντας πολλές διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένου του Όσκαρ Καλύτερης Ηθοποιού στα 61α Βραβεία Όσκαρ (Oscars.org).

Barbie (2023). Ταινία φαντασίας του 2023, σε σκηνοθεσία Γκρέτα Γκέργουιγκ, η οποία έγραψε το σενάριο μαζί με τον Νόα Μπάουμπακ. Ο Gerwig περιέγραψε την ταινία ως άναρχη, ανάρμοστη αλλά και ανθρωπιστική (Moshakis, 2023).

Μια κοπέλα που εκπροσωπεί το στερεότυπο της Μπάρμπι και μια πληθώρα άλλων Μπάρμπι, κατοικούν στη Barbieland, μια μητριαρχική κοινωνία, όπου οι γυναίκες έχουν το πάνω χέρι, το οποίο συνεπάγεται ότι διαθέτουν αυτοπεποίθηση, είναι αυτάρκεις και επιτυχημένες. Από την

άλλη, τα άτομα που εκπροσωπούν το στερεότυπο του Κεν, περνούν τις μέρες τους συμμετέχοντας σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες στην παραλία, την στιγμή που οι Μπάρμπι κατέχουν όλες τις σημαντικές θέσεις εργασίας, όπως γιατροί, δικηγόροι και πολιτικοί. Οι γυναίκες βρίσκονται στο προσκήνιο.

Όμως σε ένα πάρτυ η Barbie θα αισθανθεί την φθορά και την παρακμή. Μάλιστα την επόμενη μέρα συνειδητοποιεί ότι δεν μπορεί να φέρει εις πέρας τις καθημερινές ασχολίες και ότι τα πόδια της έχουν πλατύνει και ότι έχει αποκτήσει κυτταρίτιδα.

Εν τω μεταξύ, ο Κεν μαθαίνει για το πατριαρχικό σύστημα, βγαίνοντας στον αληθινό κόσμο και νιώθει για πρώτη φορά, πώς είναι να τον σέβονται και τον αποδέχονται. Στη συνέχεια, οι Μπάρμπι, αρχίζουν να χειραγωγούν τους Κεν και τους αναγκάζουν να πολεμήσουν μεταξύ τους, ως αντιπερισπασμό για την αποτροπή της αλλαγής του συντάγματος, που θα κατοχύρωνε την ανδρική ανωτερότητα. Παράλληλα, οι Μπάρμπι ανακτούν τις θέσεις ισχύος που κατείχαν νωρίτερα. Στην πορεία όμως, συνειδητοποιούν τα λάθη του προηγούμενου κοινωνικού τους συστήματος και αποφασίζουν να κάνουν κάποιες αλλαγές στη Barbieland, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης μεταχείρισης για τους Κεν. Στο τέλος οι Barbie αναγνωρίζουν τα λάθη του προηγούμενου συστήματος της μητριαρχίας και έτσι προβαίνουν σε αλλαγές για μια πιο ίση αντιμετώπιση μεταξύ των δύο φύλων.

Πρόκειται για μια κοινωνική σάτιρα και ιστορία ενηλικίωσης που κάνει λόγο για την διαδρομή της καταπιεσμένης Αμερικανίδας έως την αυτογνωσία (Jones, 2023).

Οι παραπάνω ταινίες παρέχουν διάφορες οπτικές για τις διακρίσεις λόγω φύλου, ρίχνοντας φως στις προκλήσεις και τις ανισότητες που έχουν αντιμετωπίσει οι γυναίκες σε διαφορετικά ιστορικά πλαίσια και χρονικές περιόδους.

8.7 Έμφυλες Διακρίσεις Στην Εποχή Των: Κόπολα, Σπίλμπεργκ, Σκοτσέζε Και Ταραντίνο

Ο Φράνσις Φορντ Κόπολα και ο σύγχρονος του Σπίλμπεργκ, έχουν σκηνοθετήσει πολλές ταινίες που εξερευνούν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών σε διάφορα πλαίσια. Ακολουθούν μερικές από τις ταινίες του, όπου η δυναμική του φύλου παίζει σημαντικό ρόλο:

Η ταινία *Ο Νovός του Κόπολα* (1972), είναι γνωστή για την απεικόνιση της ιταλικής αμερικανικής μαφίας. Αν και η οικογένεια Corleone παρουσιάζεται ως εξαιρετικά πλούσια και ισχυρή, καμία σκηνή δεν απεικονίζει πορνεία, τυχερά παιχνίδια, τοκογλύφους ή άλλες μορφές εκβιασμού (De Stefano, 2006, p. 119). Η τριλογία εμβαθύνει επίσης στους ρόλους και τις προσδοκίες των γυναικών στην οικογένεια Κορλεόνε. Ο George De Stefano υποστηρίζει ότι το σκηνικό μιας εγκληματικής αντικουλτούρας επιτρέπει αμετανόητα στερεότυπα φύλου (όπως όταν ο Vito λέει κλαίγοντας στον Johnny Fontane να «ενεργήσει σαν άντρας») και αποτελεί σημαντικό μέρος της απήχησης της ταινίας (De Stefano, 2006, p. 180).

Στην ταινία *Η Πέγκυ Σου παντρεύτηκε*, (1986) ο Κόπολα μέσω της πρωταγωνίστριας, Κάθλιν Τέρνερ, δείχνει τον τρόπο που μια γυναίκα μπορεί να επαναξιολογήσει τη σχέση της με τους άντρες και τις κοινωνικές προσδοκίες της.

Η Peggy Sue επαναξιολογεί τη ζωή της στα 42 της χρόνια λόγω ενός διαζυγίου (Loveridge, 2001).

Τεχνητή νοημοσύνη Α. Ι του Σπίλμπεργκ (2001). Αυτή η φουτουριστική ταινία επιστημονικής φαντασίας αγγίζει την ιδέα των ρόλων των φύλων και των διακρίσεων μέσω του χαρακτήρα του Ντέιβιντ, ενός τεχνητού αγοριού που λαχταρά να γίνει αληθινό. Ο κριτικός κινηματογράφου Armond White, του New York Press, επαίνεσε την ταινία, σημειώνοντας ότι κάθε μέρος του ταξιδιού του David μέσα από σαρκικά και σεξουαλικά σύμπαντα στην τελική εσχατολογική καταστροφή, γίνεται τόσο βαθιά φιλοσοφικό και στοχαστικό (White, 2001).

Οι ταινίες του Σκορσέζε συχνά παρέχουν μια βαθιά και λεπτή εξερεύνηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένων των πολυπλοκοτήτων των σχέσεων και των κοινωνικών κανόνων που μπορούν να οδηγήσουν σε διακρίσεις και ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ακολουθούν δύο χαρακτηριστικά δείγματα αυτής της τάσης:

The Age of Innocence (1993). Αυτό το δράμα εποχής του Μάρτιν Σκορσέζε βασισμένο στο μυθιστόρημα της Edith Whartons, εξετάζει τους περιοριστικούς κοινωνικούς κανόνες και τις προσδοκίες που τίθενται σε άνδρες και γυναίκες στην κοινωνία της Νέας Υόρκης του 19ου αιώνα. Η ιστορία που λέγεται εδώ είναι βάνauση και αιματηρή. Είναι η ιστορία του πάθους ενός ανθρώπου που συντρίβεται και που η καρδιά του νικιέται (Ebert, rogerebert.com, 1993).

Στη συνέχεια πρόσθεσε την ταινία στη συλλογή του "Great Movies" και την όρισε ως "μία από τις μεγαλύτερες του Σκορσέζε"(Ebert, RogerEbert.com, 2005). Επιπλέον διερευνά τις συνέπειες της απήφισης αυτών των κανόνων.

Η Αλίκη δεν μένει πια εδώ (1974). Εδώ η ταινία του Σκορσέζε δείχνει μια χήρα την Αλίκη που υποδύεται η Έλεν Μπέρστιν, καθώς ξεκινά ένα ταξίδι αυτοανακάλυψης και ανεξαρτησίας, ενώ αντιμετωπίζει κοινωνικές πιέσεις και διακρίσεις. Ο Roger Ebert της Chicago Sun-Times αποκάλυψε την ταινία «ένα από τα πιο διορατικά, αστεία και περιστασιακά οδυνηρά πορτρέτα μιας Αμερικανίδας γυναίκας που έχω δει». Έγραψε: «Η ταινία έχει δεχθεί επίθεση και υπεράσπιση για φεμινιστικούς λόγους, αλλά νομίζω ότι ανήκει κάπου έξω από την ιδεολογία, ίσως στον τομέα του σύγχρονου μύθου και ρομαντισμού» (Ebert, Alice Doesn't Live Here Anymore, 1974).

Ο Quentin Tarantino, γνωστός για τη μοναδική του αφήγηση, έχει σκηνοθετήσει ταινίες που συχνά εξερευνούν τις διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών στο πλαίσιο έντονων και στιλιζαρισμένων αφηγήσεων. Οι ταινίες του χαρακτηρίζονται από στιλιζαρισμένη βία, εκτεταμένους διαλόγους που περιλαμβάνουν διάχυτη χρήση βωμολογιών και αναφορές στη λαϊκή κουλτούρα (Quentin Tarantino Biography, 2020). Αντιπροσωπευτική αυτής της τάσης είναι η ταινία Death proof (1974).

Το έργο επικεντρώνεται σε μια ομάδα γυναικών που γίνονται στόχος ενός κασκαντέρ του Kurt Russell που δολοφονεί νεαρές γυναίκες (Grindhouse Suffers Box Office Horror, 2007). Η ταινία αγγίζει θέματα εκμετάλλευσης αλλά και γυναικείας ανθεκτικότητας.

8.8 Έμφυλες Διακρίσεις Και Ασιατικός Κινηματογράφος

Οι ταινίες του Kurosawa συχνά προσφέρουν πληροφορίες για τους ρόλους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην παραδοσιακή ιαπωνική κοινωνία.

Η ταινία Rashomon (1950), εγείρει ερωτήματα σχετικά με την θέση των γυναικών σε μια ανδροκρατούμενη κοινωνία. Είναι γνωστή για την εξαιρετική πλοκή της και περιλαμβάνει διάφορους χαρακτήρες που παρέχουν υποκειμενικές, εναλλακτικές και αντιφατικές εκδοχές του ίδιου περιστατικού. Το Rashomon ήταν η πρώτη ιαπωνική ταινία που έλαβε σημαντική διεθνή υποδοχή (Wheeler Winston Dixon, 2008), (Russell, 2004).

Throne of Blood (1958). Περιγράφει τον χαρακτήρα της Lady Asaji, η χειραγώγηση της οποίας παίζει σημαντικό ρόλο στην ιστορία. Η ταινία προέκυψε ως εξής: όταν έμαθε ότι ο Όρσον Γουέλς είχε κυκλοφορήσει τη δική του εκδοχή του Μάκβεθ το 1948, ο Κουροσάβα αποφάσισε να αναβάλει το έργο προσαρμογής του για αρκετά χρόνια (Richie, 1998).

Red Beard (1965). Η ταινία απεικονίζει τις εμπειρίες των γυναικών σε μια ιαπωνική ιατρική κλινική του 19ου αιώνα, τονίζοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν, αλλά και την φροντίδα που τους παρέχει ένας άνδρας γιατρός. Με αυτόν τον χαρακτήρα, ο Kurosawa προσπάθησε να δείξει τι ήθελε να πετύχει ο Fyodor Dostoevsky χρησιμοποιώντας τον χαρακτήρα Nellie στο Humiliated and Insulted (Donald, 1989).

Εκτός από τον Kurosawa και ο Yasujiro Ozu, ο διάσημος Ιάπωνας σκηνοθέτης, είναι γνωστός για τις φιλοσοφικές και στοχαστικές ταινίες του, που συχνά εξερευνούν τη δυναμική της οικογένειας και τους κοινωνικούς κανόνες.

Το Τέλος της Άνοιξης (1949). Αυτή η ταινία επικεντρώνεται στη σχέση πατέρα και κόρης. Επιπλέον εξετάζει τις κοινωνικές προσδοκίες των γυναικών σχετικά με το γάμο και την οικογένεια.

Equinox Flower (1958). Εδώ εξερευνάται το χάσμα των γενεών και η αλλαγή της στάσης απέναντι στους γάμους από συνοικέσιο με ιδιαίτερη έμφαση στην οπτική των γυναικών. Αυτή η ακολουθία χρονομετρημένης κίνησης είναι τόσο τέλεια όσο οποιαδήποτε μουσική και οποιοδήποτε ποίημα» (Ebert, 1992).

Η ταινία Autumn Afternoon (1962), αντανakλά τους μεταβαλλόμενους ρόλους των γυναικών στη μεταπολεμική Ιαπωνία, με έμφαση στις εμπειρίες της κόρης των κεντρικών χαρακτήρων.

Αυτές οι ταινίες χαρακτηρίζονται, μεταξύ άλλων, από μια αποκλειστική εστίαση σε ιστορίες για οικογένειες κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής εποχής της Ιαπωνίας (Richie, 1974).

Ο Satyajit Ray, ο καταξιωμένος Ινδός κινηματογραφιστής είναι γνωστός για τις ρεαλιστικές και με κοινωνικό προβληματισμό ταινίες του. Ακολουθούν δύο χαρακτηριστικά δείγματα:

Charulata (1964). Η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας γυναίκας που αισθάνεται περιορισμένη μέσα στους τοίχους του σπιτιού της και αναζητά πνευματική ανάταση. Η τεχνική που χρησιμοποιεί ο σκηνοθέτης έχει περιγραφεί ως μια όμορφη χρήση παγωμένων καρέ στον κινηματογράφο (Ray, 2015).

Mahanagar (1963). Η ταινία ακολουθεί το ταξίδι μιας νοικοκυράς, καθώς μπαίνει στο εργατικό δυναμικό για να στηρίξει την οικογένειά της. Θίγει θέματα οικονομικής ανεξαρτησίας και κοινωνικών προσδοκιών. Εκτός από την Τριλογία Apu, η ταινία, σύμφωνα με τον βετεράνο κριτικό κινηματογράφου Philip French, είναι μία από τις καλύτερες ταινίες του Ray (Observer).

Ο Bong Joon-ho, ο Νοτιοκορεάτης σκηνοθέτης, γνωστός για τον κοινωνικό προβληματισμό στις ταινίες του, εξερευνά συχνά διάφορες μορφές διακρίσεων αλλά και κοινωνικές προσδοκίες.

Parasite (2019). Ενώ η κύρια εστίαση είναι στις ταξικές διακρίσεις, απεικονίζει επίσης την αντίθεση των ανδρικών και γυναικείων χαρακτήρων, στο πλαίσιο της κοινωνικοοικονομικής τους θέσης. Επειδή η ιστορία αφορά τη φτωχή οικογένεια που «εισβάλλει» στο πλούσιο σπίτι, φαίνεται πολύ προφανές ότι το Parasite αναφέρεται στη φτωχή οικογένεια. Αλλά αν το κοιτάξει κανείς από την άλλη πλευρά, μπορεί να πει ότι η πλούσια οικογένεια, διάγει παρασιτικό βίο από την άποψη της εργασίας. Δεν μπορούν καν να πλύνουν πιάτα και δεν μπορούν να οδηγήσουν οι ίδιοι. Άρα και οι δύο κατηγορίες είναι παράσιτα» (Ankers, 2020).

A Girl at my door (2014). Η ταινία της Τζουλάϊ Γιάνγκ εμβαθύνει σε θέματα φύλου και σεξουαλικότητας, καθώς ακολουθεί την ιστορία μιας γυναίκας αστυνομικού και την αλληλεπίδρασή της με ένα νεαρό κορίτσι συνεσταλμένο και κλεισμένο στον εαυτό του, αποκαλύπτοντας την ύπαρξη προκαταλήψεων στην κοινωνία. Λόγω της απεικόνισης μιας λεσβιακής σχέσης στην ταινία και της αμφιλεγόμενης σχέσης των ΛΟΑΤΚΙ στη Νότια Κορέα, καθώς και της αρχικής διφορούμενης σχέσης των δύο κύριων χαρακτήρων, η ταινία έπρεπε να χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το Κορεατικό Συμβούλιο Κινηματογράφου. Εξαιτίας αυτού, ο προϋπολογισμός περιορίστηκε στα 300.000 δολάρια ΗΠΑ (Simon, 2014).

Lipstick Under my Burkha, της Απανκρίτα Σριβαστάβα (2016). Εδώ η ινδική ταινία απεικονίζει τις μυστικές ζωές και τις επιθυμίες τεσσάρων γυναικών από διαφορετικά υπόβαθρα, τονίζοντας τους περιορισμούς που υφίστανται λόγω της ύπαρξης των παραδοσιακών ρόλων των φύλων.

Ακόμα και αφού αντιμετώπισαν όλα τα εμπόδια στο δρόμο τους, εξακολουθούν να καταφέρνουν να βρουν την πορεία τους για να στοχεύσουν στις επιθυμίες τους μέσα από μικρές πράξεις θάρρους (Wikipedia, 2023).

Raise the Red Lantern (1991), σε σκηνοθεσία Zhang Yimou. Η ταινία διαδραματίζεται το 1920 στην Κίνα και επικεντρώνεται σε μια νεαρή γυναίκα που γίνεται παλλακίδα σε ένα σπίτι πλουσίων ανδρών. Παράλληλα ρίχνει φως στην καταπίεση των γυναικών σε μια παραδοσιακή πατριαρχική κοινωνία.

Ο John Hartl του Film.com περιέγραψε ότι είναι μια σχεδόν τέλεια ταινία που συχνά υπενθυμίζει την οπτική καθαρότητα και ένταση των βωβών ταινιών.

Bend it like Beckham της Γκούριντερ Τσάντα (2002). Αυτή η βρετανο-ινδική ταινία εξερευνά τις φυλετικές και πολιτιστικές συγκρούσεις. Συγκεκριμένα περιγράφει μια νεαρή Ινδή στο Λονδίνο που φιλοδοξεί να παίξει ποδόσφαιρο παρά τις αντιρρήσεις της συντηρητικής οικογένειάς της. Ο Kenneth Turan των Los Angeles Times σημείωσε ότι η ταινία «ήταν πραγματικά γεμάτη εύκολο χιούμορ. Ακόμα υπάρχει μια άψογη αίσθηση του κοινωνικού πλαισίου που περιγράφεται. Το παραπάνω αποτελεί το αποτέλεσμα της γνώσης της ινδικής κουλτούρας αρκετά στενά ώστε να την κοροϊδεύει, ενώ κατανοεί την υποκείμενη ακεραιότητά της (Turan, Bend it Like Beckham: Movie Review, 2003).

Mustang (2015) της Ντενίζ Γκάμζε Έργκιουβεν. Εδώ η τουρκική ταινία αφηγείται την ιστορία πέντε ορφανών αδελφών σε ένα συντηρητικό χωριό και τον αγώνα τους ενάντια στις κοινωνικές προκαταλήψεις και τις διακρίσεις. Ενώ κριτικοί όπως ο Atilla Dorsay την επαίνεσαν, επικρίθηκε ότι απεικονίζει τον τουρκικό πολιτισμό με ανακριβείς ή οριενταλιστικούς τρόπους (Erdem, 2016).

Persepolis (2007) των Βενσάν Παρονό και Μαρζάν Σατραπί. Μια ταινία κινουμένων σχεδίων βασισμένη στο μυθιστόρημα της Marjane Satrapi. Απεικονίζει τη ζωή ενός νεαρού κοριτσιού που μεγαλώνει στο Ιράν κατά τη διάρκεια και μετά την Ισλαμική Επανάσταση. Παράλληλα τονίζει τις διακρίσεις λόγω φύλου και τον αγώνα για επιβίωση. Ο Roger Ebert των Chicago Sun-Times δήλωσε: «ενώ τόσες πολλές ταινίες για την ενηλικίωση περιλαμβάνουν κατασκευασμένα

διλήμματα, εδώ πρόκειται για μια γυναίκα που πράγματι ενηλικιώνεται και μάλιστα με υπέροχο τρόπο (Ebert, 2008). Ο Richard Corliss του περιοδικού Times ονόμασε την ταινία ως μία από τις 10 κορυφαίες ταινίες του 2007, κατατάσσοντάς την στο Νο.6 και την αποκάλεσε «μια ιστορία ενηλικίωσης που καταφέρνει να είναι τόσο οδυνηρή όσο και πληθωρική» (Corliss, The 10 Best Movies, 2007).

Tales of three cities της Μέιμπελ Τσέουνγκ (2015). Διαδραματίζεται κατά τη διάρκεια της κινεζικής πολιτιστικής επανάστασης. Η ταινία ακολουθεί μια γυναίκα που μεταμφιέζεται σε άντρα για να γλιτώσει από τη δίωξη. Ο Τζάκι Τσαν φέρεται να «έκλαιγε, μέχρι το τέλος της ταινίας» όταν την παρακολούθησε μόνος του (Love Never Ends: A Tale of Three Cities, 2015).

The handmaiden (2016), σε σκηνοθεσία Park Chan-wook. Πρόκειται για ένα ψυχολογικό θρίλερ που εξερευνά θέματα εξαπάτησης και εξουσίας μεταξύ μιας εύπορης κληρονόμου και της υπηρέτριας της στην Κορέα της δεκαετίας του 1930.

Οι πολυάριθμες σεξουαλικές σκηνές της ταινίας μεταξύ των δύο κύριων γυναικείων χαρακτήρων επικρίθηκαν από τη Λόρα Μίλερ στο Slate, η οποία περιέγραψε τις σκηνές ως «απογοητευτικά στερεότυπες» και με «οπτικά κλισέ πορνογραφικού λεσβιασμού, όπου τα σώματα [των ηθοποιών] προσφέρθηκαν για την απόλαυση της κάμερας» (Miller, 2016).

8.9 Κινούμενα Σχέδια Και Έμφυλες Διακρίσεις

Οι διακρίσεις λόγω φύλου έχουν αποτυπωθεί σε διάφορες ταινίες κινουμένων σχεδίων που ασχολούνται με θέματα στερεότυπων, άνισης μεταχείρισης και κοινωνικών προσδοκιών. Εδώ είναι μερικά παραδείγματα:

Mulan (1998) σε σκηνοθεσία Τόνι Μπάνκροφτ και Τόνι Κουκ. Η ταινία ασχολείται με τα στερεότυπα των φύλων καθώς η Μουλάν υποδύεται έναν άντρα για να πάρει τη θέση του πατέρα της κατά την γενική επιστράτευση, ώστε να αντιμετωπίσει την εισβολή των Ούνων. Η στάση της αυτή είναι ενάντια στο κατεστημένο, τους κοινωνικούς κανόνες και τις προσδοκίες.

Brave (2012) σε σκηνοθεσία Μαρκ Άντριους και Μπρέντα Τσάπμαν. Η ιστορία αμφισβητεί τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων καθώς η Merida, η πρωταγωνίστρια αφηγά ένα αρχαίο

έθιμο, δηλαδή αρνείται να παντρευτεί έναν από τους γιους των αρχόντων. Ορισμένοι κριτικοί είδαν τον χαρακτήρα της Merida ως ένα νέο διάλειμμα από την παραδοσιακή σειρά πριγκίπισσες της Disney. Υπήρξε κάποια παραφωνία και κριτική μεταξύ των θεατών και των οργανωμένων φεμινιστριών όταν ο χαρακτήρας της είχε προγραμματιστεί να «στεφθεί» πριγκίπισσα της Disney, με μια πιο λεπτή σιλουέτα, με λιγότερο φριζαρισμένα μαλλιά και πιο στρογγυλά μάτια, (AMightyGirl(website), 2013).

The incredibles (2004), του Μπραντ Μπερντ. Μία ικανή υπερηρώίδα, η Ελαστίνη, αντιμετωπίζει διακρίσεις και υποτιμάται λόγω του φύλου της. Η ταινία δηλαδή, παρουσιάζει τις προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι γυναίκες σε ανδροκρατούμενους τομείς. Τοποθετημένη σε μια ρετρό-φουτουριστική εκδοχή της δεκαετίας του 1960, ακολουθεί τον Μπομπ και την Έλεν Παρ, ένα ζευγάρι υπερηρώων, γνωστών ως Mr. Incredible και Elastigirl (Acuna, 2018).

Αναστασία (1997) σε σκηνοθεσία Don Bluth και Gary Goldman. Εξερευνά τους αγώνες της πρωταγωνίστριας, της μικρότερης κόρης της τσαρικής οικογένειας ενάντια σε μια πατριαρχική κοινωνία. Ως αποτέλεσμα, πολλοί Ρώσοι επαίνεσαν την ταινία για την τέχνη και την αφήγηση της και την είδαν όχι ως ένα κομμάτι της ιστορίας, αλλά ως μια άλλη δυτικότροπη εισαγωγή στον ρωσικό πολιτισμό (Saffron, 1998).

Kung Fu Panda 2 (2011) σε σκηνοθεσία Τζένιφερ Γιου Νέλσον. Μάλιστα η σκηνοθέτης έγινε η δεύτερη γυναίκα που προτάθηκε για Όσκαρ μετά την Μαργιάν Σατραπίν για το Περσέπολις. Εδώ ο θηλυκός χαρακτήρας Tigress, αντιμετωπίζει διακρίσεις και προκαταλήψεις ως γυναίκα-πολεμίστρια. Βιώνει δηλαδή τον κοινωνικό ρατσισμό λόγω φύλου κατά την εξάσκηση πολεμικών τεχνών (Enk, 2010).

8.10 Δυο Ταινίες Και Δυο Σειρές Με Επίκεντρο Τις Γυναίκες Στον Παγκόσμιο Πόλεμο

Ο Β΄ Παγκόσμιος πόλεμος ήταν μια από τις μελανές σελίδες της ανθρώπινης Ιστορίας. Υπάρχουν δύο ταινίες και δύο σειρές που απεικονίζουν τον ρόλο αλλά και την θέση των γυναικών κατά τη διάρκεια αυτού του Πολέμου.

Charlotte Gray (2001). Η συναίνεση των κριτικών είπε: «Μια βαρετή προσαρμογή του μυθιστορήματος του Sebastian Faulk παρά την υπέροχη φωτογραφία και τις καλύτερες προσπάθειες της Cate Blanchett» (Gray, 2002).

Η Cate Blanchett πρωταγωνίστησε στην ταινία της Gillian Armstrong, που βασίζεται στο ομότιτλο μυθιστόρημα του Sebastian Faulks. Η ταινία παρουσιάζει τη δράση των γυναικών που μετείχαν στην ομάδα μυστικών αποστολών της Μεγάλης Βρετανίας, που βοήθησε ιδιαίτερα στην γαλλική αντίσταση. Ο ρόλος της Blanchett αποτελεί μια σύνθεση πολλών ιστορικών προσώπων που έλαβαν μέρος σε αυτή την ομάδα, ως κατάσκοποι και ως σαμποτέρ. Πρόκειται δηλαδή για μια ρηξικέλευθη οπτική απέναντι στον παραδοσιακό ρόλο της γυναίκας.

Land Girls (2009) σε σκηνοθεσία Roland Moore. Η σειρά του BBC βασίστηκε στην πραγματική ιστορία των γυναικών της Μεγάλης Βρετανίας. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται οι ιστορίες τεσσάρων γυναικών που προσπαθούν να βοηθήσουν στην αντίσταση κατά του πολέμου. Έτσι μέσα από κάθε επεισόδιο φανερώνεται η ζωή του άμαχου πληθυσμού, αλλά και η κοινωνική θέση των πρωταγωνιστριών. Στο τέλος, και οι τρεις γυναίκες αναμειγνύονται ως μια εξιδανικευμένη γυναίκα που σκιαγραφείται ελαφρά σε έναν μεγαλύτερο ιστορικό καμβά» (Holden, 1998).

A SMALL LIGHT (2023) των Joan Rater και Tony Phelan. Το A Small Light είναι μια βιογραφική δραματική μίνι σειρά που δημιουργήθηκε από τους Joan Rater και Tony Phelan (Miller C. , 2022).

Το National Geographic, κυκλοφόρησε μια μίνι σειρά που αφηγείται την ιστορία της Ολλανδέζας Miep Gies. Η συγκεκριμένη γυναίκα, ήταν ένα από τα πρόσωπα που βοήθησαν τον Otto Frank, πατέρα της Anna Frank να κρυφτεί κατά τη διάρκεια του πολέμου από τους Ναζί. Η ίδια διαφύλαξε και το περίφημο ημερολόγιο της Anna Frank, μέχρι να επιστρέψει ο πατέρας της από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς.

Nancy Corrigan σε σκηνοθεσία Speirbhean Acla (2015). Οι γυναίκες πιλότοι ήταν ελάχιστες πριν από 100 χρόνια, αλλά η Ιρλανδή Nancy Corrigan, αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα. Έγινε

μία από τις μόλις δύο γυναίκες με άδεια πιλότου στη δεκαετία του 1950 (Fitzpatrick, 2015). Το ντοκιμαντέρ μιλά για την δεύτερη γυναίκα στις ΗΠΑ που εργάστηκε επαγγελματικά ως πιλότος σε εμπορικά αεροσκάφη.

Julia σε σκηνοθεσία Φρεντ Τσίνεμαν (1977). Η Meryl Streep κάνει το κινηματογραφικό της ντεμπούτο στην ταινία του 1977. Η υπόθεση βασίζεται στο βιβλίο της Lilian Hellman, *Pentimento*, όπου περιγράφει τη σχέση της με τη φίλη της Julia, που ανέπτυξε αντιφασιστική δράση λίγο πριν το ξέσπασμα του πολέμου.

Η ταινία του 1977 Julia βασίστηκε στο κεφάλαιο "Julia" των απομνημονευμάτων του Hellman *Pentimento*. Στις 30 Ιουνίου 1976, καθώς η ταινία έμπαινε στην παραγωγή, ο Χέλμαν έγραψε για το σενάριο στον παραγωγό της: αυτό δεν είναι ένα έργο μυθοπλασίας και ορισμένοι νόμοι πρέπει να ακολουθούνται για αυτόν τον λόγο. (Thomas, 2009).

8.11 Έμφυλες Διακρίσεις Και Ελληνικός Κινηματογράφος

Κυνόδοντας (2009), σε σκηνοθεσία Γιώργου Λάνθιμου. Το θέμα της ταινίας σχολιάζει γλαφυρά τον αυστηρό έλεγχο που ένας πατέρας ασκεί στις κόρες του, περιορίζοντάς τους την πρόσβασή τους στον έξω κόσμο. Εγείρει ερωτήματα σχετικά με τους ρόλους των φύλων, τη δυναμική της εξουσίας αλλά και την απομόνωση. Μπορεί να σκεφτείτε πίνακες του Balthus ή ίσως του Alex Katz, αν και οι υπονοούμενες ιστορίες σε αυτές τις εικόνες είναι πιο αυθεντικά υποβλητικές και στοιχειώνουν από την πραγματική αφήγηση του Κυνόδοντα (Scott, 2010).

Η Μικρά Αγγλία, (2013) σε σκηνοθεσία Παντελή Βούλγαρη, διαδραματίζεται σε μια παραδοσιακή ελληνική νησιωτική κοινότητα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930. Αφηγείται τη ζωή δύο αδερφών που βιώνουν τους περιορισμούς των κοινωνικών προσδοκιών και τις διακρίσεις λόγω φύλου. Πρόκειται για μια ελληνική ρομαντική δραματική ταινία εποχής του 2013 σε σκηνοθεσία Παντελή Βούλγαρη. Βασισμένο στο ομώνυμο μυθιστόρημα της Ιωάννας Καρυστιάνη (σύζυγος του Βούλγαρη), η οποία έγραψε και το σενάριο (Boukala).

Οι Νύφες (2004), του ίδιου σκηνοθέτη, περιγράφει το ταξίδι 700 γυναικών στην Νέα Υόρκη για να γνωρίσουν τους άντρες που θα παντρευτούν. Πρόκειται για ένα ηθογραφικό δράμα που απεικονίζει εύγλωττα την χειραγωγή των γυναικών τη δεκατία του '20. Διαδραματίζεται το 1922 και είναι η ιστορία μιας νύφης κατά παραγγελία, μία από τις 700, στο πλοίο SS King Alexander, η οποία ερωτεύεται έναν Αμερικανό φωτογράφο. Είναι δεσμευμένη για τον νέο σύζυγό της, στο Σικάγο (moscowfilmfestival, 2005).

A woman's way (2009), σε σκηνοθεσία Πάνου Κούτρα. Η ταινία δραδραματίζεται σε ένα μικρό ελληνικό χωριό και εστιάζει στη ζωή μιας γυναίκας που αμφισβητεί τους κανόνες και τα αρχέτυπα των φύλων καθώς κυνηγά τα δικά της όνειρα και επιθυμίες. Η Στρέλλα κέρδισε τέσσερα βραβεία από τα έντεκα για τα οποία ήταν υποψήφια, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης ηθοποιού και της καλλιτεχνικής διεύθυνσης, στην πρώτη τελετή απονομής βραβείων της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου το 2010 (Ζουμπουλάκης, 2010) (Grivas, 2010).

The Tree and the Swing (1993), σε σκηνοθεσία Μαρίας Βαρδουλάκη. Το έργο αυτό εξερευνά τη ζωή μιας νεαρής κοπέλας και το ταξίδι της για να διεκδικήσει την ανεξαρτησία και την ταυτότητά της σε μια πατριαρχική κοινωνία.

Black Field (2009) σε σκηνοθεσία Βαρδή Μαρινάκη. Το ιστορικό δράμα που διαδραματίζεται τον 19ο αιώνα αφηγείται την ιστορία μιας γυναίκας που μεταμφιέζεται σε άντρα για να ξεφύγει από τις καταπιεστικές συνθήκες που βιώνει στην καθημερινότητά της.

Η Φόνισσα σε σκηνοθεσία Εύας Νάθενα (2023). Η ταινία βασισμένη στο ομώνυμο διήγημα του κορυφαίου πεζογράφου Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, περιγράφει την πρωταγωνίστρια Φραγκογιαννού που υποδύεται η Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, να προσπαθεί να απαλλάξει αθώα κορίτσια που συναντά στο διάβα της από την άδικη ζωή που τα περιμένει σε μια ανδροκρατούμενη και πατριαρχική κοινωνία.

8.12 Γυναίκες Χωρίς Σύνορα 7^ο Φεστιβάλ Wift Gr

Στα πλαίσια του Φεστιβάλ Γυναίκες χωρίς σύνορα, προβλήθηκαν αρκετές καινούργες ταινίες γυναικών σκηνοθετριών. Στην παρούσα εργασία θα γίνει μνεία σε κάποιες ενδεικτικές ταινίες και ντοκιμαντέρ:

- Μέντιουμ της Χριστίνας Ιωακειμίδη(2023),
- Days of a Lilac Summer, της Αριάδνης Θυφρονίτου-Λήτου, (2023),
- Lumen, της Ειρήνης Τζούλια(2023)
- Dustlight (2022), της Χρυσάνθης Κουρή,
- Women of Saos(2022), Kalavrita- Guernika της Ισμήνης Σακεραλοπούλου(2022),
- Fault (2022). της Κατερίνας Παπαναστασίου,
- The Armchair on the Pavement (2023), της Μαίρης Κολώνια, Piece of cake (2023). κ.ά. (Π. Τριχιά, 2023).

Το WIFT GR αναδεικνύει το έργο των γυναικών στον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Παράλληλα τις ενδυναμώνει φωτίζοντας τα επιτεύγματά τους. Ταυτόχρονα προσφέρει και μια υποστηρικτική κοινότητα που δρα υπέρ των συμφερόντων τους (Π. Τριχιά, 2023).

8.13 Το Κρυμμένο Γυναίκειο Βλέμμα Στο Ελληνικό Σινεμά

Η Δάφνη Ματζιαράκη, πρόσφατα βραβεύτηκε από την Αμερικανική Ακαδημία για το Ντοκιμαντέρ μικρού μήκους 4.1 Miles.(2017). Όμως δεν δόθηκε μεγάλη διάσταση στο γεγονός, ίσως και γιατί το θέμα ήταν λίγο εξειδικευμένο και όχι τόσο εμπορικό.

Η υπόθεση αφορά την δράση του ανθυποπλοίαρχου Κυριάκου Παπαδόπουλου, που διασώζει πρόσφυγες κατά τη διάρκεια της προσφυγικής κρίσης του 2015.

Το παραπάνω γεγονός της αποσιώπησης μιας τόσο σημαντικής διάκρισης, οδηγεί στην παγίωση της εικόνας του auteur, του άνδρα σκηνοθέτη, που μπορεί και δημιουργεί αξιολογες ταινίες που τυγχάνουν σημαντικών διακρίσεων (Βασιλόπουλος, 2019) .

Και η πιο τρανή απόδειξη ότι ο κινηματογράφος παραμένει χώρος ανδροκρατούμενος είναι το γεγονός ότι στα 91 βραβεία της Αμερικάνικης Ακαδημίας Κινηματογράφου, μόνο 5 γυναίκες

διεκδίκησαν το όσκαρ καλύτερης σκηνοθεσίας, με την Μπίγκελ Κάθριν να κερδίσει το 2009 το όσκαρ για την ταινία της: «The HurtLocker».

Σε αυτό το σημείο αξίζει να γίνει μνεία στην Dorothy Arzner, την σημαντική αμερικανίδα σκηνοθέτρια που υπήρξε η πρώτη γυναίκα που σκηνοθέτησε μια ομιλούσα ταινία. Μάλιστα έχει μείνει στην Ιστορία, σαν την μόνη γυναίκα σκηνοθέτρια του Χόλυγουντ τις δεκαετίες του '40 και του '50.

8.13.1 Η γυναίκα σκηνοθέτρια στην Ελλάδα

Η Μαρία Πλυτά, αποτελεί την πρώτη γυναίκα σκηνοθέτρια στην Ελλάδα που γυρίζει ταινίες που έγιναν επιτυχίες. Η πιο σημαντική της είναι ο Λουστράκος(1960). Η γυναίκα, όπως περιγράφεται στις ταινίες της, είναι μια σταρ πάνω στα πρότυπα του μιούζικαλ στην Αμερική.

Στις ταινίες που γυρίστηκαν κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου, πρωταγωνιστεί ο άντρας ως φορέας αξιών. Σε αυτό το κλίμα η Μαρία Πλυτά σκηνοθετεί την ταινία του 1981, «Η Λύκαινα». Στην ταινία πρωταγωνιστεί η Λουκία, όπου βρίσκεται μπλεγμένη σε μια βεντέτα και οδηγείται μοιραία στο να σκοτώσει τον έρωτά της, τον Αλέξη. Έτσι η σκηνοθέτρια, προβάλλει ως πρωταγωνίστρια μια γυναίκα δυναμική και ανεξάρτητη που παίρνει τη ζωή στα χέρια της. Άρα η Λουκία ενεργεί πέρα από το στερεοτυπικό κοινωνικό φύλο της εποχής της.

Την στιγμή που ο Φιλοποίμην Φίνος υποστήριζε με κάθε μέσο ότι οι γυναίκες δεν μπορούσαν να γίνουν σκηνοθέτριες, η Μαρία Πλυτά με τεράστιες δυσκολίες θα σκηνοθετήσει το 1953 το έργο «Εύα». Ο τίτλος εδώ παραπέμπει στο προπατορικό αμάρτημα, αλλά και στην πατριαρχική εικόνα ενός άνδρα που αποποιείται των ευθυνών του.

Εδώ η Πλυτά διερευνά με τεράστιο θάρρος την γυναικεία σεξουαλικότητα και επιθυμία, όχι σε συνάρτηση με την ανδρική παρουσία.

Σημαντική εκπρόσωπος του ελληνικού κινηματογράφου είναι και η σκηνοθέτρια Λίλα Κουρκουλάκου με την ταινία της «Το νησί της Σιωπής» (1959), όπου περιγράφει τη ζωή των Χανσενικών στην Ελλάδα, εγκαινιάζοντας τον δρόμο για το ελληνικό ντοκιμαντέρ.

Επιπλέον η Μαркеτάκη ανοίγει νέους δρόμους στον Νεοελληνικό Κινηματογράφο με κύριο φορέα και αναμορφωτή , τον Θόδωρο Αγγελόπουλο. Το πιο αξιολογο έργο της Τόνιας

Μαρκετάκη είναι : «ο Ιωάννης ο Βίαιος». Στην ταινία περιγράφεται η δολοφονία της Ελένης από τον άντρα της Ιωάννη, χωρίς προφανή λόγο. Το βασικό μοτίβο του έργου είναι η κυριαρχία της ανδρικής εξουσίας, ο νόμος και η επιβολή του.

Το σκοτεινό κινηματογραφικό της ύφος, κοινωνεί την καταπίεση που βιώνει διαχρονικά η γυναίκα. Με την βραβευμένη ταινία της: « Η τιμή της Αγάπης »(1984) που αποτελεί διασκευή της νουβέλας του Θεοτόκη « Η τιμή και το χρήμα»(1914), αφήνει να εννοηθεί πώς ο γάμος, αλλά και η προίκα, αποτελούν μηχανισμούς κοινωνικής καταπίεσης (Βασιλόπουλος, 2019).

8.13.2 Αθηνά Ραχήλ Τσαγγάρη και ελληνικό weird wave

Το ελληνικό weird wave δεν είναι αποτέλεσμα ενός ή παραπάνω πετυχημένων σκηνοθετών που έφτασαν να διαγωνίζονται στα πρόσφατα Όσκαρ. Υπήρξε ήδη από το 1997 όταν η Αθηνά Ραχήλ Τσαγγάρη ίδρυσε την εταιρία παραγωγής Haos Film. Η συνεισφορά της Τσαγγάρη στο σύγχρονο ελληνικό σινεμά από όλες τις θέσεις δεν έχει λάβει ακόμα την αναγνωρισιμότητα που της αξίζει. Σημαντική καλλιτεχνική στιγμή της είναι η ταινία Attenberg (2010) (Βασιλόπουλος, 2019). Αν ο Κυνόδοντας (2007) του Λάνθιμου είναι μια ταινία για την οικογένεια και τη διαταραχή που προκαλεί η επιβολή της κανονικότητας της ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης από την ανδρική σκοπιά, τότε το Attenberg είναι το λυρικό γυναικείο αντίστοιχό του. Στην ιστορία του ελληνικού σινεμά δεν συναντάμε άλλη τέτοια σύμπτωση: σχεδόν δίπλα – δίπλα και χρονολογικά, κάτω από την ίδια στέγη παραγωγής, έχουμε το ανδρικό και το γυναικείο βλέμμα για το ίδιο ζήτημα: Οικογένεια, σχέσεις, σεξουαλικότητα. Νικητής ως σήμερα (στη συνείδηση του κοινού και των κριτικών) βγαίνει η ανδρική πρόσληψη (Βασιλόπουλος, 2019)

Όμως η Αθηνά Ραχήλ Τσαγγάρη με την ταινία της «Attenberg », προβάλλει την διαταραχή που προκαλεί στην κοινωνία η επιβολή της κανονικότητας. Πρόκειται για μια τομή στην Ιστορία του νεοελληνικού κινηματογράφου, όπου το weird wave εκπροσωπείται με μεγάλη επιτυχία από μια γυναίκα σκηνοθέτρια.

8.13.3

8.13.4 Είναι τελικά οι γυναίκες καλές σκηνοθέτριες;

Στην Ιστορία του Κινηματογράφου, οι γυναίκες έχουν αφήσει ανεξίτηλο το σημάδι και το ίχνος τους. Μπορεί η σκηνοθεσία να αποτελεί έναν ανδροκρατούμενο τομέα, όμως ποτέ δεν είναι αργά για μια αλλαγή και μια ανατροπή στα δεδομένα.

8.13.5 Φεμινισμός στην μεγάλη οθόνη

Μια γυναίκα με μυαλό βρέφους αντιμετωπίζει με αμεσότητα και απλότητα την πατριαρχία. Το παραπάνω στοιχείο δίδει στην ταινία: *Poor Things* του Λάνθιμου, μια φεμινιστική οπτική.

Το έμφυλο ζήτημα προβάλλεται συχνά και πρωταγωνιστεί, μαζί με όλα τα κοινωνικά στερεότυπα που συμπορεύονται με την γυναικεία ύπαρξη από τα πρώτα χρόνια της ζωής της.

Οι ψηφίδες που προαναφέρθηκαν, συνθέτουν το μωσαϊκό της ταινίας, ενώ η Μπέλλα αφήνεται ελεύθερη να ανακαλύψει τον κόσμο και τον εαυτό της.

Η πρωταγωνίστρια αποτελεί ένα πλάσμα που ορίζει την μοίρα της. Μπροστά στην ελευθερία και την αμεσότητα που αποπνέει, οι άνδρες νιώθουν αμηχανία. Ένας αέρας ανυπακοής και ελευθερίας, ομορφαίνει τον κόσμο (Αντίοχος, 2024)

Ο Λάνθιμος σκηνοθετεί μια ξεχωριστή ιστορία ενηλικίωσης με στοιχεία σουρεαλιστικά που παραπέμπουν στον Μπονιουέλ. Επιπλέον η Μπέλλα παραδίδει μαθήματα ισχυρού ιδεαλισμού σε μια εποχή κυνική, όπου πρωταγωνιστεί το «me too». Μάλιστα η αντίδρασή της απέναντι στην έλλειψη δικαιοσύνης και ειλικρίνειας αίρει τις προκαταλήψεις για τα φύλα, με τρόπο αφοπλιστικό και απόλυτο (Κουτσογιαννόπουλος, 2023).

8.14 Κινηματογράφος και φεμινιστική κριτική

8.14.1 Το κίνημα του φεμινισμού στον κινηματογράφο

Στον σύγχρονο κινηματογράφο, μπορεί η εικόνα μιας επιτυχημένης και δυναμικής γυναίκας να αποτελέσει υπόδειγμα ηρωίδας;

Γεγονός είναι ότι η πρωτοκαθεδρία του πατριαρχικού λόγου μένει κυρίαρχη και κάθε γυναικείο πρότυπο στον κινηματογράφο,προσαρμόζεται βάσει αυτής της αλήθειας.

Το ερώτημα που προκύπτει είναι το εξής: τι περιθώρια έχει σήμερα η γυναίκα πρωταγωνίστρια να απεγλωβιστεί από ένα κυρίαρχο πατριαρχικό τέλμα;

8.15 Θεωρία Του Κινηματογράφου Και Κριτική Των Έμφυλων Διαφορών

Η φεμινιστική κριτική κατέληξε στην κριτική των έμφυλων διαφορών και ξεκίνησε στις αγγλοσαξονικές χώρες. Αδιαμφισβήτητο είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες είχαν πάντοτε στενές σχέσεις με το φαίνεσθαι.Έτσι η ίδια η θεωρία του κινηματογράφου διακρίνεται από έναν πρωτογενή σεξισμό που δεν αποτελεί μέρος της κοινωνιολογικής Επιστήμης. (Αραμπατζής, Φιλοσοφία και φύλο, 2022)

8.16 Η Laura Mulvey και το βλέμμα στον κινηματογράφο

Η Laura Mulvey έγινε γνωστή με το άρθρο της Visual Pleasure and Narrative Cinema. Βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην έννοια του βλέμματος. Το ερώτημα που προκύπτει είναι το εξής: ποια η θέση των γυναικών ατενίζοντας τόσους άνδρες ήρωες;

Σύμφωνα με την Mulvey η γυναίκα θεατής ταυτίζεται με τους άνδρες -ήρωες.Έτσι σύμφωνα με τον Φρόυντ,ανακτά την χαμένη αρρενοπώτητά της που έχει απωλέσει με την ανακάλυψη της θηλυκής φύσης της.

Υπό αυτό το πρίσμα η γυναίκα δευτεραγωνίστρια βοηθά στο να ταυτιστεί η γυναίκα-θεατής με τον πρωταγωνιστή, ώστε να αμβλυνθούν οι ενοχές απέναντι στο πατριαρχικό σύστημα. Από την άλλη η femme fatale είναι μια επανοφορά στην τάξη της πατριαρχίας, όπου η μοιραία γυναίκα τιμωρείται. Όμως ο αισθητισμός της γυναίκας αποκαθιστά την ισορροπία και λυτρώνει τον θεατή από την αγωνία της έμφυλης διαφοράς. (Αραμπατζής, Φιλοσοφία και φύλο, 2022)

8.17 Θεωρία Queer

Η θεωρία queer αναδύθηκε μέσα σε ένα ακαδημαϊκό και θεωρητικό πλαίσιο στα τέλη του 20ου αιώνα, κυρίως μέσα από τις ταινίες που διαπραγματεύονται το θέμα του φύλου αλλά και γενικότερα μέσα από την ενασχόληση με τις πολιτισμικές σπουδές.

Αμφισβητεί τις παραδοσιακές έννοιες του φύλου και της ταυτότητας της σεξουαλικότητας. Ακολουθούν ορισμένες βασικές πτυχές της queer θεωρίας :

«Αποδόμηση των κανόνων»: η θεωρία queer αμφισβητεί και αποδομεί κοινωνικά κατασκευασμένες νόρμες που σχετίζονται με τη σεξουαλικότητα και το φύλο, όπως η δυαδική κατανόηση του αρσενικού/γυναικείου και της ετεροφυλοφιλίας/ομοφυλοφιλίας.

Η queer θεωρία τονίζει τη ρευστότητα της σεξουαλικότητας και της ταυτότητας, αναγνωρίζοντας ότι τα άτομα μπορούν να βιώσουν μια σειρά από σεξουαλικές έλξεις και εκφράσεις φύλου, που διασταυρώνονται με την queerness.

Συχνά η queer θεωρία υπογραμμίζει τους τρόπους με τους οποίους τα queer άτομα αλλά και οι queer κοινότητες αντιστέκονται στους κοινωνικούς κανόνες και τις διακρίσεις, είτε μέσω της τέχνης και του ακτιβισμού ή μέσω της καθημερινής ζωής.

Επίσης εξετάζει πώς τα μέσα ενημέρωσης, η λογοτεχνία και ο πολιτισμός αντιπροσωπεύουν και κατασκευάζουν queer ταυτότητες και πώς αυτές οι αναπαραστάσεις επηρεάζουν την αντίληψη και τη στάση του κοινού.

Η queer θεωρία του ιστορικού πλαισίου διερευνά το ιστορικό πλαίσιο της σεξουαλικότητας και τον τρόπο με τον οποίο έχει ρυθμιστεί και ελεγχθεί σε όλη την ιστορία, συχνά με επίκεντρο την περιθωριοποίηση και την καταπίεση.

Είναι ένα σύνθετο και εξελισσόμενο πεδίο μελέτης που είχε βαθύ αντίκτυπο σε διάφορους ακαδημαϊκούς κλάδους και συνέβαλε στην ευρύτερη κατανόηση της διαφορετικότητας. Τέλος είναι διαχρονική και συνεχίζει να διαμορφώνει συζητήσεις για τη σεξουαλικότητα, το φύλο και την ταυτότητα στη σύγχρονη κοινωνία.

8.17.1 Η Θεωρία Queer Στον Διεθνή Κινηματογράφο

Η queer θεωρία στον διεθνή κινηματογράφο διερευνά την αναπαράσταση και την εξερεύνηση των μη κανονιστικών μορφών σεξουαλικότητας και των ταυτοτήτων φύλου στον

κινηματογράφο. Στη σφαίρα του διεθνούς κινηματογράφου, η queer θεωρία παρέχει έναν κριτικό φακό μέσω του οποίου μπορούν να αναλυθούν οι λεπτές απεικονίσεις των LGBTQ χαρακτήρων και εμπειριών.

Αμφισβητεί τις ετερόκλητες συμβάσεις που υπάρχουν συχνά στον mainstream κινηματογράφο και επιδιώκει να ξεδιαλύνει τους περίπλοκους τρόπους με τους οποίους η σεξουαλικότητα και το φύλο απεικονίζονται στην οθόνη.

Για παράδειγμα, στην ταινία *Brokeback Mountain* (2005) σε σκηνοθεσία Ανγκ Λι η λέξη "brokeback" εισήλθε στο κινεζικό λεξικό ως αργκό για την ομοφυλοφιλία. Η ταινία ονομάστηκε "η γκέι ταινία καουμπόη" από τον Τύπο, ένας όρος που προωθήθηκε στην αμερικανική καθομιλουμένη (GARY, 2001).

Για το *Call me by your name* (2017), σε σκηνοθεσία Λούκα Γκουαντανίνο, ο *Economist* σημείωσε την ένταση «μεταξύ πόνου και ευχαρίστησης» στην ταινία και επαίνεσε τον Chalamet, λέγοντας ότι «προκαλεί τόσες πολλές αποχρώσεις της ανθρωπότητας, απεικονίζοντας ένα μονοπάτι νεανικής αυτοανακάλυψης που είναι πιο ωμό, ανυπότακτο και τελικά ειλικρινές από ό, τι πολλοί ηθοποιοί θα μπορούσαν να διαχειριστούν» (ECONOMIST, 2017).

Η queer θεωρία καλεί τους θεατές να δουν επίσης τα κοινωνικά, πολιτιστικά και ιστορικά πλαίσια που διαμορφώνουν αυτές τις αφηγήσεις.

Μας ενθαρρύνει να αναρωτηθούμε πώς αυτές οι ταινίες αμφισβητούν ή ενισχύουν τα στερεότυπα και πώς συμβάλλουν σε μεγαλύτερες συζητήσεις σχετικά με τη σεξουαλική ταυτότητα και επιθυμία.

Η θεωρία queer αναγνωρίζει επίσης τη σημασία του διεθνούς κινηματογράφου στη διαφοροποίηση των αναπαραστάσεων των queer εμπειριών. Ταινίες από διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς προσφέρουν μοναδικές προοπτικές και συχνά αμφισβητούν τις δυτικοκεντρικές αντιλήψεις της queer θεωρίας.

8.17.2 Η Θεωρία Queer Στον Ελληνικό Κινηματογράφο

Ο ελληνικός κινηματογράφος έχει επίσης εξετάσει θέματα που σχετίζονται με την queer θεωρία. Οι σχετικές ταινίες διερευνούν ζητήματα σεξουαλικής ταυτότητας και αποδοχής.

Ξενία (2014), σε σκηνοθεσία Πάνου Χ. Κούτρα. Αυτή η ταινία ακολουθεί δύο αδέρφια, εκ των οποίων ο ένας είναι ομοφυλόφιλος. Τα αδέρφια ξεκινούν ένα ταξίδι σε όλη την Ελλάδα αναζητώντας τον πατέρα τους. Το έργο εξερευνά ζητήματα ταυτότητας, αλλά και αποδοχής. Οι κριτικοί σημείωσαν επιρροές από τον Πέδρο Αλμοδόβαρ, επαίνεσαν τη δυναμική μεταξύ των δύο κύριων χαρακτήρων, αλλά κράτησαν κριτική για τη μακρά διάρκεια της (Holden S. , 2015). Strella (2009), σε σκηνοθεσία Πάνου Καρκανεβάτου. Αυτή η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας γυναίκας στην Ελλάδα που υποβάλλεται σε εγχείρηση αλλαγής φύλου, αντιμετωπίζοντας ρατσιστική συμπεριφορά και προκαταλήψεις.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι σύγχρονες 20 λεπτές ταινίες που πρωταγωνίστησαν τον Μάιο του 2023 στο Φεστιβάλ του Δήμου Αθηναίων στο πλαίσιο των Queer Movie Nights.

Αν και σύντομες αγγίζουν την θεωρία queer:

- Empty Hug (Rachel Samanidou, 20 λεπτά)
- The blacklight room (Panos Koutelas, 15 λεπτά)
- Ecdysis (Pavlos Sifakis, 18 λεπτά)
- Mother is cooking potatoes (Maria Christopoulou, 10 λεπτά)
- Men's Talk (Andigoni Bitsikokou, 10 λεπτά)
- The Melita Show The Movie (Menelaos Siafakas, 12 λεπτά)

(Athens City Festival, 2023).

8.17.3 Η Θεωρία Queer Στον Παγκόσμιο Κινηματογράφο

Blue is the Warmest Colour (2013) σε σκηνοθεσία Abdellatif Kechiche. Εδώ η γαλλική ταινία αφηγείται την παθιασμένη ιστορία αγάπης μεταξύ δύο νεαρών γυναικών και εμβαθύνει σε θέματα σεξουαλικής ταυτότητας. Όπως συμβαίνει με πολλές ανδρικές φαντασιώσεις λεσβιών, η ταινία επικεντρώνεται στην ερωτική επιτυχία και τις συναισθηματικές αποτυχίες των σχέσεων μεταξύ των γυναικών (Machine, 2015).

Μια φανταστική γυναίκα (2017). Η χιλιανή ταινία, σε σκηνοθεσία Sebastian Lelio, ακολουθεί τη ζωή μιας γυναίκας που ασχολείται με τις διακρίσεις και την απώλεια, θίγοντας θέματα ταυτότητας φύλου αλλά και κοινωνικής αποδοχής. Το A Fantastic Woman έκανε πρεμιέρα στο

67ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Βερολίνου στις 12 Φεβρουαρίου 2017. Η ταινία κέρδισε την Αργυρή Άρκτο Καλύτερου Σεναρίου και το Teddy Award, το οποίο δίνεται σε ταινίες με θέμα LGBT. Δύο ημέρες πριν από την πρεμιέρα, η Sony Pictures Classics απέκτησε τα δικαιώματα διανομής της ταινίας (Patric, 2017).

The Handmaiden (2016) του Park Chan 'wook από τη Νότια Κορέα. Αυτή η ταινία είναι μια εκπληκτική και ψυχολογικά περίπλοκη ιστορία αγάπης και εξαπάτησης μεταξύ δύο γυναικών στις αρχές του 20ου αιώνα. Η Jia Tolentino του New Yorker είπε ότι «οι γυναίκες ξέρουν πώς μοιάζουν, φαίνεται - παίζουν συνειδητά η μία για την άλλη - και η Park είναι επιδέξια στο να εξάγει την ιδιαίτερη αίσθηση της ανόητης ελευθερίας που μπορεί να βρεθεί στην εφαρμογή ενός σεξουαλικού κλισέ. (Jia, 2016).

The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert (1994). Μια πολύχρωμη αυστραλιανή κωμωδία σε σκηνοθεσία Stephan Elliot, ακολουθεί το ταξίδι δύο drag queens και μιας τρανς γυναίκας καθώς ταξιδεύουν στο Outback, εξερευνώντας ζητήματα ταυτότητας και αποδοχής. Ο Αμερικανός κριτικός κινηματογράφου Roger Ebert των Chicago Sun-Times θεώρησε ότι η Bernadette ήταν το βασικό μέρος της ταινίας, δηλώνοντας ότι «το πραγματικό θέμα της ταινίας δεν είναι η ομοφυλοφιλία, ούτε οι drag queens, ούτε η showbiz, αλλά απλώς η ζωή ενός μεσήλικα ατόμου παγιδευμένου σε μια δουλειά που έχει γίνει κουραστική» (Roger, 1994).

XXY (2007) σε σκηνοθεσία Lucia Puenzo. Αυτή η ταινία αφηγείται την ιστορία μιας έφηβης που αναζητά την σεξουαλική της ταυτότητα και τον αγώνα της να βρει τη θέση της σε μια κοινωνία που δεν της ταιριάζει. Η ταινία έλαβε γενικά ευνοϊκές κριτικές από τους κριτικούς. Το σύνολο των κριτικών κινηματογράφου Rotten Tomatoes ανέφερε ότι το 82% των κριτικών έδωσε στην ταινία θετική κριτική με βάση 44 κριτικές, με μέση βαθμολογία 6,8/10. Η επιτροπή κριτικών κινηματογράφου σχολιάζει: «Αυτό το αιχμηρό σκηνοθετικό ντεμπούτο της Lucia Puenzo αντιμετωπίζει το προκλητικό θέμα των ίντερσεξ ατόμων με ευφυΐα και ευαισθησία» (Reviews, 2008).

Thanks for dancing (2016). Εδώ ο Νορβηγός σκηνοθέτης Oskar Dahlsbakken, όπου περιγράφει τις τελευταίες στιγμές μιας μακρόχρονης σχέσης μεταξύ δύο ανδρών αθλητών.

Noora (2017) σε σκηνοθεσία Tommy Naess. Η Noora μεγαλώνει σε μια συντηρητική οικογένεια που έχει ασπαστεί μια χριστιανική αίρεση. Το κατεστημένο ανατρέπεται όταν η πρωταγωνίστρια ερωτεύεται την Siv. Βραβείο Καλύτερης Ταινίας του κοινού στο 49ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Ταορμίνια στην Ιταλία Ιούνιος 2003.

Enfant Terrible (2020), σε σκηνοθεσία Oskar F. Η ταινία είναι βιογραφική και μιλά για την ζωή του κορυφαίου σκηνοθέτη Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ με κυρίαρχο το queer στοιχείο. Το Enfant Terrible είναι μια γερμανική δραματική ταινία του 2020 σε σκηνοθεσία Oskar Roehler για τον Γερμανό σκηνοθέτη Rainer Werner Fassbinder (Roehler, 2020).

Bohemian Rhapsody (2018), σε σκηνοθεσία του Μπράιαν Σίνγκερ. Πρόκειται για ένα επίσης βιογραφικό έργο που θίγει και την θεωρία queer. Η ταινία έλαβε κριτική για την απεικόνιση των ομοφυλοφιλικών σχέσεων του Μέρκιουρι. Ο Aja Romano έγραψε για το Vox: «Το Bohemian Rhapsody είναι μια ταινία που συνειδητά προσπαθεί να τοποθετήσει έναν ομοφυλόφιλο άνδρα στο κέντρο της, ενώ στρατηγικά αποδεδμεύεται από το "γκέι" κομμάτι όσο περισσότερο μπορεί, φλερτάροντας για λίγο με τις συναισθηματικές και σεξουαλικές του εμπειρίες και εμμένοντας στην πλατωνική σχέση του με μια πρώην φίλη του» (Aja, 2018).

Colette (IMBD, 2018), σε σκηνοθεσία του Wash Westmoreland. Η Colette είναι μια ακόμη ιστορία γυναικείας ενδυνάμωσης: μια γυναίκα με πραγματικό ταλέντο που προσπαθεί να ξεφύγει από το επιχρυσωμένο κλουβί στο οποίο βρίσκεται παγιδευμένη. Σύμφωνα με την κριτικό Manohla Dargis των New York Times, «ο κ. Westmoreland σκηνοθέτης της Colette... ήθελε να κάνει μια ιστορία απελευθέρωσης. Τα κατάφερε, μερικές φορές συγκινητικά... Το όλο θέμα είναι πολύ ομαλό, καθαρό και φιλόδοξο. Και φυσικά παραλείπει πολλά... Αλλά με μια ζωή τόσο πληθωρικά γεμάτη, πώς θα μπορούσε να μην το κάνει;» (Manohla, 2018).

Αυτή είναι μια αληθινή ιστορία, που διαδραματίζεται στο Παρίσι στα τέλη του 19ου αιώνα. Αφού παντρεύτηκε τον επιτυχημένο Παριζιάνο συγγραφέα Henry Gauthier-Villars, γνωστό κοινώς ως "Willy" (Dominic West), η Gabrielle Colette (Keira Knightley) μετακομίζει από το παιδικό της σπίτι στην αγροτική Γαλλία στο πνευματικό και καλλιτεχνικό μεγαλείο του Παρισιού. Αμέσως μετά, ο Γουίλι πείθει την Κολέτ να αρχίσει τη συγγραφή. Η Colette, με τη

σειρά της, γράφει ένα ημι-αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα για μια πνευματώδη και θρασύτατη επαρχιώτισσα που ονομάζεται Claudine, πυροδοτώντας ένα μπεςτ σέλερ και μια πολιτιστική αίσθηση. Μετά την επιτυχία της, ο αγώνας της για την πνευματική ιδιοκτησία την οδηγεί να ξεπεράσει τους κοινωνικούς περιορισμούς, φέρνοντας επανάσταση στη λογοτεχνία, αλλά και τη σεξουαλική έκφραση. (Manohla, 2018)

Η Colette (Keira Knightley), ένα όμορφο επαρχιακό κορίτσι που ζει στη Βουργουνδία, παρασύρεται και μετά παντρεύεται τον πολύ μεγαλύτερο Παριζιάνο λογοτεχνικό επιχειρηματία Willy (Dominic West). Ο Willy είναι γνωστός κριτικός που έγινε συγγραφέας. Όμως στερείται έμπνευσης και για αυτό ζητά τη συνδρομή της Colette.

Ενώ η βικτωριανή Αγγλία ήταν σταθερή και συντηρητική, το Παρίσι - η πατρίδα του Μουλέν Ρουζ - ήταν μια εστία απελευθέρωσης. Έτσι η ταινία περιγράφει την σεξουαλική απελευθέρωση της ηρώιδας Colette (Manohla, 2018).

Ακολουθούν τρεις ταινίες που πρωταγωνίστησαν τον Μάιο του 2023 στο Φεστιβάλ του Δήμου Αθηναίων τον Μάιο του 2023 στο πλαίσιο των Queer Movie Nights:

- One in a million, (2022), σε σκηνοθεσία του Γερμανού Joya Thome, όπου περιγράφει τη ζωή δύο νεαρών κοριτσιών που ψάχνουν να βρουν την ταυτότητά τους.
- My father Marianne (2020) σε σκηνοθεσία του Σουηδού Marten Kleinberg. Η ταινία έχει έντονο το κωμικό στοιχείο και μιλά για την απόφαση του πατέρα της πρωταγωνίστριας να αλλάξει φύλο και να γίνει η Μαριάννα.
- Zuhurs Daughters (2021), σε σκηνοθεσία των Γερμανών Laurentia Genske και Robin Humboldt. Εδώ περιγράφεται η ζωή δύο μεταναστών από την Συρία που είναι αδέρφια. Στην προσπάθειά τους να βρουν την ελευθερία στην ζωή τους ανακαλύπτουν παράλληλα και τις τρανς ταυτότητές τους.

8.17.4 Αισθητική Queer Και Τζάρμαν

Η ταινία «Καραβάτζιο» αφηγείται την πολυτάραχη ζωή του Ιταλού ζωγράφου Μικελάντζελο Καραβάτζιο (1571-1610) και εστιάζει στην παραβατική σεξουαλικότητα του ζωγράφου.

Ο καλλιτέχνης έχει ταυτιστεί με την άνοδο του μπαρόκ. Όμως στην ταινία υπάρχουν και πολλά μοντέρνα και σύγχρονα στοιχεία.

Το σενάριο του Τζάρμαν αποτελεί ένα κολάζ από μια μείξη αισθητισμού και γνώσης.
(Αραμπατζής, Φιλοσοφία και φύλο, 2022)

8.17.5 Θεωρία Queer Και Almodovar

Ο Πέδρο Αλμοδόβαρ, ο Ισπανός κινηματογραφιστής είναι γνωστός για την εξερεύνηση των LGBTQ θεμάτων και των queer ταυτοτήτων στις ταινίες του. Παρόλο που μπορεί να μην τηρεί ρητά το ακαδημαϊκό πλαίσιο της queer θεωρίας, πολλές από τις ταινίες του έχουν διακριθεί για τη συμβολή τους στον queer κινηματογράφο.

Bad Education (2004). Αυτή η ταινία πραγματεύεται ζητήματα σεξουαλικής ταυτότητας αλλά και κακοποίησης σε ένα καθολικό σχολείο, τονίζοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα queer άτομα σε ένα καταπιεστικό περιβάλλον. Ο Roger Ebert έδωσε στην ταινία τρεις αστέρια από τα τέσσερα γράφοντας: «Η νέα ταινία του Pedro Almodovar είναι σαν ένα έξυπνο παιχνίδι που είναι μια χαρά να το βλέπεις, μέχρι να το αποσυναρμολογήσεις. Στη συνέχεια δεν λειτουργεί ποτέ ξανά.» (Roger, 2004).

Law of desire (1987). Αυτή η ταινία περιστρέφεται γύρω από την αγάπη μεταξύ δύο ανδρών, εξερευνώντας θέματα σεξουαλικότητας και ταυτότητας. Στην κριτική της για τους New York Times, η Janet Maslin είπε: «Αυτό που του λείπει σε βάθος, αποτελεί μια ταραχώδη πλοκή και μια συλλογή ιστορικών περιπτώσεων αντάξια εγχειριδίου» (Janet, 1987).

8.17.6 Θεωρία Queer Και Παζολίνι

Η ταινία Παζολίνι σε σκηνοθεσία Άμπελ Φεράρα, κυκλοφόρησε το 2014. Εξερευνά τις τελευταίες μέρες του διάσημου Ιταλού κινηματογραφιστή και διανοούμενου Πιερ Πάολο Παζολίνι. Αν και η ταινία δεν εμβαθύνει ρητά στο ακαδημαϊκό πλαίσιο της queer θεωρίας, αγγίζει πολλά θέματα και πτυχές της ζωής του Παζολίνι που διασταυρώνονται με τη θεωρία queer. Στο Metacritic, η ταινία έχει βαθμολογία 71 στα 100, με βάση 18 κριτικούς. (Metacritic, 2014).

Ο Παζολίνι ήταν ανοιχτά ομοφυλόφιλος και εξέχουσα προσωπικότητα στην LGBTQ κοινότητα. Η ταινία αναγνωρίζει τη σεξουαλικότητά του και διερευνά τις προσωπικές του εμπειρίες ως ομοφυλόφιλος σε μια κοινωνία που δεν ήταν πάντα φιλική ως προς την διαφορετικότητα. Αυτή η πτυχή της ζωής του Παζολίνι ευθυγραμμίζεται με τις ίδιες βασικές ανησυχίες της queer θεωρίας, που εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνία δομεί και επιβάλλει κανόνες σχετικά με τη σεξουαλικότητα και το φύλο.

Ο Παζολίνι ήταν ένας προκλητικός και κριτικός στοχαστής που αμφισβήτησε τα κοινωνικά πρότυπα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Αυτή η αντίσταση στα κοινωνικά πρότυπα ταυτίζεται με τις βασικές ιδέες της queer θεωρίας που επιδιώκει να αποδομήσει και να κριτικάρει την ετεροκανονικότητα.

Ενώ η ταινία Παζολίνι εστιάζει κυρίως στη ζωή του σκηνοθέτη, θίγονται έμμεσα και οι πτυχές της queer θεωρίας. Έτσι αναδεικνύονται οι προκλήσεις και οι προκαταλήψεις που αντιμετώπισε ο Παζολίνι ως ανοιχτά γκέι καλλιτέχνης, κάθε φορά που ξεπερνούσε τα όρια και αμφισβητούσε τις κοινωνικές νόρμες μέσω της δουλειάς του.

9 Δεύτερο Μέρος: Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις Και Μελέτες Για Την Εκπροσώπηση Των Γυναικών Στον Κινηματογράφο Και Την Θεωρία Queer.

9.1 Κοινωνιολογία: Βιρτζίνια Γουλφ Και Η Θεωρία Queer

Η Βιρτζίνια Γούλφ, η Βρετανίδα συγγραφέας και σημαντική εκπρόσωπος του μοντερνιστικού κινήματος της λογοτεχνίας, συνέβαλε σημαντικά στη λογοτεχνία και τη φεμινιστική θεωρία. Ενώ έζησε σε μια εποχή πριν επινοηθεί ο όρος queer, τα γραπτά της και η προσωπική της ζωή προσφέρουν σημαντικές πληροφορίες για θέματα και ιδέες που σχετίζονται με τη θεωρία queer και περιλαμβάνουν:

«Το αντρόγυνο στον Ορλάντο»: Το μυθιστόρημα της Γουλφ Ορλάντο, διερευνά θέματα ανδρόγυνου, ρευστότητας φύλου και την ιδέα ότι η ταυτότητα κάποιου μπορεί να ξεπεράσει τους παραδοσιακούς ρόλους.

« Η Βιογραφία ενός προσώπου»: Η Γουλφ πλαισίωσε τον Ορλάντο ως βιογραφία και αναφερόταν επανειλημμένα στο αντικείμενο της βιογραφίας ως πρόσωπο.

Ο χαρακτήρας Ορλάντο υφίσταται μια μυστηριώδη μεταμόρφωση φύλου και ζει για αιώνες, παρέχοντας μια μοναδική προοπτική για το φύλο και την ταυτότητα (Parvulescu, *The biography of a face: Virginia Woolf's Orlando*, 2003).

Ως σατιρικός πειραματισμός το κείμενο ολοκληρώνει ένα εύγλωττο έργο: Το πρόσωπό του Ορλάντο ταξιδεύει στον χρόνο και αποκτά έναν διαχρονικό χαρακτήρα (Parvulescu, *The biography of a face: Virginia Woolf's Orlando*, 2003).

Τα δοκίμια και τα μυθιστορήματα της Γουλφ, συχνά επέκριναν τους περιορισμούς των ρόλων των φύλων και την άνιση μεταχείριση των γυναικών. Τα φεμινιστικά γραπτά της, όπως το *A Room of One's Own*, αμφισβητούν τους κοινωνικούς κανόνες και τις προσδοκίες που σχετίζονται με το φύλο. Η Woolf διατηρεί αυτή τη βασική προϋπόθεση ως συσκευή πλαισίωσης σε έντυπη μορφή: ότι έχει προσκληθεί να δώσει διάλεξη στις νέες γυναίκες με στόχο να τις βοηθήσει να

συλλάβουν τις δικές τους ευκαιρίες στον τομέα της λογοτεχνικής προσπάθειας (Parvulescu, The biography of a face: Virginia Woolf's Orlando, 2003).

Η Γουλφ ήταν μέλος του Bloomsbury Group, μιας ομάδας καλλιτεχνών, συγγραφέων και διανοουμένων που διερευνούσαν ανοιχτά, ζητήματα σεξουαλικότητας και σχέσεων. Η συσχέτισή της με αυτήν την ομάδα αντανάκλα μια πιο προοδευτική στάση απέναντι στην queerness και τις μη συμβατικές σχέσεις.

Η προσωπική ζωή της Γουλφ συμπεριλαμβανομένης της στενής φιλίας της με τη Vita Sackville αποκαλύπτει τις περίπλοκες συναισθηματικές της συνδέσεις και τη ρευστότητά της σε ζητήματα σχέσεων.

9.2 Judith Butler και Θεωρία Του Φύλου

Η Judith Butler είναι μια εξέχουσα μελετήτρια γνωστή για το έργο της σχετικά με το φύλο. Ειδικότερα το Gender Trouble, αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά έργα της. Μερικές από τις βασικές του πτυχές περιλαμβάνουν τα εξής:

Η Μπάντλερ υποστηρίζει ότι το φύλο δεν είναι κάτι εγγενές, αλλά κατασκευάζεται μέσω μιας επαναλαμβανόμενης απόδοσης πράξεων και συμπεριφορών. Άρα η ταυτότητα του φύλου δεν αποτελεί μια σταθερή ουσία αλλά μια συνεχής διαδικασία. Η ιδέα ότι τα σώματα αναπαράγονται με κοινωνικές σχέσεις για να γίνουν παραγωγικά στην κοινωνία εντάσσεται στην ιδέα ενός σώματος που πρέπει επανειλημμένα να συντηρείται στη ζωή. Το σώμα δεν είναι ούτε μια επιφάνεια στην οποία αναγράφεται το φύλο ούτε μια κατασκευή που το καθιερώνει ως αναλώσιμο τεχνούργημα. Είναι γνωστό μόνο σε σχέση με άλλες κατηγορίες ζωής, συμπεριλαμβανομένων της φυλής, της τάξης και της αναπηρίας (Butler, 1990).

Επιπλέον εξερευνά πώς οι κοινωνικοί κανόνες και οι προσδοκίες για τους ρόλους των φύλων περιορίζουν και ρυθμίζουν την συμπεριφορά μας, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις και αποκλεισμό.

Η Μπάντλερ υποστηρίζει ότι τα δυαδικά πρότυπα είναι περιοριστικά και δεν λαμβάνουν υπόψη τους, τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι βιώνουν και εκφράζουν το φύλο τους.

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι το έργο της Μπάτλερ ήταν θεμελιώδες για την ανάπτυξη της queer θεωρίας, αμφισβητώντας τις ετεροτυπικές υποθέσεις που διέπουν τις παραδοσιακές αντιλήψεις για το φύλο και τη σεξουαλικότητα.

Τέλος συζητά τη δυνατότητα ανατροπής και αντίστασης στους κανονιστικούς ρόλους των φύλων μέσω επιτελεστικών πράξεων που διαταράσσουν το status quo (Batler, 1990).

9.3 Simone De Beauvoirs και Το Δεύτερο Φύλο

Το έργο της Simone de Beauvoirs «Το δεύτερο φύλο», είναι ένα θεμελιώδες πόνημα στη φεμινιστική φιλοσοφία και διερευνά διάφορες πτυχές που σχετίζονται με την κατάσταση των γυναικών και τη θέση τους στην κοινωνία. Ακολουθούν μερικές από τις βασικές πτυχές και ιδέες του βιβλίου:

«Μύθος του άλλου»: η De Beauvoir αναφέρεται στο πώς οι γυναίκες έχουν ιστορικά οριστεί σε σχέση με τους άνδρες, συχνά ως ο Άλλος. Ασκεί κριτική στην ιδέα ότι οι γυναίκες είναι το δεύτερο φύλο και υποστηρίζει ότι είναι αποτέλεσμα κοινωνικών και ιστορικών κατασκευών.

«Η κοινωνικοποίηση των γυναικών»: εξετάζει πώς τα κοινωνικά πρότυπα και οι θεσμοί έχουν διαμορφώσει τους ρόλους και τις προσδοκίες που τίθενται στις γυναίκες, οδηγώντας στην υποταγή και την άνιση μεταχείρισή τους.

«Γυναικεία αμφισημία»: η De Beauvoir υποστηρίζει ότι οι γυναίκες έχουν θεωρηθεί τόσο ως ο απόλυτος Άλλος, οδηγώντας σε μια υπαρξιακή ασάφεια. Αυτή η ασάφεια επηρεάζει την γυναικεία ταυτότητα και πρακτικότητα.

«Το Σώμα και η Σεξουαλικότητα»: συζητά πώς τα γυναικεία σώματα έχουν αντικειμενοποιηθεί και ελέγχονται από κοινωνικούς κανόνες και προσδοκίες. Εξερευνά τη σχέση μεταξύ των γυναικείων σωμάτων, τη σεξουαλικότητά τους και τους ρόλους τους στην κοινωνία.

«Ελευθερία και Απελευθέρωση»: η De Beauvoir τονίζει τη σημασία της γυναικείας απελευθέρωσης και καλεί τις γυναίκες να αποκτήσουν την ελευθερία και την ανεξαρτησία τους. Θεωρεί ότι η γυναικεία ελευθερία συνδέεται με τον ευρύτερο αγώνα για την ανθρώπινη ελευθερία.

«Μητρότητα»: εξερευνά τις κοινωνικές προσδοκίες των γυναικών ως μητέρων και φροντιστών, τονίζοντας πώς αυτοί οι ρόλοι μπορούν να περιορίσουν τις ευκαιρίες και τις επιλογές των γυναικών.

«Υπαρξιστική φιλοσοφία»: το έργο της De Beauvoirs είναι επηρεασμένο από την υπαρξιστική φιλοσοφία και εφαρμόζει υπαρξιστικές ιδέες στην εξέταση της γυναικείας συνθήκης, δίνοντας έμφαση στη σημασία της ατομικής ελευθερίας και επιλογής (Grimwood, 1999).

Το Δεύτερο Φύλο έπαιξε θεμελιωδώς επιζήμιο ρόλο τόσο στην ερμηνεία όσο και στην αξία του έργου των συγγραφέων (Grimwood, 1999).

Στον ρόλο της ως μητέρας της μεταπολεμικής φεμινιστικής φιλοσοφίας. Το όνομα Simone de Beauvoirs είναι ένα αναπόφευκτο σημείο αναφοράς ως πολεμική εικόνα του πρώιμου φεμινισμού (Grimwood, 1999).

Ως φεμινίστρια θεωρητικός θα συμφωνούσαμε ότι το προσωπικό είναι πολιτικό, το βιογραφικό στοιχείο της υπογραφής της Beauvoirs είναι κατά κάποιο τρόπο ξένο στην ανάγνωσή μας (Grimwood, 1999).

Η φαινομενική εξάρτηση τόσο από μια οντολογική δομή του Σαρτρεάλ όσο και από μια φαινομενικά μη ισορροπημένη περιγραφή της βιολογίας θα φαινόταν, τουλάχιστον στον σύγχρονο κριτικό, ένα βασικό σημείο της αποτυχίας του Beauvoirs (Grimwood, 1999).

Το δεύτερο φύλο, είναι ένα σύνθετο και επιδραστικό έργο που έχει διαρκή αντίκτυπο στη φεμινιστική θεωρία και στην μελέτη του φύλου και των κοινωνικών ψυχολογικών και υπαρξιακών εμπειριών των γυναικών. Παραμένει δηλαδή ο ακρογωνιαίος λίθος της φεμινιστικής σκέψης.

9.4 Helene Cixous - Η Γυναικεία Γραφή

Η Γαλλίδα συγγραφέας και θεωρητικός Helene Cixous ομιλεί, για μια γραφή σε γυναικεία πτώση. Ο όρος "γυναικείο", εδώ, υποσημαίνει έναν τροπισμό του Είναι, μέσα από ένα πράττειν της γραφής .

Το βιβλίο της με τον τίτλο «Το γέλιο της Μέδουσας»(1975) ξεκινά με ένα είδος κατηγορικής προσταγής σχετικά με τη γυναικεία γραφή:

Βαθιά επίδραση στο έργο της άσκησε ο Jacques Derrida και ο Freud. Ειδικότερα μέσα από το έργο της η ερευνήτρια προσπαθεί να αποδείξει ότι η γλώσσα και η γραφή αποτελούν τα πεδία πάνω στα οποία αποκρυσταλλώνονται οι έμφυλες διακρίσεις. Όμως ένα αρνητικό σημείο που προβάλλει στο έργο της είναι το γεγονός ότι με τον ορισμό «γυναικεία γραφή », καθιστά την γυναίκα σε ουσία. (Αραμπατζής, Φιλοσοφία και φύλο, 2022)

9.5 Kate Millet – Φεμινιστική Θεωρία

Η Kate Millet πρωταγωνίστησε στον χώρο της λογοτεχνικής θεωρίας. Ο τίτλος του βιβλίου της «Sexual Politics», θυμίζει την προσπάθεια του ψυχαναλυτή Βίλχεμ Ράιχ, όπου βάφτισε την Ψυχανάλυση του σε sex Pol.

Η Millet δεν διστάζει να ασκήσει κριτική στην ψυχανάλυση: η σύνδεση της γυναίκας με την έλλειψη δράσης, δείχνει ότι πίσω από την επιστήμη της ψυχανάλυσης, κυριαρχούν βαθιά ριζωμένες πατριαρχικές αντιλήψεις. Παράλληλα προσπαθεί να τονίσει την ιδέα που εισήγαγε η Ντε Μπουβουάρ ότι η γυναίκα αποτελεί μια πολιτισμική κατασκευή. (Αραμπατζής, Φιλοσοφία και φύλο, 2022)

9.6 Bahar Kilir Adlice And Isil Coklar Okutkan : Η Εκπροσώπηση Των Γυναικών Στον Κινηματογράφο

Οι Bahar Kilir Adlice και Isil Coklar Okutkan καταρτίζουν εκτεταμένα στοιχεία σχετικά με την εκπροσώπηση των γυναικών σε διάφορους ρόλους μέσα στην κινηματογραφική βιομηχανία, με επίκεντρο τις γυναίκες σκηνοθέτες.

Οι συγγραφείς παρέχουν το ιστορικό πλαίσιο, εντοπίζοντας το πρωτοποριακό έργο των πρώτων γυναικών σκηνοθετριών επισημαίνοντας παράλληλα τα αλλεπάλληλα εμπόδια που αντιμετώπισαν.

Προκλήσεις και εμπόδια: το άρθρο διερευνά τα εμπόδια και τις προκλήσεις που συναντούν οι γυναίκες σκηνοθέτες, όπως η προκατάληψη των φύλων και οι περιορισμένες ευκαιρίες για την επαγγελματική τους πρόοδο.

Το άρθρο τους «First encounter with the celluloid ceiling: female representation at a student film festival in Türkiye», αποκτά μια διεθνή προοπτική, εξετάζοντας τις εμπειρίες των γυναικών σκηνοθετριών από διάφορες χώρες. Η γυάλινη οροφή και η οριζόντια κάθετη διαστρωμάτωση είναι δύο έννοιες που προέκυψαν από προηγούμενες έρευνες σε αυτόν τον τομέα και βοηθούν

στην περιγραφή των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στο χώρο εργασίας (Okutkan, 2023).

Η Martha M. Lauzen χρησιμοποίησε τον όρο celluloid ceilling για να περιγράψει την υποεκπροσώπηση των γυναικών στη βιομηχανία ταινιών του Χόλιγουντ (Lauzen, M. 2023).

Αν και οι πρακτικές διακρίσεων με βάση το φύλο στη βιομηχανία του κινηματογράφου αποτελούν παγκόσμιο πρόβλημα, η εστίαση στις πολιτισμικές διαφορές θα φωτίσει τις προσπάθειες των χωρών να ενσωματώσουν το φύλο στις πολιτιστικές τους πολιτικές.

Τα ευρήματα έδειξαν ότι οι γυναίκες είχαν χαμηλότερη εκπροσώπηση από τους άνδρες ως παραγωγοί, σεναριογράφοι, σκηνοθέτες, κινηματογραφιστές, σύμβουλοι και τεχνικό προσωπικό.

Τα στατιστικά στοιχεία για τους πρωταγωνιστές αποκάλυψαν ότι μόνο το 28% των ταινιών είχαν έναν γυναικείο πρωταγωνιστικό χαρακτήρα που σημαίνει επίσης την εκπροσώπηση των γυναικών καθώς οι πρωταγωνιστές ήταν κατώτεροι των προσδοκιών (Okutkan, 2023).

Το Celluloid Ceilling αποτελεί μια πολύτιμη πηγή που φωτίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην βιομηχανία του κινηματογράφου καθώς και την πρόοδο που έχουν σημειώσει.

9.7 Karen Ross: Gender And Media

Το φύλο και τα μέσα ενημέρωσης, είναι ένα ευρύ θέμα και η Κάρεν Ρος έχει γράψει εκτενώς για τις διάφορες πτυχές αυτού του τομέα. Η Ross διερευνά πώς τα Μ. Μ. Ε απεικονίζουν και αντιπροσωπεύουν το φύλο. Παράλληλα συζητά για θέματα που σχετίζονται με τα στερεότυπα και την απεικόνιση των ρόλων των φύλων σε διάφορες μορφές μέσων, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ταινιών και της τηλεόρασης. Επιπλέον εξετάζει πώς το φύλο επηρεάζει την τηλεθέαση ή την ακροαματικότητα στα Μ. Μ. Ε. Ακόμη ασχολείται με τη συμμετοχή και την εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στην πρώτη γραμμή των μέσων μαζικής ενημέρωσης, εστιάζοντας σε ζητήματα όπως η πρόσβαση των γυναικών σε ηγετικούς ρόλους, όπως η σκηνοθεσία και το σενάριο. Πολλές μελέτες επικεντρώνονται στην στρεβλή εκπροσώπηση των γυναικών-μια πιο ποιοτική οπτική. Σε μια μιντιακή αναφοράν σε πολιτικούς ηγέτες της Νέας Ζηλανδίας οι Karen Ross και Margie Comrie, εντόπισαν υπόρρητες αναφορές στο φύλο και σε άλλα προσωπικά γνωρίσματα των γυναικών υποψηφίων, όχι όμως και των ανδρών ανθυποψηφίων τους (ΑΥΓΗ, 2023). Μάλιστα στην έρευνα για την ισότητα των φύλων στα Μ.

Μ. Ε, παρουσίασε το Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, είναι φανερό η υποεκπροσώπηση των ειδήσεων τόσο των κυπριακών, όσο και των ευρωπαϊκών μέσων ενημέρωσης, με την πρόοδο που καταγράφεται εδώ και δέκα χρόνια, να κινείται με βήμα σημειωτόν. Μάλιστα η Karen Ross σε διαδικτυακή σύνδεση, παρουσίασε ότι οι γυναίκες αποτελούν μόνο το 28% όσων φιλοξενούνται στις ειδήσεις. Το έργο της εμβαθύνει στη σχέση μεταξύ των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της ταυτότητας των φύλων, συζητώντας πώς το περιεχόμενο των μέσων μπορεί να επηρεάσει και να διαμορφώσει τις αντιλήψεις των ατόμων για τη δική τους έμφυλη ταυτότητα. Τέλος διερευνά τον ρόλο του ακτιβισμού των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην αμφισβήτηση και τον μετασχηματισμό της εκπροσώπησης των φύλων. (ΚΥΠΡΟΣ, 2021). Αυτό περιλαμβάνει προσπάθειες για την αντιμετώπιση της προκατάληψης και την προώθηση μιας θετικής αλλαγής. Η δουλειά της Karen Ross στον τομέα του φύλου και των μέσων ενημέρωσης είναι πολύπλευρη και συμβάλλει στη βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα μέσα ενημέρωσης αντανακλούν και διαμορφώνουν τις αντιλήψεις για το φύλο στην κοινωνία (ΑΥΓΗ, 2023).

9.8 Anneke Smelik

Η Anneke Smelik είναι μια εξέχουσα μελετήτρια στον τομέα του κινηματογράφου και των σπουδών φύλου. Ενώ το έργο της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, μία από τις βασικές πτυχές της συνεισφοράς της σχετικά με τον ρόλο των γυναικών στον κινηματογράφο περιλαμβάνει τη φεμινιστική κινηματογραφική θεωρία.

Η Smelik άσκησε επιρροή στην ανάπτυξη της φεμινιστικής θεωρίας του κινηματογράφου. Η δουλειά της εμβαθύνει στο πώς ο κινηματογράφος αντιπροσωπεύει τις γυναίκες, τις εμπειρίες τους και τους αγώνες τους. Smelik υποστηρίζει πως η φεμινιστική κινηματογραφική θεωρία επηρεασμένη από μια μεταδομιστική οπτική, πέρασε πέρα από την ανάγνωση του νοήματος μιας ταινίας στην ανάλυση των βαθύτερων δομών, που συγκροτούν το νόημα.

Το κύριο επιχείρημα ήταν πως η έμφυλη ή η σεξουαλική διαφορά είναι πρωταρχικής σημασίας για τη δημιουργία νοήματος σε μια ταινία (Οικονομίδης, 2022).

9.9 Janey Place: Women In Film Noir

Η Janey Place είναι γνωστή για το πρωτοποριακό της δοκίμιο «Women in Film Noir», στο οποίο ανέλυε τον ρόλο των γυναικών στο είδος του φιλμ νουάρ. Μερικές από τις βασικές πτυχές που πραγματεύεται περιλαμβάνουν την έννοια της

«Femme Fatale»: η Place συζήτησε τον περίπλοκο χαρακτήρα της femme fatale που συχνά απεικονίζεται ως μια σαγηνευτική και χειραγωγική γυναίκα. Εξέτασε πώς αυτοί οι χαρακτήρες αμφισβητούν τους παραδοσιακούς κανόνες φύλου και ενσωματώνουν τόσο τη δύναμη όσο και την εξουσία (PLACE, 1990).

Όμως η Place διερεύνησε πώς οι γυναίκες στο φιλμ νουάρ παρουσιάζονται συχνά και ως θύματα, υποκείμενα στη βία, την προδοσία και τις κοινωνικές προσδοκίες. Τόνισε δηλαδή παράλληλα και το εύθραυστο αυτών των χαρακτήρων. Ακόμα συζήτησε για την απεικόνιση της γυναικείας σεξουαλικότητας στο φιλμ νουάρ δίνοντας έμφαση στο πώς απεικονίζεται η γυναικεία σεξουαλική δράση σε αυτές τις ταινίες (PLACE, 1990).

Η Place υποστήριξε ότι το φιλμ νουάρ παρέχει έναν χώρο όπου οι γυναίκες μπορούν να αμφισβητήσουν τους παραδοσιακούς κανόνες και τις προσδοκίες των φύλων. Το είδος συχνά παρουσιάζει γυναίκες που αψηφούν τους συμβατικούς ρόλους και τις προσδοκίες.

Άρα, το δοκίμιο της Janey Places προσπάθησε να ρίξει φως στην πολυπλοκότητα των ρόλων των γυναικών στο φιλμ νουάρ και στο πώς το είδος ενισχύει αλλά και παράλληλα αμφισβητεί την παραδοσιακή δυναμική του φύλου (PLACE, 1990).

Η μελαχρινή κυρία, η γυναίκα αράχνη, η κακιά σαγηνεύτρια που δελεάζει τον άνθρωπο και επιφέρει την καταστροφή του είναι από τα παλαιότερα θέματα τέχνης, λογοτεχνίας, μυθολογίας και θρησκείας στον δυτικό πολιτισμό. Είναι τόσο παλιά όσο η Εύα και τόσο επίκαιρη όσο οι σημερινές ταινίες, τα κόμικς και τα μυθιστορήματα των δεκάρων. Αυτή και η αδερφή της (ή alter ego), η παρθένα, η μητέρα, η αθώα, αποτελούν τους δύο πόλους των γυναικείων αρχέτυπων. Το φιλμ νουάρ είναι μια αντρική φαντασία, όπως και το μεγαλύτερο μέρος της τέχνης. Έτσι η γυναίκα εδώ όπως και αλλού ορίζεται από τη σεξουαλικότητά της: η μελαχρινή κυρία έχει πρόσβαση σε αυτήν και η παρθένα όχι. Το ότι οι άνδρες δεν οριοθετούνται τόσο ντετερμινιστικά στην πολιτιστική και καλλιτεχνική τους απεικόνιση είναι ενδεικτικό της φαλλοκεντρικής πολιτισμικής άποψης: οι γυναίκες ορίζονται σε σχέση με τους άνδρες και η

κεντρική θέση της σεξουαλικότητας σε αυτόν τον ορισμό είναι το κλειδί για την κατανόηση της θέσης της γυναίκας στον πολιτισμό (PLACE, 1990).

Άρα, το δοκίμιο της Janey Place προσπάθησε να ρίξει φως στην πολυπλοκότητα των ρόλων των γυναικών στο φιλμ νουάρ και στο πώς το είδος ενισχύει αλλά και παράλληλα αμφισβητεί την παραδοσιακή δυναμική του φύλου (PLACE, 1990).

9.10 Harry Benshoff και Sean Griffin

Οι Harry Benshoff και Sean Griffin είναι μελετητές γνωστοί για τη συνεισφορά τους στον τομέα των σπουδών του queer κινηματογράφου. Μερικές από τις βασικές πτυχές της δουλειάς τους σχετικά με το queer σινεμά περιλαμβάνουν:

«Queer θεωρία και ταινία»: Οι Benshoff και Griffin διερευνούν πώς η queer θεωρία εφαρμόζεται στην ανάλυση της ταινίας. Εξετάζουν δηλαδή το πώς ο κινηματογράφος αντανakλά και αμφισβητεί τις παραδοσιακές έννοιες της σεξουαλικότητας και του φύλου.

«Αναπαράσταση και Ταυτότητα»: αναλύουν πώς απεικονίζονται οι queer χαρακτήρες και οι ταυτότητες στην ταινία, εξετάζοντας τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές αναπαραστάσεις, καθώς και την εξελισσόμενη φύση των queer ταυτοτήτων στον κινηματογράφο.

«Είδη και υποείδη»: συζητούν επίσης πώς τα queer θέματα και χαρακτήρες έχουν ενσωματωθεί σε διάφορες ταινίες, συμπεριλαμβανομένου του κινηματογράφου LGBTQ και του underground κινηματογράφου (James M. , 2006).

«Feminist and Intersectional Perspectives»: το έργο τους μπορεί να συνοψισθεί στο πώς το queer σινεμά διασταυρώνεται με τις φεμινιστικές και άλλες διατομεακές προοπτικές, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η φυλή, η τάξη και το φύλο.

«Πολιτισμικός και κοινωνικός αντίκτυπος»: διερευνούν πώς ο queer κινηματογράφος έχει επηρεάσει και επηρεαστεί από πολιτιστικές και κοινωνικές στάσεις απέναντι στην LGBTQ κοινότητα, ρίχνοντας παράλληλα φως στον ευρύτερο αντίκτυπο αυτών των ταινιών.

Για τους Harry Benshoff και Sean Griffin, τους συντάκτες του Queer Cinema, το queer ως έννοια είναι πιο αξιοσημείωτο για το εύρος του. Είναι ένας όρος-ομπρέλα που περιλαμβάνει αντιφρονούσες σεξουαλικές σχέσεις σε όλη την ιστορία και, πράγματι, τις ορίζει πιο παραγωγικά

από ό, τι είχαν ονομαστεί ποτέ στην εποχή τους: Το Queer μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει οποιαδήποτε σεξουαλικότητα που δεν ορίζεται ως ετεροφυλοφιλική αναπαραγωγική μονογαμία (James M. , 2006).

9.11 Oxford Handbook of Queer Cinema - Ronald Gregg και Amy Villarejo

Το Oxford Handbook of Queer Cinema των Ronald Gregg και Amy Villarejo είναι μια ολοκληρωμένη συλλογή από δοκίμια και γραπτά που εμβαθύνουν σε διάφορες πτυχές του queer σινεμά. Ακολουθούν μερικές από τις βασικές πτυχές που καλύπτονται σε αυτό το εγχειρίδιο:

«Ιστορική Επισκόπηση»: το εγχειρίδιο παρέχει μια ιστορική επισκόπηση του queer σινεμά. Θεωρητικά πλαίσια: διερευνά τα θεωρητικά θεμέλια των σπουδών του queer κινηματογράφου, συμπεριλαμβανομένων των συζητήσεων για βασικές έννοιες από τη θεωρία queer και πώς αυτές οι έννοιες εφαρμόζονται στην ανάλυση ταινιών (Villarejo).

«Είδος και ταυτότητα»: το εγχειρίδιο ασχολείται με τη διασταύρωση του queer κινηματογράφου με διαφορετικά είδη ταινιών καθώς και με τον τρόπο με τον οποίο αντικατοπτρίζεται ένα ευρύ φάσμα ταυτοτήτων και εμπειριών LGBTQ (Villarejo).

«Παγκόσμιες προοπτικές»: πιθανότατα περιλαμβάνει δοκίμια που παρέχουν παγκόσμιες προοπτικές για τον queer κινηματογράφο. Παράλληλα εξετάζει πώς τα queer θέματα διαφέρουν σε διάφορα πολιτιστικά και εθνικά πλαίσια (Villarejo).

«Queer κινηματογραφιστές»: το εγχειρίδιο περιλαμβάνει προφίλ και αναλύσεις επιφανών queer κινηματογραφιστών. Επιπλέον τονίζεται και η συμβολή τους στον κινηματογράφο. Πολιτιστικός και κοινωνικός αντίκτυπος: πιθανότατα συζητά τον πολιτιστικό και κοινωνικό αντίκτυπο του queer σινεμά, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου του στην αμφισβήτηση των κανόνων που διέπουν τον εμπορικό κινηματογράφο ως προς τις αναπαραστάσεις της σεξουαλικότητας στον κινηματογράφο. (Villarejo) (Antonio, 2021).

Εν κατακλείδι το Oxford Handbook of Queer Cinema, προκαλεί και επεκτείνει τον queer κανόνα, καλύπτει την εποχή του βωβού κινηματογράφου μέχρι τις μέρες μας και επικεντρώνεται στα μη δυτικά Μ. Μ. Ε (Villarejo).

9.12 Niall Richardson και Sadie Wearing

Ο Nial Richardson και ο Sadie Wearing έχουν συνεισφέρει στην μελέτη για το queer σινεμά, με ιδιαίτερη εστίαση στο έργο του Derek Jarman, ενός αξιοσημείωτου κινηματογραφιστή LGBTQ.

Από τις πρώτες μέρες των μελετών για τις γυναίκες και το φύλο, τα μέσα ενημέρωσης και ιδιαίτερα τα οπτικοακουστικά μέσα, όπως η τηλεόραση και ο κινηματογράφος, έπαιζαν κεντρικό ρόλο στην δείχνοντας πώς η αναπαράσταση του φύλου ασκεί σημαντική επιρροή στις ιδέες που έχουμε για τη θηλυκότητα και τον ανδρισμό. Μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης, διαμορφώνουμε φαντασίες και προσδοκίες για το τι συνιστά - ή τι πρέπει να αποτελεί - θηλυκό έναντι του αρσενικού και πώς αυτές οι δύο έννοιες πρέπει να ερμηνεύονται σε σχέση- ή σε αντίθεση - μεταξύ τους. Ένας σύγχρονος και όλο και πιο κορεσμένος από μέσα ενημέρωσης κόσμος, όπου νέα πρότυπα επικοινωνίας και νέα είδη και μορφές μέσων έχουν εμφανιστεί σύμφωνα με τις γραμμές του πιο παραδοσιακού οπτικοακουστικού διαμεσολαβούμενου περιεχομένου, παρέχει ένα κάπως νέο και σχετικά αδιαμφισβήτητο πεδίο μελέτης όσον αφορά την εκπροσώπηση του φύλου. Αυτό το σημαντικό θέμα είναι το θέμα του βιβλίου των Βρετανών μελετητών Niall Richardson και Sadie Wearing, «Gender in the Media». Το βιβλίο είναι το πιο πρόσφατο μιας σειράς που ονομάζεται «Βασικές ανησυχίες στις μελέτες των μέσων ενημέρωσης» (Palgrave Macmillan). Από μια γενική προοπτική, το βιβλίο παρέχει μια κριτική στάση για τις σύγχρονες αναπαραστάσεις των μέσων ενημέρωσης (Rudloff, 2014).

9.13 Carla Scarano D' Antonio: The Handmaids Tale

Αυτό το άρθρο αναλύει πώς η Offred η πρωταγωνίστρια του «Handmaids Tale» αναδομεί τον κατακερματισμένο εαυτό της μέσω της αφήγησης σε μια διαδικασία διαλογικής σκέψης που συνδέεται με διακειμενικές αναφορές. Αυτό συνεπάγεται μια διαδικασία μεταμόρφωσης που περιλαμβάνει τόσο το σώμα όσο και το μυαλό της και αποκαλύπτει κριτικά τον ρόλο που έχει το καθεστώς της ανατέθηκε (Antonio, 2021)

Το «The Handmaids Tale» είναι ένα δυστοπικό μυθιστόρημα που εξερευνά θέματα καταπίεσης, φύλου και εξουσίας.

Το μυθιστόρημα διαδραματίζεται στο εγγύς μέλλον στη Δημοκρατία της Gilead, μια θεοκρατική και συντηρητική κοινωνία. Το καθεστώς αυτό έχει αφαιρέσει τις πολιτικές

ελευθερίες του ατόμου και έχει θεσπίσει αυστηρούς κανόνες που διέπουν κάθε πτυχή της ζωής του.

Η γλώσσα της Άτγουντ είναι πειθαρχημένη, η φωνή της σωπαίνει και το σώμα της χρησιμοποιείται ως εμπόρευμα για να αναπαραχθεί σε μια ανησυχητική δυστοπική κοινωνία που προέκυψε από ένα ουτοπικό θρησκευτικό πείραμα (Antonio, 2021).

Η ιστορία του Ofreds προσφέρει διαφορετικές προτάσεις στην πορεία της αφήγησης. Η διακειμενική ανάγνωση αναδεικνύει την αναγκαιότητα επαναγραφής απόλυτων λόγων που δεν είναι ποτέ απόλυτες σε έναν διάλογο που αναιρεί τις διχοτομικές απόψεις. Την ιστορία αφηγείται η Offred, μια υπηρέτρια που ανήκει σε μια κατηγορία γυναικών που χρησιμοποιούνται για αναπαραγωγικούς σκοπούς. Περιγράφει τη ζωή της, τους αγώνες της και τις εμπειρίες της σε αυτή την καταπιεστική κοινωνία (Antonio, 2021).

Το κεντρικό θέμα είναι ο έλεγχος του γυναικείου σώματος με σκοπό την αναπαραγωγή. Υπηρέτριες όπως η Offred αναγκάζονται να κάνουν παιδιά για την άρχουσα τάξη και η γονιμότητά τους ελέγχεται αυστηρά.

Το βιβλίο διερευνά την απώλεια της προσωπικής αυτονομίας και της εξουσίας ιδιαίτερα για τις γυναίκες. Οι τελευταίες περιορίζονται σε ρόλους που βασίζονται στη γονιμότητα και την υπακοή τους στους άνδρες.

9.14 Sheryl Sandberg

Το «Lean in women, work and will to lead», είναι ένα βιβλίο της Sheryl Sandberg. Στο βιβλίο η συγγραφέας αναφέρεται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στον χώρο της εργασίας και προσφέρει ιδέες και συμβουλές για το πώς να ξεπεράσουν αυτές τις προκλήσεις. (Sandberay, 2013)

Το βασικό θέμα που θίγει είναι το χάσμα εμπιστοσύνης. Αναφέρεται στην έλλειψη αυτοπεποίθησης που βιώνουν πολλές γυναίκες, όπου υποτιμούν τις δικές τους ικανότητες και είναι λιγότερο πιθανό να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Ενθαρρύνει τις γυναίκες να αναγνωρίσουν τα δυνατά τους σημεία και να εκτιμήσουν τη συνεισφορά τους (Sandberay, 2013).

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς τα εξής: η Sandberg τονίζει τη σημασία της οικοδόμησης μιας υποστηρικτικής κοινότητας γυναικών που μπορούν να βοηθήσουν η μία την άλλη γενικότερα αλλά και πιο ειδικά στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Η λύση της Sandberay δηλαδή είναι να κρατήσει τις γυναίκες στο εργατικό δυναμικό. Το βιβλίο της εστιάζει σε στρατηγικές για να αποτρέψει τις γυναίκες να εγκαταλείψουν το εργατικό δυναμικό εστιάζοντας στην αλλαγή σε ατομικό επίπεδο (Sandberay, 2013).

9.15 Annamarie Jagoses: *Queer Theory An Introduction*

Το βιβλίο της Annamarie Jagoses «*Queer Theory: An Introduction*», είναι μια σημαντική μελέτη που εμβαθύνει στις βασικές πτυχές της queer θεωρίας. Εδώ είναι μερικές από τις βασικές πλευρές που καλύπτονται στο βιβλίο και αφορούν το ευρύτερο πεδίο της queer θεωρίας:

«Αποδόμηση των κανόνων»: η θεωρία Queer αμφισβητεί και αποδομεί τις παραδοσιακές νόρμες που σχετίζονται με το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Αμφισβητεί δηλαδή τις δυαδικές ταξινομήσεις και επιδιώκει να διαταράξει τις ετεροκανονικές δομές (Jagose, 1997).

«Η ρευστότητα και η πολυπλοκότητα της queer θεωρίας» : αναγνωρίζεται η ρευστή και πολύπλοκη φύση των ταυτοτήτων. Άρα τονίζεται ότι η σεξουαλική ταυτότητα και η ταυτότητα φύλου δεν είναι σταθερές αλλά υπάρχουν σε ένα φάσμα (Jagose, 1997).

«Επιτελεστικότητα»: η έννοια της επιτελεστικότητας που διαδόθηκε από την Τζούντιθ Μπάτλερ, είναι μια βασική πτυχή της queer θεωρίας. Διερευνά δηλαδή το πώς το φύλο και η σεξουαλικότητα είναι παραστατικές πράξεις και το πώς τα άτομα διαμορφώνουν το φύλο και την σεξουαλική τους ταυτότητα (Jagose, 1997).

Η queerness δεν δομείται μόνο κοινωνικά από παρεμβολές πιέσεων κάποιας αόριστης οντότητας που ονομάζεται ετερορρυθμιστική κοινωνία. Δημιουργείται στον ίδιο βαθμό γλωσσικά, καθώς η queerness που προκύπτει μπορεί να ενσωματωθεί και σε μια γλώσσα (Jagose, 1997).

Ακόμη το Queer δεν αναφέρεται απλώς σε κάποια μορφή ομοφυλοφιλίας ή αμφιφυλοφιλίας ή διαφορετικής σεξουαλικότητας. Αφορά την ίδια τη ζωή και τη χρήση της ανθρώπινης γλώσσας γενικά (Jagose, 1997).

9.16 Judith Halberstrams The Queer Art of Failure

Το βιβλίο της Judith Halberstrams: «The Queer Art of Failure», διερευνά διάφορες πτυχές της queer θεωρίας και τη σχέση της με την αποτυχία.

Ακολουθούν μερικές από τις βασικές πτυχές που συζητούνται στο βιβλίο: «The Queer Art of Failure».

Ο Halberstam υποστηρίζει ότι η ίδια η έννοια του queer συχνά θεωρείται ως μια μορφή αποτυχίας σε σχέση με τις κανονιστικές κοινωνικές προσδοκίες. Το βιβλίο εμβαθύνει στην απόρριψη των κανονιστικών δομών τόσο ως προς το φύλο και τη σεξουαλικότητα όσο και στο ευρύτερο πλαίσιο των κοινωνικών κανόνων και προσδοκιών.

Κατά τον συγγραφέα η αποτυχία είναι ένας παραγωγικός τρόπος κριτικής του καπιταλισμού και της ετεροκανονικότητας.

Ακόμα το queer απορρίπτει δυαδισμούς όπως το αρσενικό θηλυκό και το ομοφυλόφιλο ετερόφυλο. Επίσης επαναξιολογεί τα θέματα που αποκαλύπτει. Το βιβλίο σύμφωνα με τον δημιουργό του αποτελεί μια προκλητική, ξεκαρδιστική και διορατική μελέτη πολιτιστικών εκδηλώσεων αποτυχίας του καπιταλιστικού συστήματος (Halberstan, 2011).

9.17 Meg John Barker και Julia Scheele

Το βιβλίο «Queer History» παρέχει μια επισκόπηση της ιστορίας των queer ταυτοτήτων, από τους αρχαίους πολιτισμούς έως τους σύγχρονους χρόνους.

Διερευνά δηλαδή το πώς οι κατανοήσεις του φύλου και της σεξουαλικότητας έχουν εξελιχθεί κατά τη διάρκεια των αιώνων.

Τα βασικά θέματα που θίγουν στο βιβλίο τους είναι τα εξής:

«Σεξουαλικότητα και φύλο»: Ο Barker και ο Scheele συζητούν τις περίπλοκες σχέσεις μεταξύ σεξουαλικότητας και φύλου και πώς και τα δύο έχουν κατανοηθεί και κατηγοριοποιηθεί διαφορετικά μεταξύ των πολιτισμών διαφόρων χρονικών περιόδων.

«Βασικοί θεωρητικοί»: εισάγει βασικά πρόσωπα στην ανάπτυξη της queer θεωρίας όπως ο Michel Foucault, η Judith Butler και η Eve Kosofsky Sedgwick και διερευνά τη συμβολή τους στο πεδίο.

«Διατομεακότητα»: το βιβλίο πραγματεύεται τη διασταύρωση της θεωρίας queer με άλλες πτυχές της ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένης της φυλής, της τάξης και της αναπηρίας, τονίζοντας την πολυπλοκότητα των ζωντανών εμπειριών.

Το μη δυαδικό κίνημα για το φύλο χαιρετίζεται συχνά ως ένα νέο φαινόμενο με τους ανθρώπους να επισημαίνουν ιδιαίτερα την επανάσταση των φύλων στο Facebook το 2014 ως σημείο εκκίνησης της προσοχής του κοινού (Scheele, 2016).

9.18 Gender queer and Non Binary Genders - Meg John Barker

Αυτό το βιβλίο απευθύνεται στο αναδυόμενο πεδίο των genderqueer ή των μη δυαδικών φύλων - δηλαδή, άτομα που δεν ταυτίζονται ως άνδρες ή γυναίκες. Λαμβάνει υπόψη τις θεωρητικές, ερευνητικές, πρακτικές και ακτιβιστικές προοπτικές και περιγράφει μια βάση για καλή πρακτική κατά την εργασία με μη δυαδικά άτομα.

Η πρώτη ενότητα παρέχει μια επισκόπηση των ιστορικών, νομικών και ακαδημαϊκών πτυχών αυτού του φαινομένου. Η δεύτερη ενότητα διερευνά πώς η ψυχοθεραπευτική, ψυχολογική και ψυχιατρική θεωρία και πρακτική προσαρμόζονται σε ένα μη δυαδικό μοντέλο φύλου και η τρίτη ενότητα εξετάζει πτυχές που σχετίζονται με το σώμα, από την ενδοκρινολογία έως τη χειρουργική.

Αυτό το έργο θα απευθυνθεί σε ένα ευρύ αναγνωστικό κοινό, από επαγγελματίες που εργάζονται με μη δυαδικά άτομα - συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων, χειρουργών, κοινωνικών λειτουργών, νοσηλευτών, ψυχιάτρων, ενδοκρινολόγων, ψυχοθεραπευτών και συμβούλων, δικηγόρων και εργαζομένων στον τομέα της υγείας - έως ερευνητές που ενδιαφέρονται για τη μελέτη του φύλου ταυτότητας, σε φοιτητές και ακτιβιστές για το φύλο.

Το μη δυαδικό κίνημα των φύλων χαιρετίζεται συχνά ως ένα νέο φαινόμενο με τους ανθρώπους να επισημαίνουν ιδιαίτερα την επανάσταση του φύλου στο Facebook (Barker, 2017).

9.19 Sara Ahmed

Το βιβλίο της Sara Ahmed Queer «Art and Culture», περιλαμβάνει συζήτηση για τη λογοτεχνία, τον κινηματογράφο και την ποπ κουλτούρα, δείχνοντας πώς αυτές οι μορφές τέχνης έχουν συμβάλει στην εξερεύνηση και την αναπαράσταση των queer εμπειριών.

Η συγγραφέας υπογραμμίζει τη σημασία του ακτιβισμού, της συμμαχίας και της συμμετοχής στον συνεχιζόμενο αγώνα για τα queer δικαιώματα και την αποδοχή.

Η Ahmed γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ φαινομενολογίας και της queer θεωρίας, εξετάζοντας πώς οι βιωμένες εμπειρίες και αντιλήψεις διασταυρώνονται με τις queer ταυτότητες και υποκειμενικότητες.

Ακόμη το βιβλίο εστιάζει στην έννοια του προσανατολισμού ως μέσο κατανόησης του τρόπου με τον οποίο τα σώματα και οι ταυτότητες βρίσκονται στο χώρο και το χρόνο.

Επιπλέον πραγματεύεται τα θέματα της αποξένωσης και του ανήκειν διαπιστώνοντας πως τα queer άτομα μπορεί να αισθάνονται μια αίσθηση αποξένωσης σε κανονιστικούς χώρους.

Τέλος το βιβλίο συζητά το πώς η χωρική δικαιοσύνη ως έννοια, συμβάλλει στην δημιουργία περιεκτικών και επιβειβαιωτικών χώρων για τα queer άτομα. Χαρακτηριστικά αναφέρει:

Τι σημαίνει να είσαι προσανατολισμένος; Πώς γίνεται να βρίσκουμε το δρόμο μας σε έναν κόσμο που αποκτά νέα σχήματα, ανάλογα με την κατεύθυνση που στρίβουμε; Αν ξέρουμε πού βρισκόμαστε, όταν στρίβουμε προς τα εκεί ή προς τα εκεί, τότε είμαστε προσανατολισμένοι. Έχουμε τον προσανατολισμό μας. Ξέρουμε τι πρέπει να κάνουμε για να φτάσουμε σε αυτό το μέρος ή σε εκείνο. Το να είμαστε προσανατολισμένοι σημαίνει επίσης να είμαστε προσανατολισμένοι προς ορισμένα αντικείμενα, εκείνα που μας βοηθούν να βρούμε το δρόμο μας. Αυτά είναι τα αντικείμενα που αναγνωρίζουμε, έτσι ώστε όταν τα αντικρίζουμε, να ξέρουμε προς ποια κατεύθυνση κοιτάμε (Ahmed, Queer Art and Culture, 2006).

Το ενδιαφέρον μου για αυτό το ευρύ ζήτημα του προσανατολισμού υποκινείται από ένα ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο ζήτημα του σεξουαλικού προσανατολισμού. Τι σημαίνει η σεξουαλικότητα να βιώνεται ως προσανατολισμένη; Τι διαφορά έχει σε τι ή σε ποιον προσανατολιζόμαστε προς την ίδια την κατεύθυνση της επιθυμίας μας; Εάν ο προσανατολισμός είναι θέμα του τρόπου διαμονής μας στο διάστημα, τότε ο σεξουαλικός προσανατολισμός μπορεί

επίσης να είναι θέμα κατοικίας, του τρόπου με τον οποίο κατοικούμε στους χώρους και με ποιον ή με τι κατοικούμε στους χώρους. Τι θα σήμαινε για τις queer μελέτες αν θέταμε το ερώτημα του σεξουαλικού προσανατολισμού ως φαινομενολογικό ερώτημα; (Ahmed, *Queer Art and Culture*, 2006)

Δεδομένου αυτού, η φαινομενολογία δίνει έμφαση στη βιωμένη εμπειρία της κατοίκησης σε ένα σώμα, ή αυτό που ο Έντμουντ Χούσερλ αποκαλεί το ζωντανό σώμα (Leib). Η φαινομενολογία μπορεί να προσφέρει μια πηγή για queer μελέτες στο βαθμό που τονίζει τη σημασία της βιωμένης εμπειρίας, την πρόθεση της συνείδησης, τη σημασία της εγγύτητας ή του τι είναι έτοιμο να παραδοθεί και το ρόλο των επαναλαμβανόμενων και συνηθισμένων ενεργειών στη διαμόρφωση των σωμάτων και των κόσμων (Ahmed, *Queer Art and Culture*, 2006).

9.20 Carolyn M Byerly: The Geography of Women and Media Scholarship

Στο άρθρο της η Carolyn M Byerly αναφέρεται στο γεγονός ότι οι περισσότερες έρευνες για την αναπαράσταση των γυναικών μέσω ενημέρωσης αφορούν τα στερεότυπα των γυναικών που έχουν διαποτίσει την εικόνα της λαϊκής κουλτούρας για δεκαετίες (Byerly, 2012).

Παράλληλα εκδηλώνει την ανησυχία της για την ανδρική ιδεολογία που με διάφορους τρόπους εκδηλώνεται στα πολιτιστικά προϊόντα με την πάροδο των χρόνων, παρά τα ενεργά γυναικεία λαϊκά κινήματα που την αμφισβητούν και τη φεμινιστική επιστήμη που αποκαλύπτει την παρουσία της (Byerly, 2012).

9.21 Dreaming of Electric Femmes Fatales: Ridley Scott's Blade Runner: Final Cut and images of Women in Film Noir.

Η αναπαράσταση γυναικών από το «Blade Runners» μπορεί να ερμηνευθεί ως αναφορά στην αναπαράσταση γυναικών στο φιλμ νουάρ (Zeitz, 2007).

Στο δοκίμιό τους «Blade Runner and Genre», η Susan Doll και ο Greg Faller κατηγοριοποιούν το Blade Runner ως πολυγονιδιακή ταινία, ως συνδυασμό φιλμ νουάρ και επιστημονικής φαντασίας.

Ωστόσο, η Doll και η Faller κάνουν επίσης θεματικές δηλώσεις στις οποίες εμπλέκεται ένας ερευνητής, ο οποίος μερικές φορές είναι ένας ντετέκτιβ, μια διεφθαρμένη αυθεντία, καθώς και μια εικόνα γυναικών που συνήθως συνδέονται με το ρόλο των femme fatales ή των λυτρωτών (Zeitz, 2007).

9.22 Ann Kaplan The Place of Women in Film Noir

Οι γυναίκες του φιλμ νουάρ τοποθετούνται στη θέση της Σφίγγας, μυστηριώδεις, απαίσιες και προκλητικές για τους άνδρες, αλλά τους ανατίθεται μια θέση εκτός της σειράς της ταινίας.

Αν και το φιλμ νουάρ μπορεί να ονομαστεί φαλλοκεντρικό, καθώς καθορίζει τις γυναίκες ως προς τη σεξουαλικότητά τους και την ετερότητά τους προς τους άνδρες, παράλληλα περιγράφει μια από τις λίγες περιόδους του κινηματογράφου στις οποίες οι γυναίκες είναι ελκυστικές, όχι στατικά σύμβολα, αλλά έξυπνες και ισχυρές (Kaplan, The place of women in film noir, 1978). Συμπερασματικά, μπορεί να συνοψιστεί ότι το φιλμ νουάρ οπτικοποιεί τη μοιραία γυναίκα ως ανεξάρτητη και σεξουαλική, αλλά τελικά τιμωρεί τη σεξουαλικότητα και την ανεξαρτησία της (Kaplan, The place of women in film noir, 1978).

Στο Blade Runner, όλες οι γυναίκες είναι αντίγραφα που σημαίνει ενσαρκώσεις του μη ανθρώπινου άλλου. Εν κατακλείδι, όπως τα περισσότερα φιλμ νουάρ, το Blade Runner παρουσιάζει τις γυναίκες ως αινιγματικές, αλλά καθιστά τη σεξουαλικότητά τους καταστροφική (Kaplan, The place of women in film noir, 1978)

9.23 Andrada Fatu Tutoveanu: Women in film noir

Ως εκ τούτου, το φιλμ νουάρ ανακυκλώνει τη μελαγχρινή κυρία, τη γυναίκα-αράχνη, την κακιά σαγηνεύτρια που εξοντώνει τον άνθρωπο και επιφέρει την καταστροφή του. Το παραπάνω μοτίβο, αποτελεί ένα από τα παλαιότερα θέματα τέχνης, λογοτεχνίας, μυθολογίας και θρησκείας στον δυτικό πολιτισμό (Tutoveanu, 2022).

Όσο για τη «Ρεβέκα», ο συγγραφέας λέει ότι είναι μια μυστηριώδης θεά, ένα είδος θηλυκής deus abscondity που αρνείται να αποκαλύψει τον εαυτό της, παρόλο που νοείται ως παρούσα και τιμωρεί μόνο την προσπάθεια αντιγραφής του imago dei (Tutoveanu, 2022).

Ο κινηματογράφος έχει συμβάλει στη δημιουργία μύθων μέσω των εμβληματικών γυναικείων αναπαραστάσεων, είτε εικαστικών είτε υπαινικτικών, είτε μέσω των άλλων κινηματογραφικών του μέσων.

Το αμερικανικό φιλμ νουάρ οριοθετείται ξεκάθαρα μετατρέποντας τις γυναίκες σε ένα αντικείμενο του διάσημου ανδρικού βλέμματος (Tutoveanu, 2022).

Τόσο απειλητικό όσο και αγγελικό και ως εκ τούτου βαθιά αμοραλικό με ένα φωτοστέφανο και φωτός και σκότους. Αυτές οι κινηματογραφικές απεικονίσεις ανακυκλώνουν μια ολόκληρη σειρά μυθολογικών και θρησκευτικών προτύπων, από αρχαίες θεές μέχρι βιβλικούς αγγέλους ή αμαρτωλούς (Tutoveanu, 2022).

10 Πίνακες Και Διαγράμματα

10.1 Πίνακας 1 : Ταινίες Που Μελετήθηκαν (Αύξουσα Χρονολογική Σειρά)

Title	Year	Director
The Cabinet of Dr Caligari	1920	Robert Wiene
Nosferatu	1922	F. W. Murnau
October	1928	Eisenstein
Que viva Mexico!	1930	Eisenstein
Rebecca	1940	Alfred Hitchcock
Citizen Kane	1941	Welles
Suspicion	1941	Alfred Hitchcock
Magnificent Ambersons	1942	Welles
Double Indemnity	1944	Billy Wilder
Mildred Pierce	1945	Michael Curtiz
Roma città aperta	1945	Rosellini
Gilda	1946	Billy Wilder
Notorious	1946	Alfred Hitchcock
The Killers	1946	Don Siegel
The postman always rings twice	1946	Tay Garnett
Lady from Shanghai	1947	Welles
Late Spring	1949	Yasujiro Ozu
The Last Mission	1949	Maria Plyta
Rashomon	1950	Kurosawa
The She-Wolf	1951	Maria Plyta
Eva	1953	Maria Plyta
When Cranes Fly	1957	Mikhail Kalatozov
Equinox Flower	1958	Yasujiro Ozu
Throne of Blood	1958	Kurosawa
Vertigo	1958	Alfred Hitchcock
The Island of Silence	1959	Lila Kourkoulakou
La Ciociara	1960	Vittorio de Sica
O Lustrakos	1960	Maria Plyta
Psycho	1960	Alfred Hitchcock
Dream Neighborhood	1961	Lila Kourkoulakou
Through a Glass Darkly	1961	Bergman
Autumn Afternoon	1962	Yasujiro Ozu
Cleo from 5 to 7	1962	Agnes Varda

Mama Roma	1962	Pasolini
Vivre Sa vie	1962	Jean-Luc Godard
Mahanagar	1963	Yasujiro Ozu
The Silence	1963	Bergman
Charulata	1964	Satyajit Ray
Marnie	1964	Alfred Hitchcock
The Umbrellas of Cherbourg	1964	Jacques Demy
Juliet of the spirits	1965	Fellini
Red Beard	1965	Kurosawa
Andrei Rublev	1966	Andrei Tarkovsky
Eleftherios Venizelos	1966	Lila Kourkoulakou
Persona	1966	Bergman
Cries and Whispers	1972	Bergman
The Godfather	1972	Coppola
Ioannis o Vaios	1973	Tonya Marquetaki
Alice Doesn't Live Here Anymore	1974	Scorsese
Fear Eats the Soul	1974	Fassbinder
Scenes from a Marriage	1974	Bergman
Zal Diman	1975	Chantal Akerman
Julia	1977	Fred Zinnemann
Autumn Sonata	1978	Bergman
Marriage of Maria Braun	1978	Fassbinder
Norma Rae	1979	Martin Ritt
Nostalgia	1983	Andrei Tarkovsky
The Honor of Love	1984	Tonya Marquetaki
No End	1985	Kieslowski
The Color Purple	1985	Spielberg
Vagabond	1985	Agnes Varda
Peggy Sue Got Married	1986	Coppola
Law of Desire	1987	Pedro Almodovar
The Accused	1988	Jonathan Kaplan
Working Girl	1988	Mike Nichols
Raise the Red Lantern	1991	Zhang Yimou
The Age of Innocence	1993	Scorsese
The Tree and the Swing	1993	Maria Vardoulaki
Three Colors Blue	1993	Kieslowski
Burnt by the Sun	1994	Nikita Mikhalkov
The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert	1994	Stephan Elliott
Erin Brockovich	2000	Steven Soderbergh

The Gleaners and I	2000	Agnes Varda
Artificial Intelligence	2001	Spielberg
Charlotte Gray	2001	Gillian Armstrong
Mullholland Drive	2001	David Lynch
Bend it like Beckham	2002	Gurinder Chadha
Mona Lisa Smile	2003	Mike Newell
The Return	2003	Andrey Zvyagintsev
Bad Education	2004	Pedro Almodovar
Iron Jawed Angels	2004	Katja von Garnier
The Brides	2004	Pantelis Voulgaris
Brokeback Mountain	2005	Ang Lee
North Country	2005	Niki Caro
Death Proof	2007	Tarantino
Persepolis	2007	Paronnaud and Satrapi
XXY	2007	Lucia Puenzo
A Woman's Way	2009	Panos Koutras
Black Field	2009	Vardis Marinakis
Dogtooth	2009	Yorgos Lanthimos
Land Girls	2009	Roland Moore
Strella	2009	Panos Karkanevatos
Attenberg	2010	Athina Rachel Tsangari
Elena	2011	Andrey Zvyagintsev
Blue Is the Warmest Color	2013	Abdellatif Kechiche
Little England	2013	Pantelis Voulgaris
A Girl at my Door	2014	July Jung
Leviathan	2014	Andrey Zvyagintsev
Pasolini	2014	Abel Ferrara
Xenia	2014	Panos Koutras
Mustang	2015	Deniz Gamze Erguven
Nancy Corrigan	2015	Speirbhean Acla
Suffragette	2015	Sarah Gavron
Tales of three cities	2015	Mabel Cheung
Lipstick under my Burkha	2016	Alankrita Shrivastava
Thanks for Dancing	2016	Oskar Dahlsbakken
The Handmaiden	2016	Park Chan-wook
The Handmaiden	2016	Park Chan-wook
4.1 Miles	2017	Daphne Matziaraki
A Fantastic Woman	2017	Sebastian Lelio
Call Me by Your Name	2017	Luca Guadagnino

Noora	2017	Tommy Naes
Bohemian Rhapsody	2018	Bryan Singer
Colette	2018	Wash Westmoreland
Parasite	2019	Bong Joon-ho
Enfant Terrible	2020	Oskar Roehler
My Father Marianne	2020	Martin Klinberg
Zuhug Daughters	2021	Laurentia Genske, Robin Humboldt
A Small Light	2023	Joan Rater-Tony Phelan
Ecdysis	2023	Panos Sifakis
Empty Hug	2023	Rachel Samonidou
Fonissa	2023	Eva Nathena
Mother is Cooking Potatoes	2023	Maria Christopoulou
The Blacklight Room	2023	Panos Koutelas
The Melita Show The Movie	2023	Menelaos Siafakas

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι ταινίες που αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας στην παρούσα εργασία κατά αύξουσα χρονολογική σειρά. Παρατίθεται επίσης το όνομα του σκηνοθέτη.

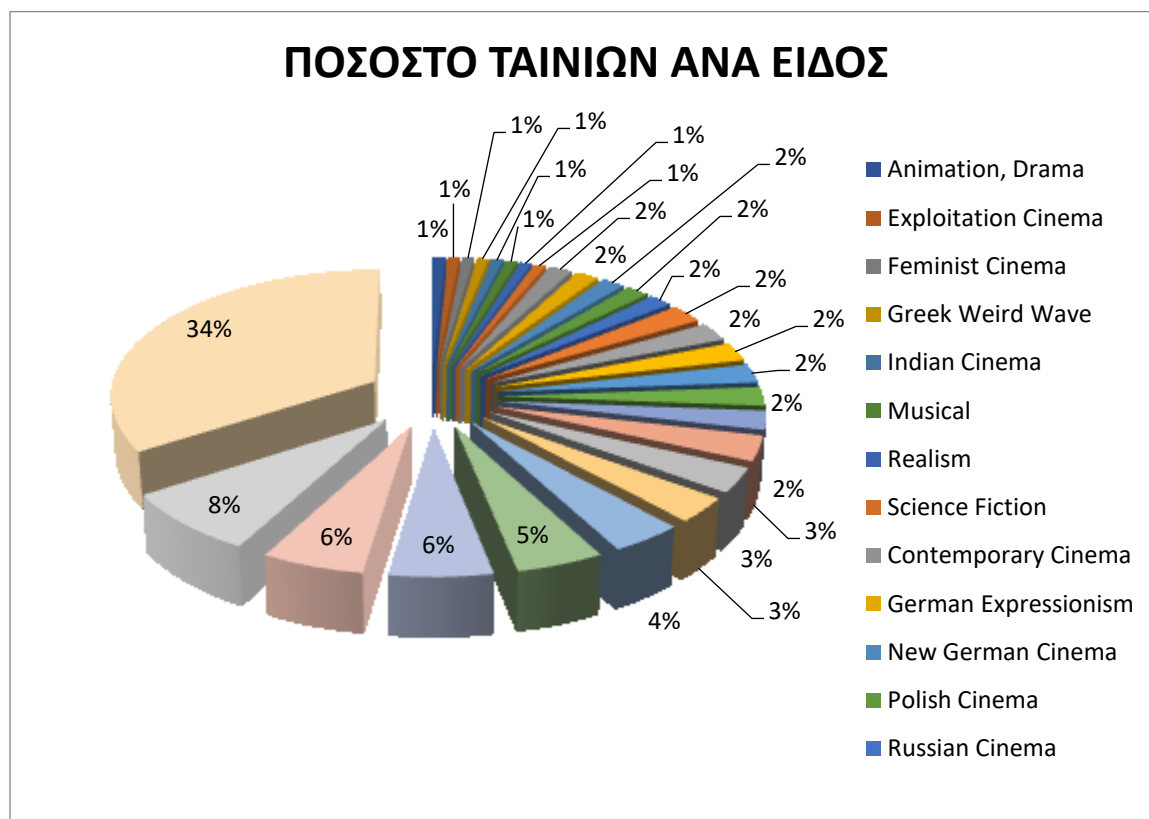
10.2 Πινάκας 2 : Ταινίες Ανά Είδος

Genre	Number of Movies	Of Which Awarded
American Cinema	3	2
Animation, Drama	1	1
Comedy-Drama	4	2
Contemporary Cinema	2	1
Documentary	3	1
Drama	43	17
Drama, Thriller	3	2
Experimental	6	0
Exploitation Cinema	1	0
Feminist Cinema	1	0
Film Noir	7	1
French New Wave	4	2
German Expressionism	2	0
Greek Weird Wave	1	1
Historical Drama	5	1
Indian Cinema	1	0

Italian Neorealism	3	1
Japanese Cinema	7	1
Musical	1	1
New German Cinema	2	1
Polish Cinema	2	1
Psychological Drama	10	4
Romance	3	3
Russian Cinema	2	2
Soviet Cinema	3	0
Surrealism	4	2
Realism	1	1
Science Fiction	1	1
Total	126	49

Στον Πίνακα 2 καταγράφονται οι ταινίες που πρωταγωνίστησαν στην παρούσα μελέτη, ανά είδος καθώς επίσης και πόσες από αυτές βραβεύτηκαν. Όπως θα δούμε παρακάτω, εκ πρώτης όψεως υπάρχει κάποια συσχέτιση μεταξύ των βραβευμένων ταινιών, της χρονολογίας, του φύλου του σκηνοθέτη και του θέματος της ταινίας. Όπως εύκολα συμπεραίνει κανείς, οι ταινίες δράματος πλειοψηφούν. Αυτό συμβαίνει, αφενός μεν επειδή η κατηγορία «δράμα» είναι αρκετά γενική, αφετέρου δε, γιατί σε αυτό το είδος ταινιών θίγονται πιο έντονα οι κοινωνικές και έμφυλες διακρίσεις. Παράλληλα είναι διάχυτη και η ευαισθησία σε θέματα κοινωνικού προβληματισμού.

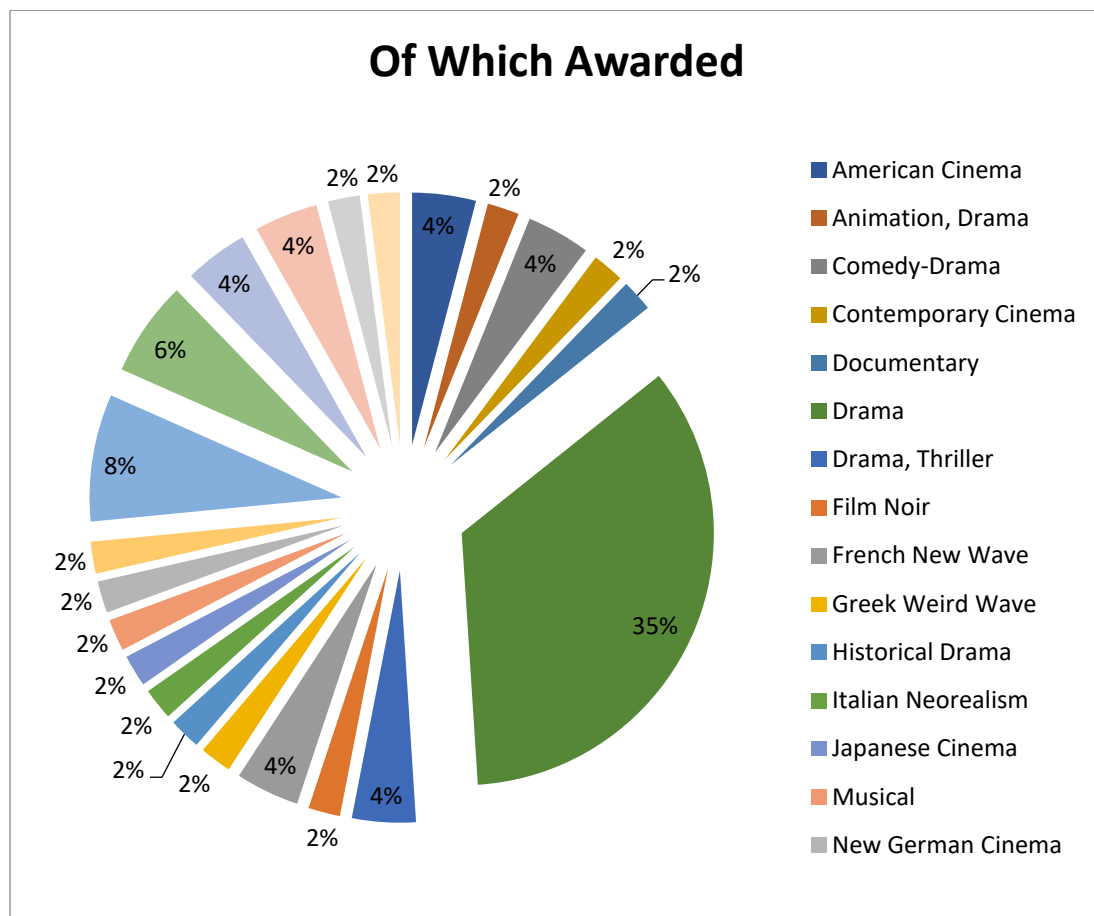
10.3 Γράφημα 1: Ποσοστό Ταινιών Ανά Είδος

Εδώ (Γράφημα1), φαίνεται σε μορφή γραφήματος η ποσοστιαία απεικόνιση ταινιών ανά είδος που αναλύθηκαν στην παρούσα μελέτη. Στο υπόμνημα δεν συμπεριλαμβάνεται το είδος «δράμα» καθώς αποτελεί, όπως αναφέρθηκε το μεγαλύτερο ποσοστό των ταινιών.

10.3.1

10.4 Γράφημα 2 : Ποσοστό Βραβευμένων Ταινιών Ανά Είδος

Στο γράφημα 2 εικονίζεται το ποσοστό των βραβευμένων ταινιών ανά είδος. Όπως είναι φυσικό οι περισσότερες βραβευμένες ταινίες ανήκουν στο είδος «δράμα», καθώς αυτό το είδος αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό των ταινιών ανά είδος.

10.5 ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : ΤΑΙΝΙΕΣ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΩΝ ΤΑΙΝΙΩΝ

Genre	Number of Movies	Awarded
American Cinema	3	2
Animation, Drama	1	1
Comedy-Drama	4	2
Contemporary Cinema	2	1
Documentary	3	1
Drama	43	17
Drama, Thriller	3	2
Experimental	6	0
Exploitation Cinema	1	0
Feminist Cinema	1	0
Film Noir	7	1
French New Wave	4	2
German Expressionism	2	0
Greek Weird Wave	1	1
Historical Drama	5	1
Indian Cinema	1	0
Italian Neorealism	3	1
Japanese Cinema	7	1
Musical	1	1
New German Cinema	2	1
Polish Cinema	2	1
Psychological Drama	10	4
Romance	3	3
Russian Cinema	2	2
Soviet Cinema	3	0
Surrealism	4	2
Realism	1	1
Science Fiction	1	1
Total	126	49

Στον Πίνακα 3 παρατίθενται οι ταινίες ανά είδος και με βάση την αποδοχή που είχαν.

Ο πίνακας αυτός αποτελεί συμπλήρωμα στο παραπάνω γράφημα.

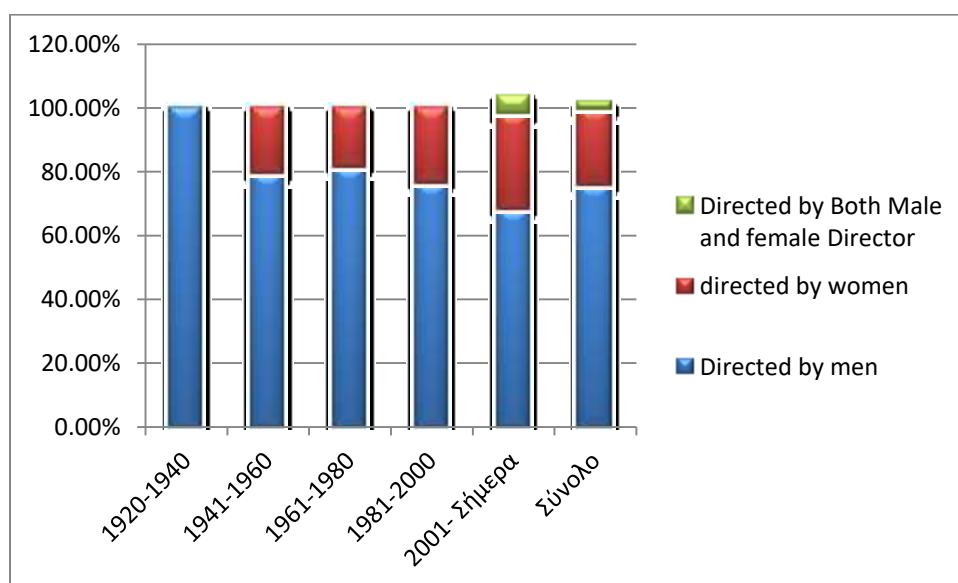
10.6 Πινάκας 4 : ταινίες ανά δεκαετία με διάκριση το φύλο του σκηνοθέτη :

Total number of movies per decade and gender of director			
Decade	Gender of Director	Total Number of Movies per Decade	Number of Movies Directed per decade /gender
1920-1940	Male	6	out of 6
1920-1940	Female	0	out of 6
1941-1960	Male	19	out of 24
1941-1960	Female	5	out of 24
1961-1980	Male	20	out of 25
1961-1980	Female	5	out of 25
1981-2000	Male	13	out of 17
1981-2000	Female	4	out of 17
2001- Σήμερα	Male	34	out of 52
2001- Σήμερα	Female	16	out of 52
2001- Σήμερα	male and Female	2	out of 52

10.6.1

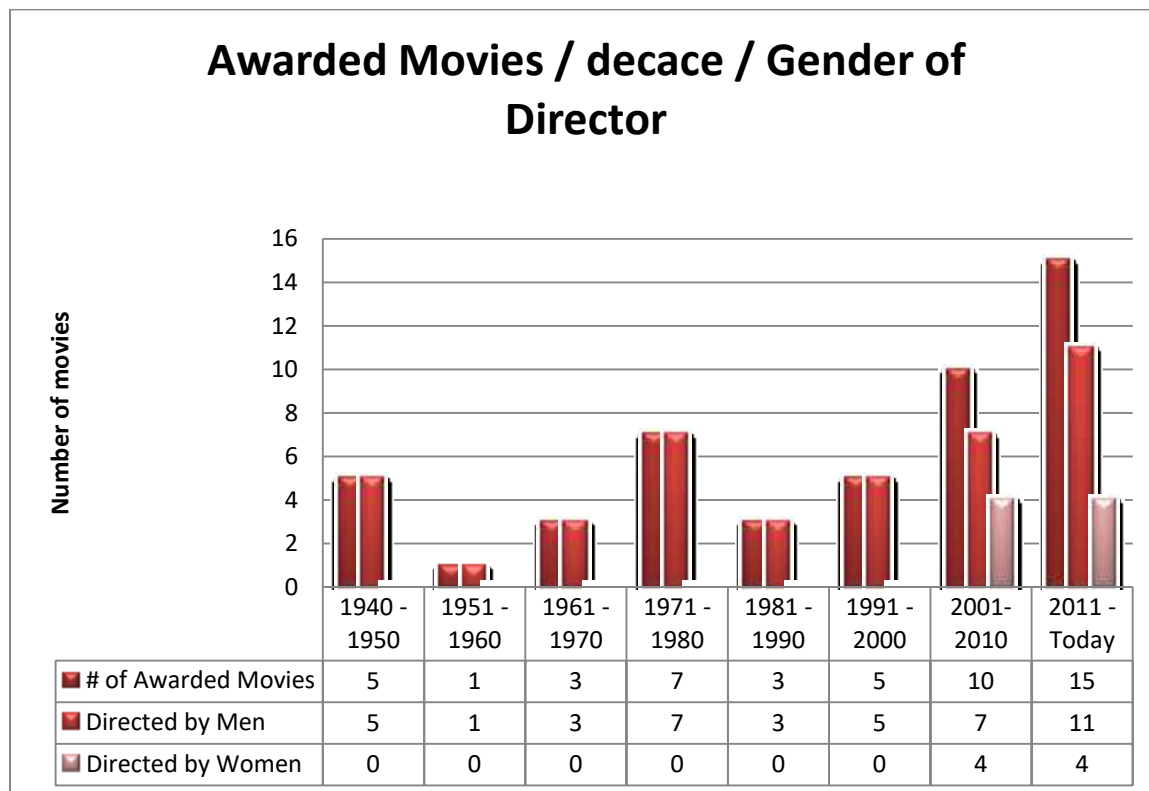
Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται οι ταινίες με βάση το φύλο του σκηνοθέτη και την δεκαετία. Αν και υπάρχει έντονη η αντρική κυριαρχία, εντούτοις παρήγορο είναι το γεγονός ότι από τη δεκαετία του '60 και μετά υπάρχει μια σταδιακή άνοδος στην εκπροσώπηση των γυναικών στον χώρο της σκηνοθεσίας.

10.7 Γράφημα 3 : Ποσοστό Σκηνοθεσίας ανά Φύλο

Στο γράφημα 3 απεικονίζεται το ποσοστό σκηνοθεσίας ανά φύλο και δεκαετία. Όσο πλησιάζουμε στην σύγχρονη εποχή τόσο το ποσοστό γυναικείας εκπροσώπησης αυξάνεται. Πρόκειται για ένα πολύ παρήγορο και αισιόδοξο συμπέρασμα, καθώς καθρεφτίζει μια τάση εξομάλυνσης των έμφυλων διακρίσεων.

10.8 Γράφημα 4 : Ποσοστό Βραβευμένων Ταινιών Ανά Φύλο Και Δεκαετία

Παρομοίως στο γράφημα 4, παρατηρείται μια αυξητική τάση ανά δεκαετία ως προς την γυναικεία εκπροσώπηση στον τομέα της σκηνοθεσίας, που συνοδεύεται από αναγνωρισιμότητα και βραβεύσεις. Εδώ φαίνεται η συσχέτιση μεταξύ φύλου και βραβευμένων ταινιών. Από τη δεκαετία του 1950 μέχρι και το 2000 και παρότι υπήρξαν αρκετές ταινίες που σκηνοθετήθηκαν από γυναίκες, όπως φαίνεται στο γράφημα 3, οι βραβεύσεις στις ταινίες τους παρουσιάζονται με ανοδική τάση από το 2001 και μετά.

10.9 Πινάκας 5 : Βραβευμένες Ταινίες Έμφυλων Διακρίσεων

Title	Award	Director
Suspicion	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1941)	Alfred Hitchcock
Mildred Pierce	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1946)	Michael Curtiz
La Ciociara	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1961)	Vittorio de Sica
Alice Doesn't Live Here Anymore	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1975)	Scorsese
Autumn Sonata	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1979)	Bergman
Norma Rae	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1980)	Martin Ritt
The Color Purple	Academy Award for Best Actress in a Supporting Role (1986)	Spielberg
The Accused	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (1989)	Jonathan Kaplan
Erin Brockovich	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (2001)	Steven Soderbergh
North Country	Academy Award for Best Actress in a Leading Role (2006)	Niki Caro

Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει την εξής ιδιομορφία: αν και η αντρική κυριαρχία στην σκηνοθεσία ταινιών έμφυλων διακρίσεων είναι αναμφισβήτητη, εντούτοις η γυναικεία εκπροσώπηση είναι καταλυτική. Κι αυτό γιατί οι ταινίες αυτές διακρίθηκαν και βραβεύτηκαν χάρη στην αριστοτεχνική ερμηνεία γυναικών ηθοποιών.

10.10 Πινάκας 6 : Βραβευμένες Ταινίες με Επίκεντρο τις Έμφυλες και Κοινωνικές Διακρίσεις:

Title	Portrayal of Women	Year	Director
Rebecca	Protagonist portrayed as psychologically complex	1940	Alfred Hitchcock
Suspicion	Protagonist portrayed with suspicion and psychological tension	1941	Alfred Hitchcock
Citizen Kane	Complex portrayal of female characters	1941	Welles

Mildred Pierce	Strong, independent female protagonist	1945	Michal Curtiz
Rashomon	Various perspectives on a crime, complex portrayal of women	1950	Kurosawa
La Ciociara	Women's experiences in wartime	1960	Vittorio de Sica
Through a Glass Darkly	Exploration of mental illness and family dynamics	1961	Bergman
Vivre Sa vie	Exploration of a woman's life and choices	1962	Jean-Luc Godard
The Umbrellas of Cherbourg	Unique musical and romantic portrayal	1964	Jacques Demy
Cries and Whispers	Intense exploration of sisterhood and relationships	1972	Bergman
The Godfather	Limited portrayal of women in a male-dominated narrative	1972	Coppola
Alice Doesn't Live Here Anymore	Exploration of a woman's journey and independence	1974	Scorsese
Fear Eats the Soul	Cross-cultural relationship and societal prejudices	1974	Fassbinder
Julia	Portrays a woman's fight for justice and independence	1977	Fred Zinnemann
Autumn Sonata	Complex exploration of mother-daughter relationship	1978	Bergman
Norma Rae	Portrays a woman's fight for workers' rights	1979	Martin Ritt
The Color Purple	Depiction of African-American women's struggles	1985	Spielberg
The Accused	Legal drama portraying sexual assault and legal justice	1988	Jonathan Kaplan
Working Girl	Exploration of ambition and workplace dynamics	1988	Mike Nichols
The Age of Innocence	Portrays societal expectations and love in high society	1993	Scorsese
Three Colors Blue	Emotional exploration of grief and healing	1993	Kieslowski
The Adventures of Priscilla...	Comedy-drama exploring gender and identity	1994	Stephan Elliott

Burnt by the Sun	Soviet-era drama portraying love and betrayal	1994	Nikita Mikhalkov
Erin Brockovich	True story of a legal assistant fighting environmental issues	2000	Steven Soderbergh
Artificial Intelligence	Sci-fi drama exploring the relationship between humans and AI	2001	Spielberg
Mulholland Drive	Surreal exploration of Hollywood and female identity	2001	David Lynch
The Return	Mystery-thriller exploring the impact of an absent father	2003	Andrey Zvyagintsev
Bad Education	Drama exploring abuse, identity, and societal expectations	2004	Pedro Almodovar
North Country	Legal drama portraying workplace harassment and discrimination	2005	Niki Caro
Brokeback Mountain	Romance drama exploring societal and personal conflicts	2005	Ang Lee
XXY	Drama exploring intersex identity and relationships	2007	Lucia Puenzo
Persepolis	Animated exploration of a woman's coming-of-age story	2007	Paronnaud and Satrapi
Dogtooth	Greek Weird Wave, exploration of control and isolation	2009	Yorgos Lanthimos
Attenberg	Coming-of-age drama with a unique portrayal of sexuality	2010	Athina Rachel Tsangari
Elena	Social realism, exploration of class and family dynamics	2011	Andrey Zvyagintsev
Blue Is the Warmest Color	Exploration of love and identity, controversy over explicit scenes	2013	Abdellatif Kechiche
Leviathan	Russian drama exploring corruption and power dynamics	2014	Andrey Zvyagintsev
A Girl at my Door	Drama portraying social issues and unconventional relationships	2014	July Jung
Pasolini	Drama exploring the life and death of filmmaker Pasolini	2014	Abel Ferrara
Mustang	Drama exploring the challenges faced by young Turkish women	2015	Deniz Gamze Erguven
The Handmaiden	Erotic thriller exploring love, deception, and revenge	2016	Park Chan-wook

The Handmaiden	Erotic thriller exploring love, deception, and revenge	2016	Park Chan-wook
Lipstick under my Burkha	Drama exploring the secret lives of four Indian women	2016	Alankrita Shrivastava
Call Me by Your Name	Coming-of-age romance exploring love and identity	2017	Luca Guadagnino
4.1 Miles	Documentary about a Greek Coast Guard captain and refugees	2017	Daphne Matziaraki
A Fantastic Woman	Drama exploring the life of a transgender woman	2017	Sebastian Lelio
Bohemian Rhapsody	Biographical drama portraying the life of Freddie Mercury	2018	Bryan Singer
Parasite	Dark comedy thriller exploring class divisions and inequality	2019	Bong Joon-ho
Poor Things	manipulated Protagonist which turns to independet woman	2023	Yorgos Lanthimos

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζονται οι βραβευμένες ταινίες που θίγουν έμφυλες και κοινωνικές διακρίσεις. Διαβάζοντας τον πίνακα γίνεται αντιληπτό το γεγονός ότι από την δεκαετία του 1990 και εξής όλο και πληθαίνουν τα κινηματογραφικά έργα με κοινωνικό προβληματισμό . Κι ενώ οι κοινωνικοί προβληματισμοί εμφανίζονται στον κινηματογράφο από τη δεκαετία του '40, αυξητική τάση παρατηρείται από την δεκαετία του 1990 και εξής, όπου όλο και πληθαίνουν τα κοινωνικά κινηματογραφικά έργα .

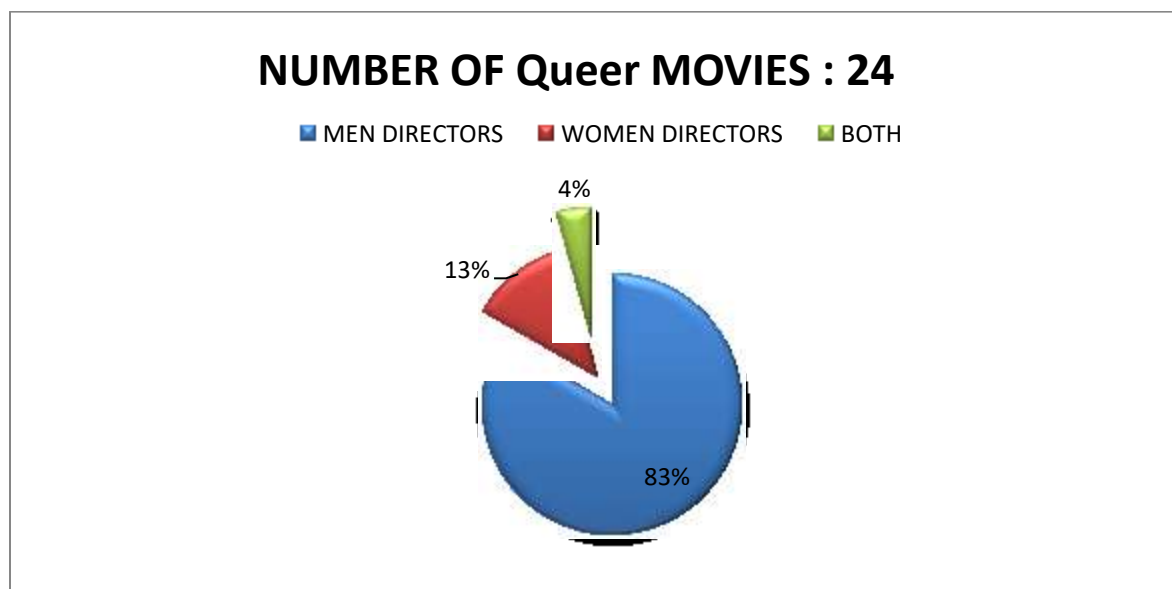
10.11 Πινάκας 7 : Ταινίες Queer

Movie	Date	Director
Law of Desire	1987	Αλμοδοβάρ
The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert	1995	Στέφαν Έλιοτ
Bad Education	2004	Αλμοδοβάρ
Brokeback Mountain	2005	Άνγκ Λι
XXY	2007	Lucia Puenzo

Strella	2009	Πάνος Κούτρας
Blue is the warmest color	2013	Abdellatif Kechiche
Ξενία	2014	Πάνος Κούτρας
Παζολίνι	2014	Άμπελ Φεράρα
The Handmaiden	2016	Παρκ Τσαν γουκ
Thanks for dancing	2016	Oskar Dahisbakken
Call me by your name	2017	Λούκα Γνουαντανίνο
Μια φανταστική γυναίκα	2017	Sebastian Lelio
Noora	2017	Mahmoud Shoolizadeh
Bohemian Rhapsody	2018	Μπράιαν Σίνγκερ
Colette	2018	Wash Westmoreland
Enfant Terrible	2020	Oskar Roehler
My father Marianne	2020	Martin Klinberg
Zuhug Daughters	2021	Laurentia Genske –Robin Humboldt
Empty Hug	2023	Rachel Samonidou
The blacklight room	2023	Panos Koutelas
Ecdysis	2023	Pavlos Sifakis
Mother is cooking potatoes	2023	Maria Christopoulou
The Melita Show The Movie	2023	Menelaos Sifakas

Στον Πίνακα 7 καταδεικνύεται ότι η ενασχόληση με το φαινόμενο queer γίνεται έντονα και συστηματικά από τον 21^ο αιώνα και εξής. Στον πίνακα αυτό παρουσιάζονται οι queer ταινίες που αναλύθηκαν. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι αυτού του είδους ο κινηματογράφος δεν ήταν δημοφιλής μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80, από όπου και ξεκίνησε να παρουσιάζει όλο και περισσότερα δείγματα με μεγάλη ανάπτυξη στις αρχές του 21^{ου} αιώνα και μετά. Όπως θα δούμε παρακάτω στο επόμενο γράφημα και σε αυτό το είδος παρατηρείται η ίδια αναλογία φύλου σκηνοθετών και σκηνοθετριών. Με δεδομένο όμως ότι οι γυναίκες σκηνοθέτριες είναι σημαντικά λιγότερες από τους άντρες και ότι άχισαν να πληθαίνουν αργότερα χρονολογικά, μπορεί να υποστηρίξει κανείς ότι υπάρχει αρκετά σημαντική γυναικεία εκπροσώπηση.

10.12 Γράφημα 5: Ταινίες Queer Και Φύλο Σκηνοθέτη

Όπως φαίνεται στο γράφημα 5 το μεγαλύτερο ποσοστό των queer ταινιών έχει σκηνοθετηθεί από άντρες, ενώ ένα μικρό ποσοστό μόλις το 4% ανήκει και στα δύο φύλα.

10.13 Πινάκας 8 : Έμφυλες Διακρίσεις : Βιβλία Και Μελέτες

Ορλάντο	Βιρτζίνια γουλφ	1928
A Room of One's Own	Γουλφ	1929
Το δεύτερο φύλο	Simone de Beauvoirs	1949
Women in Film Noir	Janey Place.	1978
Celluloid Ceilling	Kelly and Robson	1984
The Handmaids Tale	Μάργκαρετ Άτγουντ	1985
Gender Trouble	Judith Batler	1990
Queer Theory – An Introduction,	Annamarie Jagoses	1996
Queer Art and Culture	Sara Ahmed,	2005
Το φύλο και τα Μέσα Ενημέρωσης	Κάρμεν Ρος	2009
The Queer Art of Failure,	Judith Halberstrans	2011
Oxford Handbook of Queer Cinema	Amy Villarejo, Ronald Gregg	2013

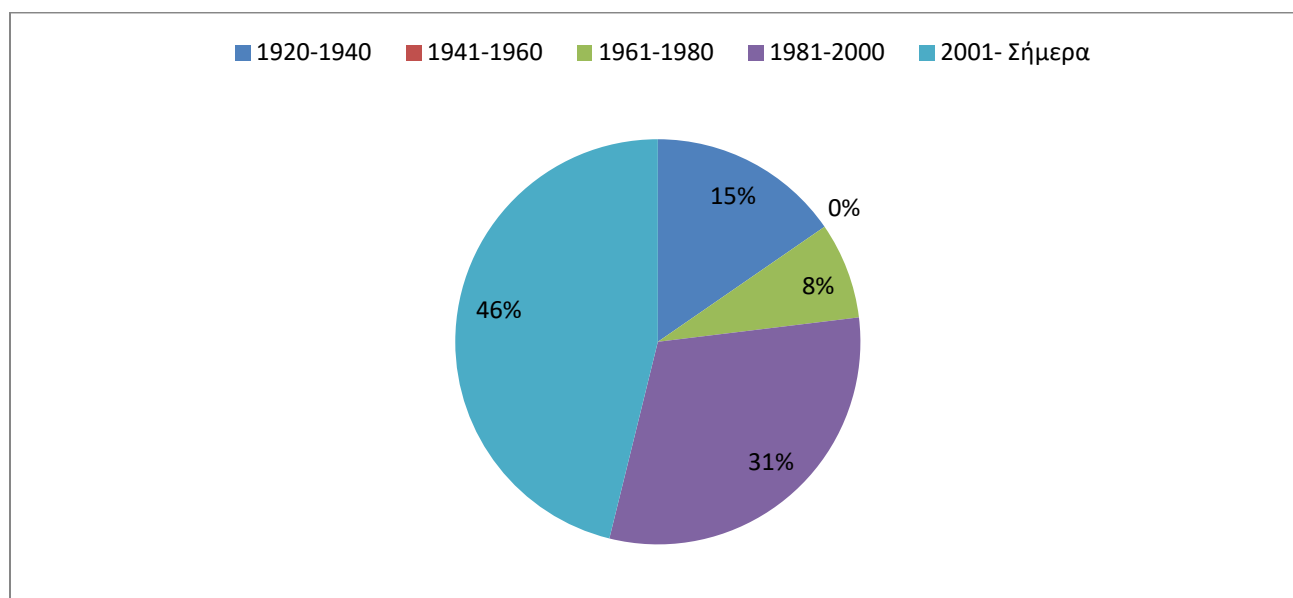
Lean in Women, work and will to lead	Sheryl Sandberg	2013
Queer History Meg-	John Barker- Julia Scheele	2016

10.13.1

Στον Πίνακα 8 φαίνεται ότι οι έμφυλες διακρίσεις και η θεωρία queer απασχόλησαν εξίσου την βιβλιογραφία από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ως και τον 21^ο αιώνα.

10.13.2

10.14 Γράφημα 6 : Βιβλιογραφία Ανά Δεκαετία

Στο γράφημα 6 απεικονίζεται η βιβλιογραφία σχετικά με το ζήτημα των έμφυλων διακρίσεων. Ενώ κατά την χρονική περίοδο των δεκαετιών 1920-1940 υπάρχει έκδηλο το ενδιαφέρον για τις έμφυλες ταυτότητες και την θεωρία queer, στις επόμενες δεκαετίες και μέχρι το 1980 το ενδιαφέρον αυτό ατονεί. Τέλος από την δεκαετία του '80 και μέχρι σήμερα υπάρχει ολοένα και περισσότερη βιβλιογραφία.

11 Συμπεράσματα

Ξεκινώντας, χρονολογικά, όπως και σε άλλες μορφές τέχνης αλλά και στα φιλοσοφικά ρεύματα η ιστορία έχει δείξει ότι η γυναίκα παρουσιαζόταν αρχικά ως «Το αδύναμο φύλλο», με εξαιρέσεις όπως ηγετικές ή και τερατώδεις, σκληρές γυναικείες μορφές. Αυτή η διαπίστωση επαληθεύεται και στον κινηματογράφο - και παρότι μια σύγχρονη μορφή τέχνης - ακολουθεί την ίδια, ιστορικά καμπύλη στο χρονικό συνεχές όσον αφορά το πώς παρουσιάζονται οι γυναίκες και κατ'έκταση οι έμφυλες διακρίσεις. Όπως και στην πολιτική ή τις επιστήμες, έτσι και στις τέχνες, ειδικότερα σε αυτή του κινηματογράφου, η γυναίκα απεικονίζεται, αρχικά με δύο άκρα αντίθετα μορφές. Στον γερμανικό εξπρεσιονισμό και στα ευρωπαϊκά φιλμ νουάρ και ίσως στον ιταλικό κινηματογράφο της εμπόλεμης τότε Ευρώπης, η γυναίκα παρουσιάζεται αρχικά αδύναμη και υποτελής. Κατά την εξέλιξη όμως των ανωτέρω κινηματογραφικών ειδών, αυτόματα σχεδόν μεταμορφώνεται σε γυναίκα σκληρή και αδίστακτη, στον ρόλο της «Femme Fatal». Θα τολμούσε λοιπόν κανείς να υποστηρίξει, ότι η ίδια σχεδόν σκοταδιστική αντίληψη ότι «ο αδύναμος» τελικά θα εκδικηθεί και «ή θα καταστρέψει ή θα κυριαρχήσει στους υπόλοιπους», παρουσιάζεται και επαναλαμβάνεται στην τέχνη και χωρίς εξαίρεση και στον Κινηματογράφο.

Όπως καταδεικνύεται από την παρούσα έρευνα όλα αυτά αλλάζουν σταδιακά, με αργούς όμως σταθερούς ρυθμούς, καθώς υπάρχει η εκπροσώπηση των γυναικών στον κινηματογράφο αλλά και τη λογοτεχνία ξεκινώντας από το 1920 με την γυναικεία γραφή και τα διάφορα φεμινιστικά κινήματα. Αν μπορούσε κανείς να «ζυγίσει» με κάποιο τρόπο την παρουσία και κυριαρχία των έμφυλων διακρίσεων, στον κινηματογράφο, θα έβαζε στον ένα ζυγό την ανδροκρατούμενη έως τότε (Γράφημα 3) σκηνοθετική τέχνη και από την άλλη την εκπροσώπηση της γυναίκας σε πρώτο πλάνο (βραβευμένες ηθοποιοί Πίνακας 5).

Παρότι λοιπόν γεννημένη σε ένα μη ευαίσθητο στις έμφυλες διακρίσεις περιβάλλον, η νεογιλή αυτή τέχνη, ήρθε για να αλλάξει μια και για πάντα την οπτική του κοινωνικού όντος σε σχέση με το ερώτημα εάν τελικά οι έμφυλες διακρίσεις είναι εμφανείς ή όχι και αν ναι σε ποια περιβάλλοντα και με ποια μέσα αυτές εκφράζονται.

Στην παρούσα μελέτη, φαίνεται ότι δεδομένων των ευκαιριών που δόθηκαν, όχι μόνο οι έμφυλες διακρίσεις είναι περισσότερο από εμφανείς, αλλά και το γεγονός ότι άντρες σκηνοθέτες είχαν ήδη ξεκινήσει την πραγμάτευση αυτών των θεμάτων, παρουσιάζοντας έντονα στο κοινό μία διαφορετική εικόνα από αυτή που είχε ως τότε η κοινωνία για τις γυναίκες (Πίνακας 5).

Από την άλλη αποδεικνύεται ότι από τη δεκαετία του '40 και μετά, υπήρχε μεγάλη ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και των καλλιτεχνών σε αυτά τα ζητήματα, όπως καταδεικνύεται από τις Βραβεύσεις των ταινιών (πίνακας 6).

Παρότι δεν είχε δημιουργηθεί ακόμη πρόσφορο έδαφος, κοινωνικά τουλάχιστον, είναι εμφανής η άνθηση της επιστήμης της κοινωνιολογίας και δη της λογοτεχνίας την δεκαετία αυτή.

Από τα τέλη της δεκαετίας του '80 και μετά παρουσιάστηκε ραγδαία εξέλιξη της Queer τάσης στον κινηματογράφο (Πίνακας 7). Παρόλα αυτά και παρότι υπάρχει αυξανόμενος αριθμός γυναικών σκηνοθετριών και μάλιστα βραβευμένων όπως φαίνεται στα γραφήματα 3 και 4, η αναλογία ανδρών και γυναικών σκηνοθετριών παραμένει σταθερή ($1/3$ έως $1/4$) με μικρή αυξητική τάση προς τις γυναίκες σκηνοθέτες έναντι των ανδρών.

Παρόμοια αναλογία παρατηρείται και όσον αφορά στις Queer ταινίες(Πίνακας 7, Γράφημα 5).

Τελειώνοντας, αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι, παρότι οι γυναίκες σκηνοθέτριες υστερούν αριθμητικά σε σχέση με τους άντρες, οι βραβεύσεις αναλογικά είναι ίδιες.

Συμπερασματικά, μπορεί κανείς να στηρίξει την υπόθεση ότι δεδομένων των συνθηκών, καθώς επίσης και των ευκαιριών, οι γυναίκες είναι ικανές και πολύ πιθανό και να υπερτερούν των ανδρών σε θέματα έκφρασης και τέχνης.

Η παρούσα λοιπόν έρευνα, αποπειράται να προσθέσει έναν ακόμα πλίνθο στο οικοδόμημα που λέγεται Κοινωνική Επιστήμη και Τέχνη με Φιλοσοφικές Προεκτάσεις. Έχουν δοθεί τελικά ίσες ευκαιρίες στις γυναίκες; Στο πέρασμα του χρόνου σίγουρα όχι, στην σύγχρονη εποχή, ίσως. Και αυτό προκύπτει μόνο μέσω της μελέτης των αναλογιών σε κάθε περίπτωση.

12 Προτάσεις Για Περαιτέρω Ερευνα

Η παρούσα έρευνα αποπειράθηκε να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με την ίση αντιμετώπιση των δύο φύλων στο χώρο του κινηματογράφου, πίσω και μπροστά από τις κάμερες. Τα ερωτήματα που τέθηκαν αφορούν :

- Πρώτον , την έμφαση που δίδεται χρονολογικά στον κινηματογράφο στις έμφυλες ταυτότητες
- Δεύτερον , τους ρόλους που αποδίδονται σε άνδρες και γυναίκες ιστορικά αλλά και γεωγραφικά στο πέρασμα του χρόνου
- Τρίτον, με δεδομένη την κυριαρχία ενός εκ των δύο φύλων, τι συμβαίνει αναλογικά αναφορικά με την αναγνωρισιμότητα του έργου τους;
- Τέταρτον ,την συσχέτιση μεταξύ του φύλου του σκηνοθέτη και του θέματος

Ενδιαφέρον θα παρουσίαζε μια ακόμα πιο επιστημονική ποσοτική ανάλυση σε όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Με χρήση του κατάλληλου υλικού (ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις), θα μπορούσε κάποιος να εμβαθύνει μελετώντας κοινωνιολογικά τα ως άνω ερωτήματα, αναλύοντας απόψεις του κοινού, αλλά και των συντελεστών της κινηματογραφικής παραγωγής.

Ακόμη προτότυπη θα ήταν η μελέτη στην ανάλυση ταινιών σε συνάρτηση με την γεωγραφία και τα φιλοσοφικά ρεύματα κάθε εποχής, με γνώμονα πάντα τις έμφυλες διακρίσεις.

Ίσως λοιπόν η έρευνα στον τόπο αλλά και στον χρόνο δημιουργίας κάθε ταινίας, να μπορέσει να αιτιολογήσει την αδικημένη θέση της γυναίκας, αλλά και παράλληλα να καταδείξει το πώς διαμορφώνεται η θέση αυτή στο πέρασμα των χρόνων.

13 Τρίτο Μέρος :Επίλογος

Εν κατακλείδι, αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός, η επιρροή των έμφυλων ταυτοτήτων, όχι μόνο στην μορφοποίηση του σύγχρονου κινηματογράφου, αλλά και στην αποκρυστάλλωση της σύγχρονης ερευνητικής και κοινωνιολογικής σκέψης.

Μέσω των πινάκων και των γραφημάτων, διαφαίνεται η τάση για μεγαλύτερη συμμετοχή των σκηνοθετριών ανά το πέρασμα των δεκαετιών. Παρατήρηση ιδιαίτερα αισιόδοξη, καθώς δίδεται το βήμα και στις γυναίκες για εκπροσώπηση σε χώρους στρατηγικής σημασίας.

Με βάση τα παραπάνω, θα μπορούσε κανείς να ισχυρισθεί ότι εγκαταλείπονται αναχρονιστικά στερεότυπα, όπου το πρότυπο του πετυχημένου άντρα κυριαρχεί. Παράλληλα οι γυναίκες δεν αρκούνται απλά στον ρόλο της νοικοκυράς που αποτελούσε τροχοπέδη για την πνευματική τους εξέλιξη τις προηγούμενες δεκαετίες. Τουναντίον διεκδικούν τα θέλω τους και έτσι διαπρέπουν στον τομέα της επιλογής τους.

Τέλος σημαντική είναι η αποδοχή της διαφορετικότητας και ο σεβασμός της προσωπικότητας του άλλου, ανεξαρτήτως του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Η τάση αυτή παρατηρείται στις ταινίες που αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας, αλλά και στα βιβλία και στα ερευνητικά άρθρα με θέμα το φαινόμενο queer.

13.1 Υπεύθυνη Δήλωση

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα: Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.

14 Φιλμογραφία

1. The Cabinet of Dr Caligari (1920). Βίνε
2. Νοσφεράτου (1922). Μόρναου
3. Double Indemnity (1944). Billy Wilder
4. The postman always rings twice (1946). Tay Garnett
5. Gilda (1946). Τσαρλς Βίντορ
6. Milred Pierce (1945). Michal Curtiz
7. The Killers (1946). Don Siegel
8. Notorious (1946). Χίτσκοκ
9. Marnie (1964). Χίτσκοκ
10. Rebecca (1940). Χίτσκοκ
11. Suspicion (1941). Χίτσκοκ
12. Vertigo (1958). Χίτσκοκ
13. Psycho (1960). Χίτσκοκ
14. Andrei Rublev (1966). Ταρκόφσκι
15. Νοσταλγία (1983). Ταρκόφσκι
16. Όταν οι γερανοί πετούν (1957). Καλατόζοφ
17. Burnt by the sun (1994). Nikita Mikhalkov
18. The Return (2003). Andrey Zvyagintsev
19. Η Έλενα (2011). Andrey Zvyagintsev
20. Leviathan (2014). Andrey Zvyagintsev
21. Roma citta aperta (1945). Rosellini
22. La Ciociara (1960). Vittorio de Sica
23. Mama Roma (1962). Pasolini
24. Juliet of the spirits (1965). Felini
25. Cleo from 5 to 7 (1962). Agnes Varda
26. Vivre Sa vie (1962). Jean ‘ Luc Godart

27. Οι ομπρέλες του Χερβούργου (1964). Jacques Demy
28. Persona (1966). Μπέργκμαν
29. Cries and Whispers (1972). Μπέργκμαν
30. Σκηνές από έναν γάμο (1974). Μπέργκμαν
31. The Silence (1963). Μπέργκμαν
32. Η φθινοπωρινή Σονάτα (1978). Μπέργκμαν
33. Through a Glass Darkly (1961). Μπέργκμαν
34. Citizen Kane (1941). Γουέλς
35. Magnificent Ambersons (1942). Γουέλς
36. Η κυρία από την Σαγκάη (1947). Γουέλς
37. Οκτώβρης (1928). Αϊζενστάιν
38. Que viva Mexico! (1930). Αϊζενστάιν
39. Vegabond (1985). (1985). Agnes Varda
40. The Gleaners and I (2000).). Agnes Varda
41. Three colors Blue (1993). Κισλόφσκι
42. Δίχως τέλος (1985). Κισλόφσκι
43. The color Purple (1985). Σπίλμπεργκ
44. Norma Rae (1979). Μάρτιν Ριτ
45. Erin Brockovich (2000). Στίβεν Σόντερμπεργκ
46. Ζαλ Ντιμάν (1975). Σαντάλ Άκερμαν
47. North Country (2005). Niki Caro
48. Suffragette (2015). Σάρα Γκαβρόν
49. Mona Lisa Smile (2003). Μάικ Νιούερ
50. Iron Jawed Angels (2004). Katja von Garnier
51. Working girl (1988). Μάικ Νίκολς
52. Mullholland Drive (2001). David Lynch
53. The Accused (1988). Τζόννοθαν Κάπλαν
54. Fear Eats the Soul (1974). Fassibinder
55. Marriage of Maria Braun (1978). Fassibinder
56. Ο νονός (1972). Κόπολα

57. Η Πέγκυ Σου παντρεύτηκε (1986). Κόπολα
58. Τεχνητή νοημοσύνη AI (2001). Σπίλμπεργκ
59. The Age of Innocence (1993). Σκορσέζε
60. Η Αλίκη δεν ζει πια εδώ (1974). Σκορσέζε
61. Death proof (2007). Ταραντίνο
62. Rashomon (1950). Kurosawa
63. Throne of Blood (1958). Kurosawa
64. Read Beard (1965). Kurosawa
65. Το τέλος της Άνοιξης (1949). Yasujiro Ozu
66. Equinox Flower (1958). Yasujiro Ozu
67. Autumn Afternoon (1962). Yasujiro Ozu
68. Charulata (1964). Satyajit Ray
69. Mahanagar (1963). Yasujiro Ozu
70. Parasite (2019). Bong Jooh-ho
71. A Girl at my door (2014).Τζουλάι Γιάνγκ
72. Lipstick under my Burkha (2016). Απανκρίτα Σριβασιάβα
73. Raise the Red Lantern (1991). Zhang Yimou
74. Bend it like Beckham (2002). Γκούριντερ Τσάντα
75. Mustang (2015).Ντενίζ Γκάμζε Έργκιουβεν
76. Persepolis (2007). Παρονό και Σατραπί
77. Tales of three cities (2015). Μέιμπελ Τσέουνγκ
78. The handmaiden (2016). Park Chan - wook
79. Κυνόδοντας (2009). Γιώργος Λάνθιμος
80. Η Μικρά Αγγλία (2013). Παντελής Βούλγαρης
81. A womans way (2009).Πάνος Κούτρας
82. The Tree and the Swing (1993). Μαρία Βαρδουλάκη
83. Οι νύφες (2004). Παντελής Βούλγαρης
84. Black field (2009). Βαρδής Μαρινάκης
85. Η Φόννισα (2023). Εύα Νάθενα
86. 4,1 Miles (2017). Δάφνη Ματζιαράκη

87. Ο Λουστράκος (1960). Μαρία Πλυτά
88. Η τελευταία αποστολή (1949). Μαρία Πλυτά
89. Η Λύκαινα (1951). Μαρία Πλυτά
90. Εύα (1953). Μαρία Πλυτά
91. Το νησί της σιωπής (1959). Λίλα Κουρκουλάκου
92. Συνοικία το όνειρο (1961). Λίλα Κουρκουλάκου
93. Ελευθέριος Βενιζέλος (1966). Λίλα Κουρκουλάκου
94. Ιωάννης ο Βίαιος (1973). Τώνια Μαρκετάκη
95. Η τιμή της Αγάπης (1984). Τώνια Μαρκετάκη
96. Attenberg (2010). Αθηνά Ραχήλ Τσαγγάρη
97. Charlotte Gray (2001). Gillian Armstong
98. Land Girls (2009). Roland Moore
99. A small light (2023). Joan Rater-Tony Phelan
100. Nancy Corrigan (2015). Speirbhean Acla
101. Julia (1977). Φρεντ Τσίνεμαν

14.1 Queer Ταινίες

102. Brokeback Mountain (2005). Άνγκ Λι
103. Call me by your name (2017). Λούκα Γνου αντανίνο
104. Ξενία (2014). Πάνος Κούτρας
105. Strella (2009). Πάνος Καρκαναβάτος
106. Empty Hug Rachel Samonidou
107. The blacklight room Panos Koutelas
108. Ecdysis Panos Sifakis
109. Mother is cooking potatoes Maria Christopoulou
110. The Melita Show The Movie Menelaos Siafakas
111. Blue is the warmest color (2013). Abdellatif Kechiche

112. Μια φανταστική γυναίκα (2017). Sebastian Lelio
113. The Handmaiden (2016). Παρκ Τσαν -γουνκ
114. The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert (1994). Στέφαν Έλιοτ
115. XXY (2007). Lucia Puenzo
116. Thanks for dancing (2016). Oskar Dahisbakken
117. Noora (2017). Tommy Naes
118. Enfant Terrible (2020). Oskar Roehler
119. Bohemian Rhapsody (2018). Μπράιαν Σίνγκερ
120. My father Marianne (2020). Martin Klinberg
121. Zuhug Daughters (2021). Laurentia Genske –Robin Humboldt
122. Colette (2018). Wash Westmoreland
123. Bad Education (2004). Αλμοδοβάρ
124. Law of Desire (1987). Αλμοδοβάρ
125. Παζολίνι (2014). Άμπελ Φεράρα

15 Βιβλία και μελέτες αναφορικά με τις έμφυλες ταυτότητες και την θεωρία queer.

1. Ορλάντο Γουλφ
2. A Room of One's Own Γουλφ
3. Gender Trouble Butler
4. Το δεύτερο φύλο Simone de Beauvoirs
5. Celluloid Ceiling Kelly and Robson
6. Το φύλο και τα Μέσα Ενημέρωσης, Κάρμεν Ρος
7. Women in Film Noir, Janey Place
8. Oxford Handbook of Queer Cinema, Ronald Gregg, Amy Villarejo
9. The Handmaids Tale, Μάργκαρετ Άτγουντ
10. Lean in Women, work and will to lead, Sheryl Sandberg
11. Queer Theory – An Introduction, Annamarie Jagose
12. The Queer Art of Failure, Judith Halberstrans
13. Queer History, Meg John Barker, Julia Scheele
14. Sara Ahmed, Queer Art and Culture

16 Βιβλιογραφία

AMightyGirl(website). (2013). www.amightygirl.com. Ανάκτηση από Say No to the Merida Makeover and Keep Our Hero Brave.

Ankeny, J. (2021). *Biography, Movie Highlights and Photos*. Ανάκτηση από Allmovie. <https://www.allmovie.com/artist/ingmar-bergman-vn6778308>

Antonio, C. S. (2021). *The Handmaid's Tale: An Intertextual Transformation through Storytelling*. ISSN 1943-9954 doi: <https://doi.org/10.1080/02722011.2021>

Byerly, C. M. (2012). *The Geography of Women and Media Scholarship*. DOI:10.1002/9781118114254.ch1

Cardullo, B. (2012). *Ingmar Bergman European Directors and Their Films: Essays on Cinema*. Lanham, Toronto and Plymouth: The Scarecrow Press. ISBN 978-0810885264

Chandler, C. (2006). *It's only a movie: Alfred Hitchcock, A Personal Biography*. Hal Leonard Corporation. ISBN 1-55783-692-2

Conésa, J.-C. (2000). "Октябрь": кризис изображения" [October: A crisis of representation], (in Russian). No. 46. Moscow, Russia: Эйзенштейновского центра исследований кинокультуры. Retrieved 24 January 2018

De Stefano, G. (2006). Chapter 4: Don Corleone Was My Godfather. *An Offer We Can't Refuse: The Mafia in the Mind of America*. New York: Faber and Faber. ISBN-100865479623

Denby, D. (1995, May 1995). *Blinded by the Light*. New York Magazine , σ. 64.

Donald, R.(1998). *The Films of Akira Kurosawa*. University of California Press. ISBN 0520220374, 9780520220379.

Ebert, R. (2008). *Persepolis*. Ανάκτηση από RogerEbert.com.

Leyda, Jay; Zina, Voynow (1982). *Eisenstein At Work* (en inglés). Nueva York: Pantheon. ISBN 978-0-394-74812-2.

Emma, W. (1999). 3. Mourning Films . French Cinema since 1950: Personal Histories. Lanham, MD: Rowman & Littlefield. ISBN: 0847698394, 9780847698394

Hoberman, J. (2013). With "Elena, " Andrey Zvyagintsev Vividly Exposes the Moscow of Today. <http://www.artinfo.com/news/story/804706/hoberman-with-%E2%80%99Celena%E2%80%99D-andrei-zvyagintsev-vividly-exposes-the-moscow-of-today>

Sullo, (1952). *Il caso delle 'marocchinate' al Parlamento*.
<https://www.cassino2000.com/cdsc/studi/archivio/n07/n07p09.html>

Internet Movie Database. (n.d.). Ανάκτηση από No End.
<https://www.imdb.com/title/tt0086961/>

Leyda, J., & Voynow, Z. ,. (1982). *Eisenstein at Work*. New York: Methuen Publishing Ltd; New edition (8 Oct. 1987). ISBN-10 : 0413534502

LoBrutto, V. (2005). *Becoming Film Literate: The Art and Craft of Motion Pictures*. Westport, Connecticut: Praeger Publishers. ISBN: 0-275-98144-4

Love Never Ends: *A Tale of Three Cities*. (2015). Ανάκτηση από The Plus Paper.
<http://www.thepluspaper.com/2015/10/16/love-never-ends-a-tale-of-three-cities/>

Loveridge, L. (2001). *Peggy Sue Got Married - the Musical*. Curtain Up.
<http://www.curtainup.com/peggysuelond.html>

27th Moscow International Film Festival . (2005).MIFF. Ανάκτηση από 27th Moscow International Film Festival. <https://slate.com/culture/2016/10/park-chan-wooks-the-handmaiden-based-on-sarah-waters-fingersmith-reviewed.html>

Lauzen, M.(2023). The Celluloid Ceiling: Employment of Behind-the-Scenes Women on Top Grossing U.S. Films in 2022. <https://womenintvfilm.sdsu.edu/wp-content/uploads/2023/01/2022-celluloid-ceiling-report.pdf>

- Okutkan I., Bahar K. (2023). *First encounter with the celluloid ceiling: female representation at a student film festival in Türkiye*.
https://www.researchgate.net/publication/374090868_First_encounter_with_the_celluloid_ceiling_female_representation_at_a_student_film_festival_in_Turkiye
DOI:10.1080/14680777.2023.2258297
- "XXY Movie Reviews, Pictures - Rotten Tomatoes".(2008). Rotten Tomatoes. Retrieved 2008-05-02. <https://www.rottentomatoes.com/m/xyx>
- "Three Colors: Blue (Trois Couleurs: Bleu) (1993)". Rotten Tomatoes. Retrieved 2023-02-28.
- Rudloff, M. (2014). Gender in the Media.
https://www.rottentomatoes.com/m/three_colors_blue
- Sandberay, S. (2013). Lean in : Women, Work and will to Lead. ISBN-10: 0385349947
- Seton, M. (1952). Sergei M. Eisenstein: A Biography. New York: A.A. Wyn. OCLC Number / Unique Identifier: 2935257
- Sontag, S. (1964). *On Godard's Vivre sa vie*, Moviegoer, no. 2, Summer/Autumn 1964, p. 9.
- Steene, B. (2005). Ingmar Bergman: A Reference Guide. Amsteden: Amsterdam University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt46ms5r>
- Thomas, A. (2009). American Women Writers. Narr Dr. Gunter 2009. ISBN-10. 3823365215
- Thompson, K., Bordwell , D. & Jeff S. (2010). Film History: An Introduction. McGraw Hil. ISBN10: 1260837475
- Wheeler Winston Dixon, G. A. (2008). A Short History of Film. Rutgers University Press. U.S.A. ISBN: 978 – 0 – 8135 – 4269 – 0
- Zeitz, C. D. (2007). Dreaming of Electric Femmes Fatales.
https://www.academia.edu/29076486/Dreaming_of_Electric_Femmes_Fatales_Ridley_Scott_s_Blade_Runner_Final_Cut_2007_and_Images_of_Women_in_Film_Noir

Αντίοχος, Γ. (2024). Γιατί το Poor things του Λάνθιμου είναι ένα αυθεντικό masterpiece.
<https://www.ow.gr/empnefsi/giati-to-poor-things-tou-giorgou-lanthimou-einai-ena-afthentiko-masterpiece/>

ΑΥΓΗ.(2023, Σεπτέμβριος). ΜΙΝΤΙΑΚΟΣ ΣΕΞΙΣΜΟΣ. Απόσπασμα από το άρθρο των
Amanda Haraldsson και Lena Wangnerud (2019) «The effect of media sexism on women's
political ambition: evidence from a worldwide study», Feminist Media Studies 19: 525-541
Μετάφραση: Σταυρούλα Μανώλη, Δημήτρης Παπανικολόπουλος

Ζουμπουλάκης, Γ. (2010, Μάιος 4). Στρέλλα» και «Κυνόδοντας» σάρωσαν τα βραβεία.
Ανάκτηση από BHMAonline. <https://www.tovima.gr/2010/05/04/culture/strella-kai-kynodontas-sarwsan-ta-brabeia/>

Νίκος, Β. (2019, Μάρτιος 22). Το αποσιωπημένο γυναικείο βλέμμα στο ελληνικό σινεμά.
(Χρονόπουλος, Επιμ.). <https://marginalia.gr/arthro/to-aposiopimeno-gynaikeio-vlemma-sto-elliniko-sinema/>

Tsakistraki, C. (2016). *H queer θεωρία και πρακτική* [Chapter]. In Rethymniotaki, E.,
Maropoulou, M., & Tsakistraki, C. 2016. *Φεμινισμός και Δίκαιο* [Undergraduate textbook].
Kallipos, Open Academic Editions. <https://hdl.handle.net/11419/6176>

Evans, P. W. (2004). Oxford Dictionary of National Biography (online ed.). Oxford
University Press. <https://doi.org/10.1093/ref:odnb/31239>

Fischer, R., & Hembus, J. (1985). Der neue deutsche Film 1960–1980 (in German). Citadel-
Filmbücher. ISBN: 3442102111

Gado, F. (1986). The Passion of Ingmar Bergman. Duke University Press. ISBN: 978-0-
8223-0586-6

Gallagher, T. (1998). The adventures of Roberto Rossellini : His Life and Films. Hachette
Books, 1998. ISBN : 0306808730, 9780306808739

Gorfinkel, E., & Peucker, B. (2012). Ali: Fear Eats the Soul and Fassbinder's Asynchronous
Bodies. ISBN: 978-1-405-19163-0.

Gottlieb, S., & Andrew, (2004). Horton Roberto Rossellini's Rome Open City. Google Books. ISBN 0-521-83664-6

Grant, B. K. (2007). Schirmer Encyclopedia of Film (Τόμ. II). Detroit. ISBN-10: 0028657918

Grant, B. K. (2007). Schirmer Encyclopedia of Film (Τόμ. IV). Detroit. ISBN-10: 0028657918

Grimwood, T. (2008). Re-reading the second sex's Simone de Beauvoir. British Journal for the History of Philosophy 16 (1):197 – 213 (2008). DOI 10.1080/09608780701789376

Halberstan, J. (2011). The Queer Art of Failure. Duke University Press. ISBN: 978-0-8223-5045-3

Hart, K.-P. R. (2008). The Auteur Filmmaker as Star: Reading the Films of Ingmar Bergman as Autobiographical Acts". Film and Television Stardom. Cambridge Scholars Publishing.

Jagose, A. (1997, Φεβρουάριος). Queer Theory- An Introduction. NYU Press. ISBN: 0814742343

James, M. (2006). Still New, Still Queer, Still Cinema. GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies Duke University Press. Volume 12, Number 1, 2006 pp. 135-146. ISSN 1527-9375

Kaplan, A. (2007). The Place of Women in Film Noir. . British Film Institute Bloomsbury Publishing. ISBN 9781839021237.

Leifermann, H. P. (1975). Crystal Lee, a Woman of Inheritance. Macmillan. ISBN: 0025702203

Marcus, M. (1987). Italian Film in the Light of Neorealism. Princeton University Press. ISBN: 0691102082

Nizhnii, V. (1962). Lessons with Eisenstein. New York: Hill and Wang. ISBN-10 0809013509

Parvulescu, A. (2003). The biography of a face: Virginia Woolf's Orlando. Journal of Modern Literature Volume 46, Number 4, Summer 2023. Indiana University Press. pp. 1-22
DOI: 10.2979/jml.2023.a908971

Pier Paolo Pasolini, Il Caos (collected articles). (1995). Rome: Editori Riunit. ISBN-10 : 8835940141

PLACE, J. (1990). WOMEN IN FILM NOIR. σ. 17. British Film Institut. ISBN-10: 0851701051

Ray, S. (2015). Prabandha Sangraha. Kolkata. Ananda Publishers. ISBN-10. 9350405539

Richie, D. (1974). Ozu: His Life and Films. University of California Press Ltd. ISBN: 9780520032774

Richie, D. (1998). The Films of Akira Kurosawa. Berkley: Los Angeles and London: University of California Press. ISBN: 9780520220379

Rocchio, V. (1999). Cinema of Anxiety: A Psychoanalysis of Italian Neorealism. UT Press. ISBN-10: 0292771010

Russell, C. (2004). Classical Japanese Cinema Revisited. Bloomsbury Publishing. ISBN 9781441116819.

Scheele, M.-J. B. (2016). Queer History. Icon Books. ISBN-10: 1785780719

Tarkovsky, A. (1989). Sculpting in Time. (K. Hunter-Blair, Μεταφρ.) Austin, Texas: University of Texas Press. April 1, 1989. ISBN :9780292776241

Villarejo, R. G. (n.d.). Oxford Handbook of Queer Cinema.

Wakeman, J. (1987). World Film Directors (Τόμ. II). The H.W. Wilson Company.

Woll, J. (2003). The Cranes are Flying. London: I.B. Tauris.

Wood, R. (2002). Hitchcock's Films Revisited. (2nd Edition). New York: Columbia University Press.

Wood, R. (2002). Hitchcock's Films Revisited. New York: Columbia University Publishes.
ISBN-10: 0231126956

Αραμπατζής. (2022). Φιλοσοφία και φύλο. Ενότητα 4.Σημειώσεις: Μεταπτυχιακό
Πρόγραμμα Σπουδών ΕΑΠ.

Αραμπατζής, Γ. (2022). ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ. Ενότητα 9.
Σημειώσεις: Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών ΕΑΠ.

Κουτσογιανόπουλος. (2023, Δεκέμβριος 23). Η μεγάλη υπόθεση του να είσαι γυναίκα.
<https://www.lifo.gr/culture/cinema/poor-things-i-megali-ypothesi-toy-na-eisai-gynaika>
25.12.2023

Οικονομίδης, Σ. (2022, Σεπτέμβριος). Το βλέμμα της Αλλαγής.

Π.Τριχιά, Κ. (2023). <https://wift.gr/event/7%CE%BF-%CF%86%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB-wift-gr/>

Times, T. N. (1917, September 25)."HOUSE MOVES FOR WOMAN SUFFRAGE; Adopts
by 181 to 107 Rule to Create a Committee to Deal with the Subject. DEBATE A HEATED
ONE Annoyance of President by Pickets at White House Denounced as "Outlawry."". The
New York Times. September 25, 1917. Archived from the original on November 30, 2018.
Retrieved July 22, 2018.
<https://web.archive.org/web/20181130132656/https://www.nytimes.com/1917/09/25/archives/house-moves-for-woman-suffrage-adopts-by-181-to-107-rule-to-create.html>

Crowther, B. (1946, February 26). How Italy Resisted. The New York Times.
<https://www.nytimes.com/reviews/movies?res=940CE7DE1239E23ABC4E51DFB466838D659EDE>

Crowther, B. (1964, February 9). Bergman's Trilogy. The New York Times, February 9,
1964, Section X, Page 1, <https://www.nytimes.com/1964/02/09/archives/bergmans-trilogy-the-silence-caps-his-series-of-grim-films.html>

Ebert, R. (1974, December 1). Alice Doesn't Live Here Anymore.

<https://www.rogerebert.com/reviews/alice-doesnt-live-here-anymore-1974> .

Corliss, R. (1985, December 23). Cinema: *The Three Faces of Steve the Color Purple*. Time .

<https://time.com/time/magazine/article/0,9171,960483,00.html#ixzz13nMtheKs>

Janet, M. (1987, March 27). New York Times.

<https://www.nytimes.com/1987/03/27/movies/new-directors-new-films-spanish-law-of-desire.html>

Petric, V. (1989, December). Tarkovsky's Dream Imagery. Film Quarterly (1989) 43 (2): 28–34. <https://doi.org/10.2307/1212806>

Ebert, R. (1992, April 11). Twenty-Five Years in the Dark. Chicago Sun-Times .

Ebert, R. (1992, April 11). Twenty-Five Years in the Dark. Chicago Sun-Times .

Ebert, R. (1993, September 17). rogerebert.com. Ανάκτηση από The Age of Innocence.

Ebert, Roger (26 August 1994). "The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert". Chicago Sun-Times. No. 129. Archived from the original on 6 June 2011. Retrieved 4 May 2011.

<http://rogerebert.suntimes.com/apps/pbcs.dll/article?AID=/19940826/REVIEWS/408260301/1023>

Ebert, R. (1995, January 30). A Guide to Film Noir. Chicago Sun Times.

<https://www.rogerebert.com/roger-ebert/a-guide-to-film-noir-genre> .

Turan, K. (1995, April 21). Movie Review : 'Burnt': Russia's Soulful Oscar Winner. Los Angeles Times . <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1995-04-21-ca-57008-story.html>

Ebert, R. (1997, April 27). Great Movie: Ali: Fear Eats the Soul. Ανάκτηση από RogerEbert.com.

Saffron, Ingra (March 19, 1998). "A Cartoon 'Anastasia' Charms a New Russia / Bolsheviks Get Written Out". The Philadelphia Inquirer. p. A01.

Holden, S. (1998, June 12). The Land Girls': Romance and Grit on a Wartime English Farm. The New York Times. <https://www.nytimes.com/1998/06/12/movies/film-review-romance-and-grit-on-a-wartime-english-farm.html>

Weinraub, B. (1998, August 7). At the Movies; A Woman Robs the Cradle. The New York Times . <https://www.nytimes.com/1998/08/07/movies/at-the-movies-a-woman-robs-the-cradle.html>

Ebert, R. (2001, April 1). Ebertroger.com. Ανάκτηση από Vivre sa Vie / My Life to Live.

Holden, S. (2001, May 18). Rediscovering Color in a Fellini Fantasy. The New York Times . <https://www.nytimes.com/2001/05/18/movies/critic-s-choice-film-rediscovering-color-in-a-fellini-fantasy.html>

White, A. (2001, July 4). Spielberg's A.I. Dares Viewers to Remember and Accept the Part of Themselves that Is Capable of Feeling. The New York Press . <https://www.nypress.com/news/spielbergs-ai-dares-viewers-to-remember-and-accept-the-part-of-themselves-that-is-capable-of-feeling-KBNP1020010704307049997>

Ebert, R. (2001, August 5). Reviews – Great Movie – Juliet of the Spirits (1965). Ανάκτηση από RogerEbert.com.

Arnold, G. (2001, October 12). *Smoke and mirrors; Director Lynch keeps actor Theroux guessing*. The Washington Times. <https://www.washingtontimes.com/news/2001/oct/12/20011012-025934-6983r/>

GARY, A. (2001, October 12). *"Smoke and mirrors; Director Lynch keeps actor Theroux guessing"*. The Washington Times. p. B5.

Turan, Kenneth (12 March 2003). "Bend it Like Beckham: Movie Review". Los Angeles Times. Archived from the original on 24 November 2007. Retrieved 28 March 2016. <https://www.latimes.com/entertainment-arts>

Ebert, Roger (21 December 2004). "'Bad Education' lets us wander on sexual edge". *Roger Ebert*. <https://www.rogerebert.com/reviews/bad-education-2004>

Ebert, R. (2005, August 14). RogerEbert.com. Ανάκτηση από Brutality beneath the manners.

Ebert, R. (2005, October 20). Rogerebert.com. Ανάκτηση από A mine of Oscar-caliber performances.

Grindhouse Suffers Box Office Horror. (2007, april 9). Ανάκτηση από CNBC.
<https://www.cnn.com/2007/04/09/grindhouse-suffers-box-office-horror.html>.

Corliss, R. (2007, December 24). The 10 Best Movies. Time .
https://content.time.com/time/specials/2007/article/0,28804,1686204_1686244_1692014,00.html

Grivas, A. (2010, May 4). *Dogtooth, Strella dominate Hellenic Film Academy's new awards*. Ανάκτηση από Screen Daily. <https://www.screendaily.com/dogtooth-strella-dominate-hellenic-film-academys-new-awards/5013384.article>

Enk, B. (2010, May 14). *Charlie Kaufman Working on Kung Fu Panda 2 Script*.
<https://web.archive.org/web/20121028032725/http://blog.moviefone.com/2010/05/14/charlie-kaufman-working-on-kung-fu-panda-2-script/>

Scott, A. O. (25 June 2010). "A Sanctuary and a Prison". The New York Times. Retrieved 26 January 2011. <https://www.nytimes.com/2010/06/25/movies/25dog.html>

Sneider, Jeff (19 February 2014). "Meryl Streep to Join Carey Mulligan in Women's Rights Drama 'Suffragette'". *TheWrap*. Archived from the original on 2 March 2014. Retrieved 26 February 2014.
<https://web.archive.org/web/20140302085043/http://www.thewrap.com/meryl-streep-join-carey-mulligan-womens-rights-drama-suffragette/>

Li, Charmaine (May 2014). "Revisited: Ingmar Bergman's 'Persona'". Berlin Film Journal. Archived from the original on 7 October 2017. Retrieved 6 October 2017.
<https://web.archive.org/web/20171007120419/http://berlinfilmjournal.com/2014/05/revisited-ingmar-bergmans-persona/>

Simon, N. (2014, November 4). A Girl at My Door ou les femmes de Corée vues par July Jung. Le Figaro . <https://www.lefigaro.fr/festival-de-cannes/2014/11/04/03011-20141104ARTFIG00023--agirl-at-my-door-ou-les-femmes-de-coree-vues-par-july-jung.php>

Fitzpatrick, R. (2015, January 5). Flying sky high in a man's world: The story of Nancy Corrigan. Ανάκτηση από Irish Examiner. <https://www.irishexaminer.com/lifestyle/arid-20305106.html>.

MacFarquhar, N. (2015, January 27). *Russian Movie 'Leviathan' Gets Applause in Hollywood but Scorn at Home*. The New York Times . <https://www.nytimes.com/2015/01/28/world/europe/leviathan-a-russian-movie-gets-applause-in-hollywood-but-scorn-at-home.html>

Machine, W. (2015, February 18). Review : *Blue is the Warmest Colour*. Sight and Sound. <https://web.archive.org/web/20150218164516/http://www.bfi.org.uk/news-opinion/sight-sound-magazine/reviews-recommendations/blue-warmest-colour>

Holden, S. (2015, October 11). *A fraternal bond and a quest*. The New York Times. <https://www.nytimes.com/2015/10/12/movies/review-in-xenia-a-fraternal-bond-and-a-quest.html>

Erdem, S. (. (2016, February 24). FILM REVIEW: Oscar-nominated "Mustang" polarizes opinion in Turkey. <https://www.seattletimes.com/nation-world/in-oscar-nominee-mustang-a-truly-global-film/>

Miller, L. (2016, October 20). "*The Handmaiden* Park Chan-wook takes on Sarah Waters' brilliant, intricate novel *Fingersmith*". Slate. <https://slate.com/culture/2016/10/park-chan-wooks-the-handmaiden-based-on-sarah-waters-fingersmith-reviewed.html>

Jia, T. (2016, October 26). "*The Handmaiden*" and the Freedom Women Find Only with One Another". Conde Nast. The New Yorker. <https://www.newyorker.com/culture/jia-tolentino/the-handmaiden-and-the-freedom-women-find-only-with-one-another>

Hipes, Patrick (9 February 2017). "Sony Classics Picks Up Berlin Competition Pic 'A Fantastic Woman'". *Deadline Hollywood*. Retrieved 10 February 2017.

<https://deadline.com/2017/02/a-fantastic-woman-berlin-deal-sony-pictures-classics-1201907101/>

ECONOMIST, T. (2017, September 8).

<https://www.economist.com/prospero/2017/09/08/call-me-by-your-name-is-a-work-of-beauty>.

Bidisha. (2017, December 27). *What's wrong with Hitchcock's Women*. The Guardian.

<https://www.theguardian.com/film/2010/oct/21/alfred-hitchcock-women-psycho-the-birds-bidisha> .

Acuna, K. (2018, June 12). *The incredibles' actually takes place decades ago — here's the moment that proves it!* Ανάκτηση από ThisIsInsider.com.

<https://jackmccoyuk.wordpress.com/2018/02/05/the-incredibles-actually-takes-place-decades-ago-heres-the-moment-that-proves-it/>

Manohla, D. (2018, September 20). *Revie: Colette and one women's Lust for Life*. New York Times . <https://www.nytimes.com/2018/09/20/movies/colette-review.html>

James, N. (2019, May 8). *The Tarkovsky Legacy*. Sight & Sound .

<https://www2.bfi.org.uk/news-opinion/sight-sound-magazine/features/deep-focus/tarkovsky-legacy>

Reporter, T. H. (2019, August 31). Telluride Martin Scorsese Calls Agnes Varda one of the Gods. <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/telluride-martin-scorsese-calls-agnes-vara-one-gods-at-fest-tribute-1235935/>

Aja, R. (2019, November 06). *Bohemian Rhapsody loves Freddy Mercury's voice*.

<https://www.vox.com/2018/11/16/18071460/bohemian-rhapsody-queerphobia-celluloid-closet-aids>

Ankers, A. (2020, January 31). *Parasite: Bong Joon-ho Reveals the Meaning Behind the Title of the Oscar-Nominated Film*. IGN . <https://www.ign.com/articles/parasite-bong-joon-ho-reveals-the-meaning-behind-the-title-of-the-oscar-nominated-film>

Roehler, O. (2020, June 9). Cineuropa.

Roehler, O. (2020, June 9). Oskar Roehler readying *Enfant Terrible*, a film about Rainer Werner Fassbinder. Cineuropa. Retrieved 9 June 2020.
<https://cineuropa.org/en/newsdetail/380148/>

Quentin Tarantino Biography. (2020, September 3). Ανάκτηση από Biography.com.
<https://www.biography.com/movies-tv/quentin-tarantino>

Film Noir. (2021, April 18). Ανάκτηση από Annenberg Learner, American Cinema.
<https://www.learner.org/series/american-cinema/film-noir/> .

Miller, C. (2022, February 6). *A Small Light Miniseries to Tell the Story of Anne Frank's Protectors on Disney+*. Ανάκτηση από MovieWeb. <https://movieweb.com/disney-orders-a-small-light-miniseries/>

Foteini, M. (2022, April). Creating Gender Equality in the Educational System. Marmani, F. 7(1), 57-72. <https://doi.org/10.29333/aje.2022.715a>

Bradshaw, P. (2022 July 21). *The Big City – review*. Guardian News and Media .
<https://www.theguardian.com/film/2022/jul/21/the-big-city-review-satyajit-ray>

Mulvey, L. (2022, December 1). *Η μεγαλύτερη ταινία όλων των εποχών*. Βρετανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου. Ανάκτηση από. <https://www.bfi.org.uk/sight-and-sound/features/greatest-film-all-time-jeanne-dielman-23-quai-du-commerce-1080-bruxelles>

Moshakis, A. (. (2023, July 9). *It had to be totally bananas: Greta Gerwig on bringing Barbie to life*. The Guardian . <https://www.theguardian.com/film/2023/jul/09/it-had-to-be-totally-bananas-greta-gerwig-on-bringing-barbie-back-to-life>

Jones, E. (2023, July 24). *It's Kind of Amazing That Barbie Manages to Be as Good as It Is*. Ανάκτηση από jacobin.com. <https://jacobin.com/2023/07/barbie-movie-review-mattel-consumerism-feminism>

Marmani, F. (2023, November). Refugee Camps in Greece: Conditions in Reception Facilities. σ. 3 p 17. DOI: 10.5772/intechopen.113088

ΒΑΛΕΝΤΙΝΗ ΞΥΠΟΛΥΤΟΥ
Ο ρόλος των έμφυλων ταυτοτήτων
στη διαμόρφωση του σύγχρονου παγκόσμιου κινηματογράφου
και της σύγχρονης κοινωνιολογικής επιστήμης

Gray, C. (2002). *Fandango Media*. Retrieved 10 June 2023

https://www.rottentomatoes.com/m/charlotte_gray.